

KONSOLIDEERITUD MAJANDUSAASTA ARUANNE

Majandusaasta algus: 01. jaanuar 2014.a.
Majandusaasta lõpp: 31. detsember 2014.a.

Mittetulundusühingu nimi: **LASTEKAITSE LIIT**
Registrikood: 80013442
Aadress: Endla 6 -18 10142 Tallinn
Telefon: 372 6311 128
Faks: 372 6311 735
E-mail: liit@lastekaitseliit.ee
Veebilehekülg: www.lastekaitseliit.ee

Eesmärk ja
tegevuse põhisuunad:

- Lapse õiguste kaitsmine lähtudes lapse seaduslikest huvidest
- Lastekaitsealase tegevuse arendamine ning osalemine noorsoo- ja perepoliitika väljatöötamises ning rakendamises

Audiitorkontroll: Rödl & Partner Audit OÜ

Majandusaasta aruandele
lisatud dokumendid:

- Lastekaitse Liidu aruandeaasta müügitulu jaotus vastavalt Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatorile (EMTAK)
- Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

SISUKORD

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	
Konsolideeritud bilanss	61
Konsolideeritud tulemiaruanne	62
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	63
Konsolideeritud netovara muutuste aruanne	64
Konsolideeritud finantsaruannete lisad	
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	65
Lisa 2 Nõuded ja ettemaksed	66
Lisa 3 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	67
Lisa 4 Varud	67
Lisa 5 Materiaalne põhivara	67
Lisa 6 Kasutusrent	68
Lisa 7 Võlad ja ettemaksed	68
Lisa 8 Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest	69
Lisa 9 Annetused ja toetused	69
Lisa 10 Tulu ettevõtlusest	71
Lisa 11 Tööjõukulud	71
Lisa 12 Seotud osapooled	71
Lisa 13 Liikmete arv.....	71
Lisainformatsioon Lastekaitse Liidu kohta	
Lisa 14 Konsolideerimata bilanss	72
Lisa 15 Konsolideerimata tulemiaruanne	73
Lisa 16 Konsolideerimata rahavoogude aruanne	74
Lisa 17 Konsolideerimata netovara muutuste aruanne	75
Lastekaitse Liidu aruandeaasta müügitulu jaotus vastavalt Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatorile (EMTAK)	76

TEGEVUSARUANNE

Tegevuse alused, liikmeskond ja juhtimine

Organisatsiooni eesmärgiks on lapse õiguste kaitsmine lähtudes lapse seaduslikest huvidest, lastekaitsealase tegevuse arendamine ning osalemine noorsoo- ja perepoliitika väljatöötamises ning rakendamises. Lastekaitse Liidu tegevus põhineb kodanikualgatusel ja tegutsetakse avalikes huvides. Lastekaitse Liit on 28. aprillil 1919 asutatud Eesti Lastekaitse Ühingu õigusjärglane.

Missioon

Lastekaitse Liidu missioon on aidata kaasa lapse õiguste tagamisele ja lapsesõbraliku ühiskonna kujundamisele.

Visioon

Ühiskonnas lapse õigusi mõjukalt edendav organisatsioon, mis algatab ja viib ellu lastekaitsealaseid tegevusi ning toetab igakülgset oma liikmeid.

Lastekaitse Liidu tegevuse üldpõhimõtted

Lastekaitse Liit:

- väärtustab iga last
- lähtub lapse huvidest
- väärtustab lapse parima kasvukeskkonnana perekonda
- toetab oma tegevusega lapse osalust
- on avatud uutele ideedele

Lastekaitse Liidu tegevuse põhisuunad

Organisatsioon

Liikmete võimestamine eestkoste ja praktilise tegevuse teostamiseks kohalikul tasandil, kohalikest vajadustest lähtuvalt ja kohaliku omavalitsusega koostöös.

Valdkond

Lastekaitse Liit jälgib laste õiguste tagamise ja lastekaitse valdkonnas toimuvat. Juhib tähelepanu lapse õiguste rikkumistele, teeb ettepanekuid olukorra parandamiseks. Pakub välja ja viib ellu uusi algatusi laste ja pere toetamiseks.

Ühiskond

Lapse õigustest teavitamine ja ühiskonna väärtushinnangute ja hoiakute kujundamine lapse õiguste paremaks tagamiseks.

Prioriteetidid

Lähtuvalt Lastekaitse Liidu põhikirjalisest eesmärgist, missioonist ja visioonist on järgnevate aastate prioriteetideks:

1. lapse õiguste olukorra edendamine;
2. avalikkuse teavitamine lapse inimõiguste sisust ja nende tagamise tähtsusest;
3. lapse osaluse toetamine.
4. perekeskse lähenemisviisi põhimõtete tutvustamine, levitamine ja elluviimine.
5. organisatsiooni pideva arengu tagamine

Strateegilised eesmärgid ja põhitegevused eesmärkide saavutamiseks

Lastekaitse Liidu strateegilised eesmärgid ja nende saavutamiseks vajalikud põhitegevused on järgmised:

1. suudab kiirelt reageerida laste heaoluga seotud aktuaalsetele teemadele

- a. ühiste seisukohtade väljakujundamine organisatsiooni siseselt arutelude ja tõhustatud infoliikumise kaudu;
- b. toimiva süsteemi loomine info kogumiseks ja analüüsimiseks laste olukorrast.

2. ühiskonnas on suurenenud arusaam lapse õiguste kui inimõiguste sisust

- a. spetsialistide koolitus;
- b. avalikkusele suunatud selgitustöö;
- c. teabematerjalide ja erialakirjanduse väljaandmine.

3. lapse arvamus selgitatakse välja ja võetakse arvesse tegevuste kavandamisel, lapsi kaasatakse tegevuste elluviimisse

- a. toimiva mehhanismi loomine laste arvamuse väljaselgitamiseks ja laste kaasamiseks oma tegevuse kavandamisse;
- b. Lastekaitse Liidu Noortekogu tegevuse aktiveerimine ja toetamine;
- c. koostöö edendamine laste- ja noorteorganisatsioonidega.

4. lastega peredega töötamisel lähtutakse perekeskse lähenemisviisi põhimõtetest

- a. avalikkuse väärtushinnangute kujundamine perede esiletõstmiseks ühiskonnas;
- b. avalikkuse tähelepanu juhtimine pere- ja lastekaitsepoliitika kitsaskohtadele;
- c. abi perekesksete teenuste väljatöötamisel ning koostöövõrgustike käivitamine;
- d. uute algatuste ja ideede pakkumine ning elluviimine, mis aitavad kaasa vanemliku kasvatuspraktika tõhustamisele.

5. organisatsiooni pideva arengu tagamine

- a. liikmesorganisatsioonide jõustamine /lastekaitse liikumise kandepinna laiendamine liikmesorganisatsioonide aktiivse kaasamise ja motiveerimise kaudu (piirkondades liikmete kaasamine, koolitamine);
- b. koostöö tõhustamine siseriiklikul ja rahvusvahelisel tasandil partneritega, kelle kohustus ja/või huvi on panustada lapsesõbralikuma ühiskonna kujundamisse (koostöö omavalitsuste liitudega, MTÜ-dega, avaliku sektoriga, partnerorganisatsioonidega Soomes, Taanis, Rootsis. Osalemine EU koostöövõrgustikes);
- c. pideva mitmetasandilise (töötajad, nõukogu, liikmeskond) arendustegevuse tagamine (Organisatsiooni põhiväärtuste sõnastamine, Organisatsiooni tegevuse mõju hindamise süsteemi väljatöötamine, töötajate motivatsioonisüsteemi välja töötamine, suhtekorraldusstrateegia, imago kujundus).

Lastekaitse Liidu tegevus on seotud ja eesmärgistatud LÕK põhimõtete järgimisega ning artiklites sätestatuga. ÜRO lapse õiguste konventsioon lähtub põhimõttest, et lisaks vanematele on ka ühiskonnal kohustus tagada ja igati kaasa aidata laste põhivajaduste rahuldamisele ning pakkuda tuge lapse isiksuse, annete ja võimete arenguks. Eesti Vabariik, ühinedes konventsiooniga võttis endale kohustuse need nõuded ellu viia. Laste olukorra kohta teabe kogumine ning selle analüüsimine võimaldab selgunud probleemide põhjal teha ettepanekuid lahendusteede leidmiseks.

Lastekaitse Liidu liikmeskonda kuulub 34 juriidilist isikut (lastekaitse ühingut, seltsi või klubi), kelle põhikirjalise tegevuse eesmärk ja tegevuse põhisuunad on sarnased ja kooskõlas Lastekaitse Liidu eesmärgi, tegevuse põhisuundadega ning kes soovivad arendada lastekaitsealast tegevust. Liikmetest 4 on tegevad Tallinnas, 8 Harjumaal, 2 Ida-Virumaal, 1 Jõgevamaal, 2 Järvamaal, 1 Läänemaal, 3 Lääne-Virumaal, 1 Põlvamaal, 2 Pärnumaal, 1 Raplamaal, 2 Saaremaal, 3 Tartumaal, 1 Valgamaal, 2 Viljandimaal ning 1 Võrumaal.

Organisatsiooni juhtimine ja arendus toimib kolmetasandilises tegevuses (strateegiline juhtimine, igapäevane organisatsioonitöö ja tegevuste juhtimine ning rakenduslik töö, mis on seotud projektides püstitatud eesmärkide saavutamise).

Liidu tegevust planeeriv, juhtimist korraldav ja järelvalvet teostav organ on vanematekogu. Üheksaliikmelise vanematekogu kaheksa liiget valitakse Liidu üldkogu poolt üks aasta pärast presidendi valimist salajasel hääletusel kolmeks aastaks.

Vanematekogu 2014.a üldkogu poolt valitud 2013-2016.a koosseisu kuuluvad:

Loone Ots	– president (2012-....)
Kristel Voltenberg	– Lastekaitse Liidu toetaja
Taimi Tulva	– Lastekaitse Liidu toetaja
Irina Golikova	– Sillamäe Lastekaitse Ühing
Toivo Sikk	– Lastekaitse Liidu toetaja
Inge Järvpõld	– Võrumaa Lastekaitse Ühing
Monika Liiv	– Saue Lastekaitse Ühing
Aimar Karu	– Kesklinna Lastekaitse Ühing
Ene Tomberg	– Tallinna Lastekaitse Ühing

Lastekaitse Liidu vanematekogu pädevuses on:

1. Liidu üldkogu kokkukutsumise otsustamine, ühingu liikmete üldkogul osaluse esindusnormi määramine ja üldkogu päevakorra ja otsuste eelnõude koostamine;
2. juhatuse liikmete määramine ja tagasikutsumine;
3. Liidu liikmeks vastuvõtmise ja liikme väljaarvamise otsustamine;
4. Järelevalve teostamine Liidu juhatuse tegevuse üle, majandusaasta aruande ja tegevuskavade läbivaatamine, arvamuse andmine ning esitamine üldkogule;
5. Liidu tegevuskava ja finantseerimise, palgaliste töötajate arvu ja tasustamise korra kinnitamine; Liidu töökorraldust reguleerivate eeskirjade kinnitamine;
6. Liidu osakondade asutamise ja lõpetamise otsustamine ning osakondade juhatuste ametijuhendite kinnitamine;
7. Liidu liikmetele toetuse maksmine ja toetuse suuruse otsustamine;
8. toetuste määramine erakorralistel juhtudel;
9. Liidule kuuluvate kinnisasjade ja registrisse kantavate vallasasjade võõrandamine ja asjaõigustega koormamise otsustamine ja tingimuste määramine nimetatud tehinguks;
10. Liitu esindavate isikute välismaale lähetamise otsustamine, samuti personaalse esindusõiguse andmise otsustamine Liidu esindamiseks Liidu välistes institutsioonides;
11. Liidu sümboolika statuutide kinnitamine.
12. juhatusele volituste andmine igapäevasest majandustegevusest väljuvate kulutuste tegemiseks alates 3 200 eurost;
13. Liidu toetajaliikmeks vastuvõtmise ja toetajaliikme väljaarvamise otsustamine;
14. muude küsimuste otsustamine, mida seaduse või põhikirjaga ei ole antud Liidu üldkogu ainupädevusse, või mille juhatus esitab otsustamiseks vanematekogule.

Lastekaitse Liidu tütarettevõtja Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ on registreeritud 01.09.2004. Lastekaitse Liidul on tütarettevõtjas 100%-line osalus. Osaühingu koosseisu kuuluvad Remniku puhkekeskus Ida-Virumaal Alajõe vallas ning Pivarootsi õppe- ja puhkekeskus Läänemaal Hanila vallas. Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ juhataja on Alar Tamm.

ALALISED TEGEVUSED

Lastekaitse Liidu tegevus oli 2014.a. korraldatud läbi viie alalise tegevussuuna ehk valdkonna.

Projekt „Lapse hääl!”

Projekt „Targalt internetis“

Projekt ”Kiusamisest vaba lasteaed ja kool”

Projekt „Noorteparlament“

Projekt „Teadlikkus lapse õigustest, organiseeritus ning organisatoorne võimekus“

Alaeesmärk 1:

Luuu aktiivsed osalemisvõimalused lastele sh. erinevate riskirühmade lastele, tõhustades laste teadmisi õiguste monitoorimiseks väljatöötatud metoodika kaudu, et paraneks laste enesehinnang ja julgus ning aktiivsus oma õiguste teostamisel, ja teadmiste levitamisel kasutades Moldova partnerorganisatsiooni metoodikaid

1) *Laste õiguste ja osaluse ühepäevased seminarid*

Kokku toimus 6 seminari/töötuba, mis mõjutasid otseselt 196 õpilast.

2) *Kuue kooli laste toetamine koolides ja kohalikul tasandil teavitusürituste elluviimisel – küsitlused, ankeedid, sotsiaalkampaaniad jt.*

Kokku külastas projektijuht ning projekti assistent eraldi või koos nelja kooli (vene koolid oli kokku tulnud ühiseks ürituseks Kiviõli Vene kooli, osales 24 õpilast, 6 õpetajat) ning 30. mail Jõhvi Gümnaasiumi (osales 9 õpilast, 2 õpetajat). 26. mail külastati Avinurme Gümnaasiumi (osales 30. õpilast, 2 õpetajat) ning lisaku Gümnaasiumi (8. õpilast, 1.õpetaja).

3) *Kuue kooli meeskonna toetamine ja koolitamine seminaride kaudu*

4) *Suveseminar (3 päeva) kuue kooli meeskonnale Remnikul*

Osales 37 noort, 10 õpetajat, 5 projektipartnerit. Suveseminaril (nn ühisseminaril) osales kokku 37 õpilast (22 õpilast eesti õppekeele koolidest, 15 õpilast vene õppekeele koolidest) ja 10 õpetajat kuuest erinevast koolist. Seminar keskendus ennekõike lapse õiguste monitooringule, võttes fookusesse lapse õiguse haridusele.

Alaeesmärk nr. 2

Koguda süsteemselt lapse õigusi puudutavat informatsiooni otse lapsi kaasates

1) Lastele ja noortele suunatud küsimustikud (eesti ja vene keeles) lapse õiguste monitoorimiseks kohalikul (Ida-Virumaal) tasandil.

Laste monitooring ühildati MTÜ Lastekaitse Liit (projektijuht koos meeskonnaga ning Eesti Õpilasesinduste Liit) poolt 2014. aastal koostatud ja läbiviidud küsimustikuga "Laste ja noorte osalus ja kaasamine koolis". Projektis osalenud noori kasutati testgrupina ning võrreldi eraldi kõikide teiste laste vastustega. Samale küsimustikule vastas kokku üle Eesti üle 1700 lapse. Ankeetküsitlus oli nii elektrooniline kui ka paberkandjal (saatsin ankeedid koolidesse või kasutasime laste laagreid), ankeete sai täita nii eesti kui ka vene keeles. "Lapse hääl!" projektis osalenud lapsed täitsid samuti ankeeti kirjalikult suveseminaril. Tulemused avalikustati novembris (jääb vahearuande perioodist välja) ning need näitavad selgelt, et projektis osalenud laste teadlikkus on kaks korda suurem, mis aga tõestab, et projektis kasutatud osalusmetoodika on otseselt mõjutanud ning tõstnud laste teadlikkust. Uuringu tulemustega saab tutvuda [siin](#).

Suveseminaril - projekti uuriv sotsiaaltöö magistrant Aili Külvi viis suveseminaril laste ja õpetajate seas küsimustikku hindamaks laste teadlikkust nende õigustest. Tulemused avalikustatakse kevadel.

Alaeesmärk nr. 3

Suurendada üliõpilaskonna teadlikkust lapse õigustest läbi aktiivõppemooduli ja toetada aktiivset tegutsemist kaasava praktika ja lähenemisviiside kaudu, kaasates erinevaid kõrgkooli

- TÜ õppemooduli koordineerimine, tudengite MTÜ-desse praktikale suunamine, „Sissejuhatus lapse õigustesse“ aine ainekava väljatöötamine, materjalide ettevalmistamine

Tallinna Ülikoolis on loodud koostöö ühiselt kolme instituudiga (Õigusakadeemia, Sotsiaaltöö Instituut, Haridusteaduste Instituut), eesmärgiga arendada aastaks 2016 lapse õiguste õppekava ning ambitsiooniga alustada 2015. sügisel ühise uue ainega lapse õiguste teemal. 17. oktoobril toimus Tartu Ühiskonnateaduste aastakonverents „Eesti vajab insenere“, mille raames viidi läbi ka eraldi töötuba teemal „Lapse õiguste distsipliinide ülene õpetamine ja õppimine“. Arutleti selle üle, miks on oluline õpetada ja õppida lapse õigusi ning räägitakse, kuidas lapse õiguste õppemoodul üldse alguse sai. Töötoas osalesid õppemoodulit andvad spetsialistid ning projektijuht Kiira Gornischeff ning LKL juht Martin Medar. Töötoast võttis osa 40 tudengit ja spetsialisti ning tagasiside õppemoodulile on olnud suurepärase.

Alaeesmärk nr. 4

Arendada koostööd erinevate vabaühenduste vahel, kes tegelevad inimõiguste ja lapse õiguste valdkonnas nii eestkosteorganisatsioonidena kui ka rohujuure tasandil

1) Kohtumised Ida-Virumaa kodanikeühenduste ja kohalike otsustajatega

13-14. novembril toimus Viljandis üle-eestiline kohalike omavaltsuste haridusjuhtide õppepäev, kus astus üles ka oma ettekandega "Laste osalus ja kaasamine. Kiusamisest vaba lasteaed ja kool" MTÜ Lastekaitse Liit juhataja Martin Medar. Martin tutvustas haridusjuhtidele laste osalusõigust ning selgitas laste õiguste, sh laste osalusõiguse olulisust. Martin tutvustas lühidalt "Lapse hää!" projekti ning projekti toimimise põhilisi meetodeid (aktiivõpe, mitteformaalne õpe).

Projekti kaudu on teineteisele lähemale toodud mitmeid erinevaid vabaühendusi. Eelkõige on suurenenud koostöö projekti ametlike partneritega (nt MTÜ Mondo, Eesti Väitlusselts, MTÜ Foorumteater, Inimõiguste Keskus, Eesti Õpilasesinduste Liit jt). Näiteks mitmed partnerid osalesid Arvamusfestivalil eraldi "Laste ja perede teemalava" korraldamises. Lisaks projekti esialgsetele ametlikele partneritele on koostöö suurenenud ka ENL ning ANK'ga. Festivalil korraldati laste ja perede teemalaval eraldi arutelu projekti "Lapse hää!" raames, mis keskendus laste ja noorte osalusele. Arutelu korraldusest võtsid osa erinevate organisatsioonide esindaja, sh ANK, MTÜ Foorumteater, omavalitsuste esindaja. Teemalava organiseerimisest võtsid osa: Eesti LGBT Ühing, SA Väärtustades Elu, Perekeskus Sina ja Mina, Lapse Huvikaitse Koda, MTÜ Üksikvanema heaks, TAI.

2) Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt Huvihariduse reformi töögrupis osalemine
Projektijuht on HTM-i Huvihariduse reformi töögrupis, seisnud vähemusrahvaste ning vähemate võimalustega laste õiguste eest ning esitanud kirjalikult MTÜ Lastekaitse Liit ettepanekud süsteemi tõhustamiseks. Töögrupp formuleerib oma ettepanekud 2015. aastal.

3) Haridus- ja Teadusministeeriumi vene koolide reformi mõjude analüüsimisel kaasa aitamine

4) Nõuandva kogu kohtumised

Alaeesmärk nr. 5

Saavutada lapse hääle suurem kõlapind erinevatel tasanditel kasutades aktiivseks teavitustööriistaks sihtgruppidele omaseid kanaleid

- 1) Projekti kodulehe kaudu (lapsehaal.lastekaitseliit.ee) lapse õiguste alane info levitamine, info on kättesaadav nii eesti, vene kui ka inglise keeles; Info levitamine Facebookis ning V Kontakte kaudu. Jooksevalt on infot vastavalt vajadusele jagatud projekti kodulehe, lastekaitseleidu lehe ja teemalehtede (nt [konventsiooni alaleht](#)), Facebooki kaudu.
- 2) Info ning teabe levitamine erinevate temaatiliste avalike ürituste kaudu (konverentsid, avalikud arutelud, artiklid nt igakuises infokirjas „Märka last!“) jt
- 3) Arutelu arvamusefestivalil 15-16.augustil Paides, laste ja noorte osaluse ja kaasamise teemalaval
- 4) Jõhvi rahvusvaheline noortepäev Orienteeruvalt külastas „Lapse hää! väljapanekut 100 last ja noort, kellest enamik olid pärit Ida-Virumaalt. Ürituse pildimaterjaliga saab lähemalt tutvuda [Noortepäeva Facebooki lehelt](#).
- 5) Temaatilised arutelud KUKU raadios, pressiteated jt
- 6) Projektis mõjude ja edusammudest info levitamine ENL, ANK, Õpilasesinduste Liit, KÜSK jt koostööpartnerite kaudu;
- 7) PÖFF'i Justfilmi raames laste ja noorte eriprogrammi kokkupanemisel projektis osalevate laste kaasamine

Alaeesmärk nr. 6

Tagada süsteemse lapse õigusi koondava info kättesaadavus venekeelsele elanikkonnale (eriti Ida-Virumaal)

Noortekonverentsi edukas läbiviimine 20.novembril.

Targalt internetis – Safer Internet in Estonia (SIC EE II) <http://www.targaltinternetis.ee/>,
<http://vihjeliin.targaltinternetis.ee/>

Projekti juht: Malle Hallimäe, meeskond: Kerli Kuusk, Helika Saar, Gertha Teidla-Kunitsõn

I Projekti lühikirjeldus

Projekti eesmärk: laste ja lapsevanemate targem internetikasutus ning internetis leviva ebaseadusliku sisuga materjalide leviku tõkestamine.

Projekti sihtgrupp: Lapsed, noored, lapsevanemad, õpetajad, sotsiaal- ja lastekaitsetöötajad.

Otsene sihtrühm: Koolitajad:

- 25 täiskasvanut;
- 15 noortepaneeli liiget.

Jätkukoolitajad:

- õpetajad, kes on osalenud interneti turvalisuse e-kursusel.

Infopäevadel, koolitustel osalejad:

- lasteaia vanema rühma last (5-7aastased), lasteaiaõpetajad;
- põhikooliõpilased;
- õpetajad ja lapsevanemad;

- sotsiaal- ja lastekaitsetöötajad;
- Turvalise interneti päeva konverentsi 2014 osalejad (õpilased, õpetajad, sotsiaaltöötajad, jt spetsialistid);
- interaktiivses võistlusmängus osalevad 160 õpilast 30 koolist üle Eesti;
- 40 noorte suveseminaril osalejat.

Nõuandva kogu 21 liikmesorganisatsiooni.

Kaudne sihtrühm: Eesti avalikkus, sh lapsed, noored, lapsevanemad, õpetajad.

Tegevuse lühikirjeldus: Projekti tegevusi viis käesoleval aruandeperioodil (01.01.-31.12.2014) ellu 4 organisatsiooni: MTÜ Lastekaitse Liit, Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutus, Politsei- ja Piirivalveamet ja MTÜ Eesti Abikeskused.

Projekti tegevust koordineerib MTÜ Lastekaitse Liit.

Projekti tegevused viiakse ellu 3 suunal:

- 1) Teadlikkuse tõstmine - vastutav organisatsioon Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutuse Innovatsiooni keskus
- 2) Teavitus/vihjeliin (Hotline) – vastutav organisatsioon MTÜ Lastekaitse Liit
- 3) Abiliin (Helpline) – vastutav organisatsioon MTÜ Eesti Abikeskused

Politsei- ja Piirivalveamet panustab igasse tegevussuunda vastavalt oma kompetentsile.

Projekti tegevuste läbiviimist nõustab projekti Nõuandev kogu, kuhu kuuluvad lisaks konsortsiumi organisatsioonide esindajatele Haridus- ja Teadusministeeriumi, Justiitsministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Riigi Infosüsteemide Ameti, Andmekaitse Inspektsiooni, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidu, Microsoft Eesti, EMT, Tartu Ülikooli, Tallinna Ülikooli, Rate.ee, Delfi.ee, Koolipsühholoogide Ühingu, MTÜ Eesti Lastevanemate Liidu, Informaatika õpetajate Tallinna aineseksiooni, Tartu Laste Tugikeskuse, MTÜ Lastekaitse Liidu, Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutuse, Politse- ja Piirivalveameti, MTÜ Eesti Abikeskused ja projekti Noortepaneeli esindaja.

Projekti juures tegutseb 15 liikmeline Noortepaneel, mille ülesandeks on nõustada konsortsiumi tegevuste kavandamises ja läbiviimises, ning teha noorte vaatenurgast lähtuvaid ettepanekuid. Noortepaneeli kuuluvad esindajad Eesti 10-st koolist: Harku-järve Põhikool, Jõhvi Gümnaasium, Kohtla-Järve Ühisgümnaasium, Tartu Erakool, Ehte Humanitaargümnaasium, Jäneda Põhikool, Tallinna Pelgulinna Gümnaasium, Pärnu-Jaagupi Gümnaasium, Peetri Kooli, Tallinna Lilleküla Gümnaasium, Haapsalu Gümnaasium.

Projekti elluviimist toetab 75% ulatuses Euroopa Komisjon programm Safer Internet.

Programmi eesmärk on: 1) interneti ja teiste kommunikatsioonitehnoloogiate turvalisema kasutamise edendamine ning positiivse sisu loomise ja kasutamise kogemuse tutvustamine, eriti laste, vanemate, õpetajate ja haridustöötajate teadmiste suurendamine selles osas; 2) võrgukeskkonnas levivate ebaseadusliku sisuga materjalide ja kahjuliku tegevuse vastu võitlemine.

Projekti käesoleva aruandeperioodil läbiviidud tegevuste tulemused:

- Noortepaneeli 15 liiget said koolitusseminaride kaudu oskusi ja teadmisi interneti ja digitaalsete kommunikatsioonivahendite turvalise ja mõistliku kasutuse temaatika edastamiseks õpilastele ja lapsevanematele; samuti said nad infot ja oskusi teavitusmaterjalide koostamiseks ning osalesid Turvalise interneti päeva 2014 tähistamiseks koolidele saadetud teavitusmaterjalide koostamises.
- Toimus Nõuandva kogu (esindab 21 organisatsiooni) 2 töökoosolekut, kus oli vaatluse all projekti tegevus ning toimusid arutelud jätkuprojekti (aastateks 2015-2016) prioriteetide määratlemiseks, koostöö tõhustamiseks eri huvigruppide vahel ning 2015. aasta Turvalise interneti päeva ürituste kavandamiseks ja läbiviimiseks.
- Projekti veebilehel on kättesaadavad sihtgruppidele ja laiemale avalikkusele päevakajaline info projekti tegevustest 29 uudisloa ja 2 uudiskirja kaudu. Info projekti tegevustest ja olulistest temaatikat puudutavatest küsimustest on kättesaadavad projekti Facebooki lehel 55 postituse/artikli kaudu.
- Aruande perioodil on koostatud ja projekti veebilehele üles laetud 31 õppe- ja teavitusmaterjali.
- Toimusid Targalt internetis interaktiivse võistlusmängu 2 poolfinaali ja finaali, mille raames said 60 põhikooliõpilast (7.-8.klass) teadmisi ja oskusi interneti ja digitaalsete

- kommunikatsioonivahendite turvalisemaks kasutamiseks ning positiivse sisu loomiseks erinevate meetodite kaudu (rollimängud, viktoriinid, väitlus, loovtööd, osavusmängud jne).
- Koolide vahelise võistlusmängu „Targalt internetis“ kahe poolfinaali käigus koostati õpilasvõistkondade poolt 10 temaatilist lauamängu, mis on kasutatavad õppevahenditena koolides. Kõige eesmärgipärasem ning kõitvam mäng tiražeeritakse ning saab olema kõikidele koolidele kättesaadav.
 - Turvalise interneti päeva tähistamiseks toimus konverents „Nutikalt netis. Hoia iseennast ja oma raha“ 400 osavõtjaga. Konverents kanti üle ka veebiportaalis Delfi.ee ning Targalt internetis veebilehel. Osalejad said infot ja teadmisi mobiilse interneti ja digitaalsete kommunikatsioonivahendite turvaliseks ja positiivseks kasutamiseks; õpetajad said teadmisi, kuidas temaatikat tulemuslikumalt ainetundides käsitleda; lapsevanemad said teadmisi, kuidas toetada oma lapse oskuslikku ja turvalist interneti ja mobiilsete kommunikatsioonivahendite kasutamist.
 - Turvalise interneti päeva tähistamise raames avaldati perioodil 02.-16.02.2014 uudisteportaalis delfi.ee ja ru.delfi.ee temaatiline infoblokk „Targalt internetis“, mis sisaldas 7 temaatilist artiklit ning konverentsi tutvustavat bännerit. Auditooriumi eeldatav ulatus 250 000 inimest.
 - Turvalise interneti päeva tähistamise raames toimus teavituskampaania „Logisid välja?“, mis perioodil 02.-16.02.2014 eksponeeriti sõnumit välilapkatitel Tallinnas ja Tartus.
 - Turvalise interneti päeva sõnumi edastamiseks loodi 2 videoklippi, mida eksponeeriti veebruari kahel esimesel nädalal TV- kanalites ja ühissõidukite (bussid, trollid, trammid) infokraanidel. Auditooriumi arvatav suurus 300 000 inimest.
 - Projekti teavitustöö keskuse (HITSA Innovatsiooni keskus) koordineerimisel ja juhtimisel toimus 130 koolitusüritust (interaktiivsed loengu, töötoad) 64 lasteaias ja 45 koolis, kus osales 7261 last/õpilast, 650 õpetajat ja 627 lapsevanemat. Politsei- ja Piirivalveameti veebikonstaablid viisid lisaks läbi 74 töötuba/loengut 36 koolis, sh üldhariduskoolid kui ka kutseõppeasutused, ca 4950 õpilasele, 3 töötuba puuetega laste keskustes (ca 45 osalejat) ja 19 loengut ca 940 täiskasvanule (lapsevanemad, õpetajad, jt spetsialistid).
 - Vihjeliini veebikeskkonna kaudu on käideldud aruande perioodil 1040 teadet, millest 123 sisaldasid infot illegaalse sisuga materjali kohta veebilehel. 672 teadet sisaldas infot lastele ebasobiva sisuga materjalist/veebilehest ning 245 teadet sisaldas teavet muust sisust. Vihjeliini veebivormi kaudu saabunud teated on õigeaegselt käideldud, info illegaalse sisuga veebilehtedest on edastatud PPA kontaktisikule ja INHOPE andmebaasi kaudu vastava riigi vihjeliinile.
 - Vihjeliini töötajad on osalenud INHOPE võrgustiku 2 aastakoosolekul ning 1 koolitusel, kus on antud teavet Eesti vihjeliini tegevustest, olukorrast Eestis ning teiste riikide vihjeliinidega on vahetatud häid praktikaid ebaseadusliku materjali leviku tõkestamiseks internetis ja digitaalsete kommunikatsioonide vahendusel.
 - Toimunud sisekoolituse kaudu said vihjeliini töötajad täiendavaid teadmisi vihjeliini töö kvaliteetsemaks teostamiseks.
 - Eesti Turvalise interneti keskuse tööd esitleti INSAFE võrgustiku koolitusseminaril Bratislavas ja Vilniuses, kus anti ülevaade Eesti projekti „Targalt internetis“ tegevustest, toimus temaatiline infovahetus ning panustati rahvusvahelise koostöö arengusse, sh ettekannete kaudu.
 - On toimunud vihjeliini teadete käitlejate psühholoogiline nõustamine.
 - Avalikkust on teavitatud projekti tegevustest, sh projekti teavitustööst, vihjeliinist ja abiliinist pressiteadete, artiklite ja intervjuude kaudu.
 - On toimunud projekti tegevuste pidev ja õigeaegne elluviimine ning siseriiklik ja rahvusvaheline infovahetus ja koostöö (sh on koostatud projekti teine vahearuanne Euroopa Komisjonile ja hindamisaruanne Insafe võrgustikule).
 - Projekti teise vahearuande alusel andis Euroopa Komisjon projekti eluviidud tegevustele ja tulemustele hinnangu: suurepärane.

II Elluviidud tegevused perioodil 01.01.-31.12.2014

1.1.Noortepaneeli koolitusseminar Roostal

Osalejad: 15 noortepaneeli liiget, 8 täiskasvanut (projektimeeskonnaliikmed ja koolitajad).

Noortepaneeli 2014.aasta esimene seminar toimus 24.-25. jaanuaril Roostal. Koolitusseminari eesmärk oli 1) anda noortepaneeli liikmetele teadmisi aja oskusi interneti ja digitaalsete kommunikatsioonivahendite loovaks ja harivaks kasutamiseks; 2) arutluste käigus saada noorte hinnanguid õpilastöödele ning ettepanekuid ja mõtteid Turvalise interneti päeva tähistamiseks oma koolis.

Uusi tehnoloogilisi teadmisi omandasid noortepaneeli liikmed kahes töötoas. Nutikaitse koolitaja ja Tallinna Südalinna Kooli õpetaja M.Reinmets tutvustas noortele graafikaprogrammi „Scratch“, mis võimaldab omandada programmeerimise algtõdesid, luua animatsioone, mängu ja jagada loodut teistega veebis.

Tallinna Kristiine Gümnaasiumi õpetaja L.Vilibert viis noortega läbi robotika töötoa. Töötoas õppisid noored, kuidas lihtne robot lihtsaid liigutusi ja liikumisi tegema panna.

Kohtumise teisel päeval arutati, mil viisil tähistada Turvalise interneti päeva oma koolis. Noortepaneeli liikmete arvates olid võimalikud tegevused järgnevad: näidata interneti turvalise kasutamisega seotud videoid, mängida erinevaid mängu (nt Nastix, QR koodi mäng, kaardimäng jne), tutvustada Targalt internetis veebilehte ja lasteabitelefoni, lahendada temaatilisi ristsõnu, mõistatusi, rääkida kooliraadios Turvalise interneti päevast, lisada kooli veebilehele info Turvalise interneti päevast jm.

Järgnevalt koostasid noortepaneeli liikmed materjale koolidele Turvalise interneti päeva tähistamiseks, koostati tähesegadikke, ristsõnu ja kuldvillaku mänguülesandeid. Koostatud ülesanded on kättesaadavad Targalt internetis veebilehel, ning neid kasutati aktiivselt eri koolides Turvalise interneti päeva üritustel.

Noortepaneeli liikmed hindasid ning andsid oma arvamuse õpilaste interneti turvalist kasutamist käsitlevatele esseele. Esseed olid koostatud Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutuse e-õppepäeva raames eri koolide 4.-8nda klasside õpilaste poolt.

Lisaks tubastele tegevustele toimus noortele seiklusmäng, kus tuli lahendada erinevaid ülesandeid ning näidata oma osavust teatavõistluses, bowlingus ja lauatenises.

1.2. Noorteseminar Pivarootsis

Projekti noorte suveseminar toimus 5.-7.septembril Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuses. Laagris osales 36 õpilast vanuses 11-16 aastat projekti partnerkoolidest (19 üldhariduskoolist üle Eesti) ja 10 koolitajat/juhendajat.

Noortelaagri jooksul toimusid õpitoad liitreaalsusest, sünkroniseerimisest ning sellest, kuidas veeb enda heaks tööle panna. Laagri teisel päeval toimus orienteerumismäng, kus iga võistkond pidi leidma ja läbima 15 kontrollpunkti. Igas kontrollpunktis tuli lahendada ülesandeid, mis käsitlesid veebiohutust, keskkonnakaitset, ajalugu jne. Noored testisid ka e-ohutuse õppepakette. Laagris oli kohal veebikonstaabel, kellelt sai head nõu internetis toimetamiseks.

Väga põnevaks kujunes loovülesande lahendamine - nimelt tuli igal võistkonnal loosiga tõmmatud loo ja tegelaskujude põhjal luua õppevideo, mis käsitleks interneti kasutamise teemat ja kannaks positiivset sõnumit.

Õppevideo valmistasid ka täiskasvanud juhendajate võistkond. Valminud videote ühine vaatamine kujunes laagri tippsündmuseks.

Noorte suveseminar kulud kattis projektipartner HITSA.

2. Nõuandva kogu kohtumised – toimus kaks nõuandva kogu kohtumist (13.06. ja 15.12.2014).

3. Projekti veebilehe haldamine ja täiendamine

2014. aasta jooksul lisati projekti veebilehele projekti tegevusi ja temaatikat kajastavad

29 uudislugu - (<http://www.targaltinternetis.ee/category/uudised/>; <http://www.targaltinternetis.ee/category/uritused/>) ja 2 projekti uudiskirja - Märts 2014 ja Oktoober 2014 - <http://www.targaltinternetis.ee/wp-content/uploads/2013/06/Targalt-internetis-uudiskiri-m%C3%A4rts-2014.pdf> .

Õppematerjalid õpetajatele: Veebilehele lisati projekti raames valminud projekti õppematerjalide tööühma poolt koostatud 2 õppematerjali: 1) „Jagan Sinuga kõike“, sisaldab kaks rollimängu internetiturvalisuse temaatika avamiseks õpilastele <http://www.targaltinternetis.ee/wp-content/uploads/2011/01/Rollim%C3%A4ng.-Jagan-Sinuga-k%C3%B5ike.1.pdf>; 2) „Kiusatavast kiusajaks“, rollimäng ja tööleht küberkiusamise ja kiusamise temaatika käsitlemiseks õpilastega <http://www.targaltinternetis.ee/wp-content/uploads/2011/01/Rollim%C3%A4ng.-Kiusatavast-kiusajaks..pdf> .

Materjalid õpilastele: 1) Projekti noortepaneeli poolt koostati interneti turvalisuse ristsõna ja kaks tähesegadikku <http://www.targaltinternetis.ee/noortele/ristsona/>. Noortepaneeli liikmed koostasid ka Kuldvillaku stiilis viktoriini noortele <https://jeopardylabs.com/play/targalt-internetis>. 2) Projekti veebilehel on kättesaadavad võistlusemängu "Targalt internetis" raames õpilaste poolt valmistatud 4 videot e-ohutuse lauludega <http://www.targaltinternetis.ee/2014/05/kuula-opilaste-loodud-laule-internetist/>; 3) teabeplakat noortele „Logisid välja?“ <http://www.targaltinternetis.ee/noortele/>.

Teabematerjalid õpetajatele, noortele, lapsvanematele jt huvirühmadele: 1) Aruandlusperioodil loodi 2 e-ohutust käsitlevat videot: a) „Ahjualune“ – mõtle, enne kui jagad ligipääsu oma e-teenuste kasutamiseks; b) „Kuningas on alasti“ fotode üleslaadimine ja levitamine, mõtle millise imidži lood endast <http://www.targaltinternetis.ee/2014/02/11-veebruar-turvalise-interneti-paev/>; 2) Turvalise interneti päeva konverentsi „Nutikalt netis. Hoia end ja oma raha!“ 7 ettekannet videositlusena <http://www.targaltinternetis.ee/artiklid/2014-konverentsi-ettekanded/>; 3) 4 temaatilist artiklit: a) „Sotsiaalne manipulatsioon – kuidas seda süüa“, B.Lorenz; b) „Nutitelefon, pigem arvuti kui telefon“, K.Hainas; c) Kuulikindel parool, naiivne usk?“, M.Leikop; d) „Turvaline ostlemine internetis“, A.Sepp <http://www.targaltinternetis.ee/artiklid/artiklid/>. Artiklid olid üleval ka delfi.ee ja ru.delfi.ee erirubriigis „Targalt internetis“ perioodil 02.-16.02.2014, võimalik auditoorium ca 250 000 lugejat; 4) video „Kodukauplus – „Internet““ <http://www.targaltinternetis.ee/opetajatele/videod/>; <https://www.youtube.com/watch?v=IzLgoXAd5Os> 5) õppemängu „Targalt internetis“ lauamängu versioon; 6) kampaania „Tunne oma netisõpru“ videoklipp eesti <http://www.targaltinternetis.ee/2014/09/tunne-oma-netisopru/> ja vene keeles <http://www.targaltinternetis.ee/ru/2014/09/tunne-oma-netisopru/>; 7) E-ohutuse veebinari sissejuhatav kursus <http://www.targaltinternetis.ee/2014/11/e-ohutuse-kursuse-sissejuhatav-veebinar/>, https://www.youtube.com/watch?v=7J8eVu5ngRM&list=PLZ_uMqYCd3Q3gLG0-E8KW-nFQzuOpej0x 8) e-ohutuse veebina arvutikaitse teemal <https://www.youtube.com/watch?v=9e1V0vy92vQ&feature=youtu.be> (<http://www.targaltinternetis.ee/2014/11/3860/>); 9) projekti 2014.aasta kogumik <http://www.targaltinternetis.ee/2014/12/loe-projekti-2014-aasta-raamatut/>; 10) projekti veebilehel on kättesaadav ka Insafe-i poolt loodud Turvalise interneti päeva 2014 video <http://www.targaltinternetis.ee/category/uudised/page/2/>.

Projekti Facebooki lehele <https://www.facebook.com/Targaltinternetis> on aasta jooksul postitaud 55 uudislugu ja temaatilist artiklit, mis on saanud 24 184 vaatamist.

Projekti veebilehe külastatavuse statistika: perioodil 01.01.- 31.12.2014 registreeriti veebilehel 45461 külastust, külastajaid oli 32881, veebilehe kuvamisi oli 156754, keskmine lehel viibimise aeg oli 3:25 minutit. Veebilehte külastati 102 riigist.

4. Veebilehe materjalide tõlkimine

Aruandeperioodil tõlgiti eesti keelest vene keelde 6 artiklit, mis avaldati ru.delfi.ee erirubriigis Targalt internetis. Eesti keelest inglise keelde tõlgiti ajakohastatud info projekti struktuuri, Nõuandva kogu ja Noortepaneeli kohta. Samuti tõlgiti vene keelde ajakohastatud info projekti struktuuri ja toimunud tegevuste kohta.

Eesti keelest inglise keelde tõlgiti projekti perioodilised aruanded Insafe võrgustikule (2) ja projekti teine vahearuanne, mis esitati Euroopa Komisjonile ja sõltumatutele hindamiseksperdidel juulis 2014.

5. Turvalise interneti päeva 2014 konverents

Turvalise Interneti päeva tähistamise raames toimus 11. veebruaril, selle raames toimus Meriton Hotell Tallinna Konverentsikeskuses projekti „Targalt Internetis“ konverents „Nutikalt netis – hoia ennast ja oma raha!“, kus võeti luubi alla erinevad IT- ja mobiilsideteenused ning anti teavet, kuidas turvaliselt tarbida internetiteenuseid.

Konverentsil esinejad rääkisid mobiiliäppide varjatud külgedest, samuti sellest, kuidas jälgida, et pangakaardid ei hakkaks elama oma elu, aga ka milles seisneb mobiil-ID kasulikkus ja mis on „õngitsemine“.

Esinejate seas olid tunnustatud IT-turvalisuse spetsialistid, samuti Kaitseliidu küberkaitse üksuse ning Politsei- ja Piirivalveameti esindajad. Kohal olid ka telekommunikatsioonifirmade ja pankade esindajad, kes ekspertpaneelis vastasid publiku küsimustele. Üritust modereeris tehnoloogiaajakirjanik ning Digitunni saatejuht Mart Parve.

Konverentsist osavõtt oli aktiivne, kohal oli 380 inimest. Osavõtute hinnang konverentsi kohta oli väga positiivne. Teemade käsitlemist peeti väga vajalikuks ning ettekannete sisu ja esitlust hinnati kõrgetasemeliseks. Eraldi toodi esile moderaatori pädevust teemas ning oskust üritust juhtida.

Kõigil konverentsil osalejatel oli võimalus kohapeal sõlmida tasuta mobiil-ID leping ning see ka koheselt aktiveerida. Neil, kellel ei õnnestunud kohale tulla, oli võimalus jälgida konverentsi otseülekannet aadressilt <http://www.itcollege.ee/cdn/livestream/konverents/> või uudisteportaali Delfi.ee vahendusel. Konverentsi ettekandeid saab järel vaadata projekti veebilehel <http://www.targaltinternetis.ee/artiklid/2014-konverentsi-ettekanded/>. Konverentsi peakorraldajateks olid Politsei- ja Piirivalveamet ning HITSA Innovatsioonikeskus, kuid konverentsi ettevalmistamises ja läbiviimises osalesid ka MTÜ Lastekaitse Liit ning MTÜ Eesti Abikeskused projektimeeskonnad.

6. Temaatiline infoleht „Targalt internetis“

Turvalise interneti päeva 2014 tähistamise raames oli perioodil 02.-16.02.2014 veebiportaalis Delfi.ee ja ru.delfi.ee üleval erirubriik „Targalt internetis“. Rubriigis avaldati perioodi jooksul 7 artiklit eesti ja vene keeles: 1) Sotsiaalne manipulatsioon, kuidas seda süüa?“, Birgy Lorenz, Tallinna Ülikooli digiturbe labor; 2) „Nutitelefon - pigem arvuti kui telefon“, Kadi Hainase intervjuu CERT Eesti turbespetsialistiga Anto Veldre; 3) „11.veebruari tähistame Turvalise interneti päeva“, Kerli Kuusk, MTÜ Lastekaitse Liit; 4) „Kuulikindel parool, naiivne usk“ Madli Leikop, HITSA Innovatsioonikeskuse haridusportaali Koolielu toimetaja; 5) „Ma ei oleks kunagi arvanud, et internetis kelmi kohtan“, Külli Friedemann, Eesti Abikeskused; 6) „Turvaline ostlemine internetis“, Andero Sepp, veebikonstaabel; 7) „Oma kontode salasõnu ära jaga kellegagi“, Malle Hallimäe, MTÜ Lastekaitse Liit“. Lisaks eksponeeriti Delfi.ee avalehel konverentsi „Nutikalt netis, Hoiä end ja oma raha!“ reklaambännerit ning teabeplakati „Logisid välja?“ Konverentsi bänneri ja teabeplakati auditooriumi suurus ligi 250 000. Kogu perioodi jooksul loeti/vaadati artikleid portaalis Delfi.ee ja portaali venekeelses osas rus.delfi.ee ligi 35 000 korral.

7. Interaktiivse võistlusemängu „Targalt internetis“ poolfinaalid ja finaali

Targalt internetis võistlusemängu eesmärk oli innustada õpilasi omandama teadmisi ja oskusi interneti ning digitaalsete kommunikatsioonivahendite targemaks ja turvalisemaks kasutamiseks. Võistlusemängu korraldas MTÜ Lastekaitse Liit koostöös HITSA Innovatsioonikeskuse, Eesti Informaatikaõpetajate Seltsi, Inimeseõpetuse Ühingu ja Eesti Väitlusseltsiga. Novembris ja detsembris toimusid võistlusemängu piirkondliku vooru võistlused üle Eesti, mille ülevaade on antud eelmises aruandes. 26. ja 28. veebruaril 2014 Tartus ja Tallinnas Targalt internetis võistlusemängu poolfinaalid. 23. aprillil toimus Tallinna Tehnikaülikooli innovatsioonikeskuses MECTORY Targalt internetis koolidevahelise võistlusemängu finaali võistlus. Finaalis võistlesid omavahel eelvoorude parimad: Kuusalu Keskkool, Kristiine Gümnaasium, Avinurme Gümnaasium, Pärnu Vanalinna Põhikool.

Iga kooli võistkonda kuulusid kuni kuus 7.-8. klasside õpilast, kellel tuli finaalis tutvustada oma koolis läbiviidud interneti kasutamist käsitletud uuringu tulemusi, esitada e-ohutuse teemal üks laul, väidelda teemal „veebikeskonnad peaksid vastutama oma saidil toimunud küberkiusamise eest“ ning näidata oma teadmisi viktoriinis ning tehnilist osavust led-lambi valmistamise töötoas.

Võistlusemängu koduse tööna valminud õpilaste uuringu ülevaated ning laulud koos sõnadega on leitavad veebilehelt <http://www.targaltinternetis.ee/2014/04/targalt-internetis-voistlusmangu-voitis-parnu-vanalinna-pohikool/>. Võistlusemängu finaali kokkuvõtteks koostati videoklipp, mis on leitav veebilehelt <http://www.youtube.com/watch?v=uSvDhgdMu50>.

Võistlusemängu finaali žüriisse kuulusid Eesti Väitlusseltsi, HITSA Innovatsioonikeskuses, Lasteabitelefoni 116111, Inimeseõpetuse Ühingu ja MTÜ Lastekaitse Liidu esindajad.

Võistlusemängu võitis Pärnu Vanalinna Põhikooli võistkond, kes sõidab järgneval õppeaastal auhinnareisile Brüsselisse. Teise koha saavutas Kristiine Gümnaasiumi võistkond ning kolmandat kohta jäid jagama Avinurme Gümnaasiumi ja Kuusalu Keskkooli võistkonnad.

8. Osalemine Insafe võrgustiku koolitusseminaridel

Insafe võrgustik ühendab 32 Euroopa riigi (kõik Euroopa Liidu riigid, Island, Norra, Venemaa ja Serbia) turvalise interneti keskusi. Eestit esindab võrgustikus projekt „Targalt internetis“. Insafe võrgustiku koolitusseminarid toimuvad 2 korda aastas.

8.1. Insafe võrgustiku koolitusseminar Bratislavas

Projekti „Targalt internetis“ juhtkomitee liikmed T. Kangur (HITSA), M. Hallimäe (MTÜ Lastekaitse Liit), K. Kuusk (MTÜ Lastekaitse Liit), E. Linnas (MTÜ Abikeskused), K. Friedemann (MTÜ Abikeskused) osalesid 18.-20.03.2014 Bratislavas INSAFE võrgustiku koolitusseminaril.

Koolitusseminari peamised ettekannete ja arutelude teemad olid privaatsus, reklaam internetis, krüpteeritud andmevahetus, vägivald internetis, turvalise interneti päeva tegevused üle maailma ja projekti mõju hindamine. Abiliinide esindajatele toimusid eraldi töötoad, kus arutati abiliinide tulevikku. Lisaks külastati Slovakkia abiliini ning ingliskeelset kooli Bratislavas, kus oli võimalik osaleda laste interneti turvalisuse temaatikat käsitlevas töötoas. M. Hallimäe osales INSAFE juhtkomitee (*Steering Committee*) kohtumisel, kus arutati 2015. aasta Turvalise interneti päeva teemasid ning ühisürituste korraldamist, võrgustiku liikmete ühist uuringu teemat, koostööd erasektoriga, sh sotsiaalvõrgustikega, samuti järgmise koolitusseminari ettevalmistamist. INSAFE koolitusseminariks koostati uute teavitusmaterjalide kataloog, kuhu lisati ka Eesti 2 uut teavitusmaterjali: turvalise interneti päeva video ja plakat. Kataloogiga on võimalik tutvuda: <http://www.saferinternet.org/home>.

8.2. Osalemine Insafe võrgustiku koolitusseminaril Vilniuses

16.-18.septembril toimus Vilniuses Insafe võrgustiku koolitusseminar, millega tähistati ühtlasi ka võrgustiku kümnnendat koostööaastat. Koolitusseminaril toimusid ettekanded ja arutelud 6 paneelsessioonil. Paneelide peateemad olid: 1) temaatilised uuringud, nende ajakohasus ja peamised järeldused; 2) väärtused: koosareng virtuaal- ja reaalmaailmas, sh soorollide peegeldus veebis, noored ja täiskasvanute veebilehed; 3) küberkiusamine; 4) hea praktika e-twinningus; 5) turvalise interneti päeva tähistamise üritused 2015; 6) laste oma *agenda* ja kogemused online-is. Abiliinide esindajatele toimus õpituba, kus tutvustati ja arutati, millised on vahendid ja võimalused pakkuda abi ja nõu abiliini poole pöördujatele, kuivõrd pakutakse psühholoogilist tuge ja kuidas tehakse koostööd õiguskaitseasutustega. Koolitusseminari raames esitles iga riigi turvalise interneti keskus enda poolt loodud koolitus- ja teavitusmaterjalide paremiku. Eesti projekti poolt esitleti videoklippi „Kuningas on alasti“. Videoklipi eesmärk on ärgitada internetikasutajaid mõtlema, millist infot nad endast jagavad ja, millise kuvandi nad sellega endast loovad. Samuti ei pea igat üles laetud fotot, mis on saanud palju poolthääli, „laikima“, vaid tegema ise oma valikuid. Enim poolthääli ja seega ka parima materjali tiitli võitsid Slovakkia turvalise interneti keskuse poolt loodud animafilmid netilammastest ja Prantsuse turvalise interneti keskuse loodud mobiiliäpp, mis aitab valida videomänge vastavalt kasutaja vanusele ja huvile. Netilambad on populaarsed ka Eesti laste ja lapsevanemate seas. Netilammaste tegemisi saab vaadata aadressilt <http://www.targaltinternetis.ee/lastele/multikad/> või www.sheeplive.eu. Kokku on animatsioonfilme 21, neist 12-l on eestikeelsed subtiitrid, üheksa episoodi on dubleeritud eesti keelde, ning teksti loevad peale tuntud eesti näitlejad.

Seminari viimasel päeval oli võimalik tutvuda Leedu abiliini tööga ning külastada Vilniuse rahvusvahelise kooli ja osaleda sealses Interneti hea kasutuse teemalises õpitoas. Projektikoordinaator M. Hallimäe osales INSAFE juhtkomitee (*Steering Committee*) koosolekul, kus arutati 2015. aasta Turvalise interneti päeva ühiskampaania korraldamist ning uue veebiplatvormi kasutuselevõttu Insafe-i võrgustikutöös.

9. Osalemine Safer Internet Forum-il Brüsselis

2014. aasta *Safer Internet Forum „Growing up digitally“* toimus 6.-7.novembril Brüsselis. Foorumi eesmärk on tuua kokku eri huvigruppide esindajad – poliitikate kujundajad, eraettevõtjad, õiguskaitsetöötajad, noored, lapsevanemad/vanavanemad, õpetajad/koolitajad, eksperdid jne-, et üheskoos arutleda digimaailmas toimuva üle. 2014.aasta foorumi põhiteemaks oli millised on viimase ajatrendid digimaailmas, kuidas mõjutavad need laste ja noorte elu ja arengut, millised on peamised riskid, millele tuleb tähelepanu pöörata, milline on reklaami mõju noorele internetikasutajale, kuidas toetada laste ja noorte positiivset ja loovat interneti kasutust. Projekt „targalt internetis“ esindasid foorumil projekti teavitusjuht Triin Kangur (HITSA), abiliini projektijuht Enelis Linnas (lasteabitelefoni 116111) ja nõuandva kogu liige Joanna Paabumets (Sotsiaalministeerium). Foorumile eelnes üle-euroopalise Noortepaneeli kahepäevane (4.-5.november) seminar, kus osalesid ka lapsevanemad ja õpetajad. Noortepaneelis autleti aktiivselt eelpool mainitud teemade üle ning paneeli esindajad esitasid noortepaneelis esitatud mõtted ja ettepanekud Foorumi sessioonidel. Noortepaneelis osales projekti „Targalt internetis“ noortepaneeli liige Juta Lensu (Jõhvi Gümnaasium). Lapsevanemate ja õpetajate paneelis osales projekti koolitaja Heily Epro (Harku-Järve Kool).

10. Seminarid lastekaitsetöötajatele

Koostöös maavalitsuste haridus- ja sotsiaalosakondadega toimus 2014.aasta sügisel 3 seminari/teabepäeva tutvustamaks projekti „Targalt internetis“ tegevusi ja käsitlemaks temaatikat interneti ja digitaalse meedia osa laste seksuaalses ärakasutamises. 26. novembri toimus Viljandis Rajaleidja keskuses teabepäev/seminar Viljandimaa lastekaitse-, sotsiaal- ja noorsootöötajatele. Infopäeval anti ülevaade projekti „Targalt internetis“ eesmärkidest, tegevussuundadest ja peamistest elluviidud tegevustest ning väljatöötatud materjalidest. Projekti teavitustööd tutvustas K.Kuusk ja vihjeliini tegevust esitles vihjeliini projektijuht M.Hallimäe, abiliini tööd tutvustas, sh milliste probleemidega interneti kasutamist puudutavate juhtumite osas pöörduakse ja abi vajatakse, projektijuht Enelis Linnas. Vihjeliini projektijuht käsitles oma ettekandes ka interneti ja digitaalse meedia osa laste seksuaalses ärakasutamises ning tutvustas temaatilist trükist „Kaitske mind kõige eest“. Toimus arutelu, kuidas teha koostööd juhtumite puhul, et lapsohvrit ja vajadusel tema perekonda toetada ja abistada. Kokku osales 18 lastekaitse-, sotsiaal- ja noorsootöötajat. 3.detsembril toimus eelpool kirjeldatud sisuga teabepäev/seminar Võru maavalitsuses. Osales 30 lastekaitse-, sotsiaal- ja noorsootöötajat. 10. detsembril toimus eelpool kirjeldatud sisuga teabepäev „Targalt internetis“ Rakvere maavalitsuses. Kaasatud oli ka veebikonstaabel Maarja Punak, kes rääkis peamistest riskidest, mida noored interneti kasutamisel võtavad, milliste ohtude ja võimaliku kahjuga kokku puutuvad, ning kuidas veebikonstaabel saab noori nõustada ning vajadusel reageerida. Osalejaid 40, sh politseitöötajad.

11. Vihjeliini töötajate osalemine INHOPE võrgustiku aastakoosolekutel

11.1. Osalemine INHOPE võrgustiku aastakoosolekul Varssavis

INHOPE võrgustik on rahvusvaheline internetipõhiste vihjeliinide assotsiatsioon. Võrgustiku missioon on toetada ja edendada vihjeliinide tööd võitluses ebaseadusliku materjali leviku tõkestamisel internetis. Võrgustikku kuuluvad hetkel 51 vihjeliini 45 riigist üle maailma www.inhope.org. INHOPE võrgustiku liikmete töökoosolekud toimuvad kaks korda aastas, millest ühe raames toimub ka INHOPE liikmete üldkogu.

2014. aasta üldkogu ja esimene töökoosolek toimus 9.-13.juunil Varssavis ning Eesti vihjeliini esindasid vihjeliini projektijuht M.Hallimäe ja vihjeliini projekti assistent ja teadete käitleja K.Kuusk. Töökoosoleku ja üldkogu raames käsitleti teemasid, mis puudutasid liikmetevahelise infovahetuse efektiivsuse tõstmist, et tagada kiire ja tulemuslik teadete käitlemine ning laste seksuaalset ärakasutamist esitleva materjali eemaldamine internetist, samuti toimus arutelu koostöö arendamisest erinevate huvigruppidega, sealhulgas erasektoriga. Üldkogul valiti INHOPE-i võrgustiku uus president ning uued juhatuse liikmed. Üldkogul toimus ka uute liikmete vastuvõtmine. Euroopast ühines võrgustikuga Rootsi, mis tähendab et kõik Euroopa Liidu maad on INHOPE-i võrgustikuga ühinenud.

11.2. Osalemine INHOPE võrgustiku koolitusseminaril Dubrovnikus

11.-13.novembril toimus INHOPE võrgustiku aastakoosolek Dubrovnikus. Eesti vihjeliini esindasid vihjeliini projektijuht M.Hallimäe ja vihjeliini projekti assistent ja teadete käitleja K.Kuusk.

Aastakoosoleku teemad, millel toimusid grupitööd ja arutelud, olid järgnevad: 1) laste seksuaalset ärakasutamist turismis sisaldavate teadete käitlemine INHOPE võrgustiku liikmete poolt-peaettekandja Staca Shehan, NCMC (USA); 2) erootilise sisuga last esitavad materjalid, nõ hall ala, Saksamaa kogemus, peaettekandja Jutta Croll, Saksamaa Perede ja laste Ministeerium; arutelu, kuidas eri riikide seadusandlus eelpool nimetatud nähtust käsitleb ja, kuidas eri riikide vihjeliinid sellesisulisi teateid käitlevad; 3) seksuaalkurjategijate, sh pedofiilide profileerin- Michael Bourke, psühholoog (USA); 4) lapsohvrite abistamine – Daniel Szumila, ohvrite tuvastamise ekspert, Saksamaa kriminaalpolitsei; 5) rahvusvaheline koostöö laste seksuaalset ärakasutamist esitava materjali internetis leviku tõkestamisel – vihjeliinide panus ja mõju selles. Aastakoosolekul ettekandega ka Facebook-i esindaja Victoria Baines. Oma ettekandes rääkis ta Facebook'i tegevusest kasutajate turvalisuse tagamiseks ning tõi esile hea koostöö mitmete riikide politseiasutustega. Oma ettekandes tunnustas ta Eesti veebikonstaablite väga head tööd noorte teavitamisel ja õigusvastase käitumise ennetamisel Facebook'i keskkonnas ning tõi seda eeskujuks ka teistele riikidele.

Aastakoosolek tähistas ka ühtlasi INHOPE võrgustiku 10-ndat tegevusaastat

11.2. INHOPE kommunikatsiooni koolitusseminar

Vihjeliini projektijuht võttis osa INHOPE-i sekretariaadi poolt organiseeritud kommunikatsiooni alases töötoas, mis toimus 22.aprillil Amsterdumis. Töötoa raames tutvustati erinevaid kommunikatsioonitehnikaid ja innovaatilisi tehnoloogilisi platvorme informatsiooni efektiivseks

edastamiseks sihtrühmadele. Töötoa praktilises osas koostas iga osaleja ettekande, milles kasutas eelnevalt tutvustatud kommunikatsioonitehnikaid informatsiooni visualiseerimiseks. Töötoas tutvustas iga vihjeliini esindaja ühte oma edulugu ja analüüsis ühte mitte edukalt toimunud infoedastust. Koolituse lõpetas ühine arutelu, kuidas tugevdada INHOPE võrgustiku ja iga vihjeliini kuvandit edaspidi. Töötoast võttis osa 13 vihjeliini esindajat.

11.3. Õppevisiit Hollandi vihjeliini tööga tutvumiseks.

22.-23.mai toimus Eesti vihjeliini meeskonna (vihjeliini projektijuht ja vihjeliini projekti assistent) õppereis Hollandisse, mille eesmärk oli lähemalt tutvuda Hollandi vihjeliini tööga ning vahetada vastastikku kogemusi ja infot. Valik külastada Hollandi vihjeliini tehti seetõttu, et Hollandi vihjeliini töökoormus on suurim võrreldes teiste Euroopa Liidu liikmesmaadega ning ka Eesti vihjeliin edastab rohkelt teateid ebaseaduslikuks hinnatud sisust Hollandi vihjeliinile. Kohtumiste käigus tutvuti Hollandi vihjeliini igapäevase töökorralduse ja meetoditega, samuti kuidas toimib koostöö õiguskaitseasutustega ning kuidas teavitatakse üldsust vihjeliini tööst. Õppevisiidi käigus tutvuti ka Hollandi abiliini ja teavituskeskuse tööga. Eesti vihjeliini meeskonna liikmed jagasid omakorda infot oma tööst ja kogemustest. Õppevisiidi käigus toimunud arutelud tugevdasid koostööd, mille tõttu paraneb ka vihjeliinide töö tulemuslikkus.

12. Vihjeliini töötajate siseriiklik koolitus

Käesoleva aruande perioodi jooksul toimus vihjeliini töötajatele üks koolitus, mis toimus Lastekaitse Liidu kahepäevase koolitusseminari raames 21.-22.augustil Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuses. Koolituspäeva jooksul analüüsiti arutelu käigus vihjeliini senist tööd, millised on probleemkohad vihjete menetlemisel, kuidas toimib koostöö Eesti siseselt ja rahvusvaheliselt. Lisaks toimus töötuba, mille käigus arutati vaimse tervise aspekte ning jagati nõuandeid, kuidas toime tulla teadete käitlemisel eettulevate häirivate momentidega. Koolitusel osalejaid 4 (vihjeliini projektijuht, assistent/teadete käitleja ja 2 teadete käitlejat).

13. Psühholoogiline nõustamine vihjeliini töötajatele

Käesoleva aruandlusperioodi jooksul toimusid vajaduste põhiselt konsultatsioonid psühholoogiga e-posti ja telefoni teel. Asjakohast nõu saadi ka toimunud koolituse kaudu.

14. Uuring projekti mõjust

MTÜ Lastekaitse Liidu poolt tellitud uuringu viis perioodil november-detsember 2014 läbi Turu-uuringute AS. Omnibussuuringusse oli lisatud 15 küsimust, mille eesmärk oli infot saada elanikkonna teadlikkusest projektiga seotud teenustest ning tegevustest. Küsimustikule vastas 1000 inimest vanuses 15-74, vastajad nii eesti- kui ka venekeelsed.

Uuringu esialgsete tulemuste kohaselt on veebilehest www.targaltinternetis.ee teadlik 29% elanikkonnast (eestlastest teab veebilehte 36% ning venelastest 13%). Kõige suurem oli teadlikkus 15-24-aastaste seas, kellest 35% teadis vastavat veebilehte. Vihjeliinist on teadlikud 25% küsimustikule vastanutest. Uuringust selgus, et nendest, kes on internetis näinud laste seksuaalset ärakasutamist edastavat materjali (12% kõigist vastajatest), on teavitanud sellest kedagi 8%, kusjuures vihjeliinile oli teavitajatest teada andnud 4%, seega pooled (3% olid teavitanud kedagi muud ja 1% politseid).

Lasteabitelefoni teadlik 43% küsimustikule vastanutest. Kõige suurem on teadlikkus vanusegrupis 15-74, kellest 51% on vastavast teenusest teadlik. Veebikonstaablitest on teadlikud 54% küsitlusele vastanutest. Uuringu täpsemad tulemused avaldatakse 2015. aasta jaanuaris Turu-Uuringute AS poolt koostatud aruande põhjal.

15. Projekti lõpparuande trükis

Detsembris ilmus projekti „Targalt internetis“ 2014.aasta raamat. Aastaraamat annab ülevaate projekti peamistest tegevustest 2014.aastal ning pakub lugemiseks valiku artikleid ja esseesid e-ohutuse peamiste probleemide avamiseks. Aastaraamat on kättesaadav nii trükitud kujul kui ka veebis <http://www.targaltinternetis.ee/projektist/aastaraamat/>; <http://issuu.com/pirn/docs/hitsa-uus?e=9470415/10625735>. Aastaraamatu trükikulud kattis projektipartner HITSA.

16. Projekti koordineerimine (projektkoordinaator ja projekti assistent)

Projektkoordinaatori juhtimisel koostati projekti „Targalt internetis – SIC EE II“ vahearuanne Euroopa Komisjonile, mis annab ülevaate perioodil juuni 2013 - mai 2014 läbiviidud tegevustest ja saavutatud tulemustest.

Käesoleva aruandlusperioodi jooksul viidi aruandes kirjeldatud tegevused ellu projekti partnerorganisatsioonide koostöös.

Tegevuste planeerimiseks ja elluviimise tagamiseks on toimunud 9 projekti juhtkomitee koosolekut (20.01., 22.01., 17.03., 29.05., 03.06., 05.08., 14.08. 2.10., 5.11.), lisaks on toimunud pidev infovahetus e-maili teel. Projekti juhtkomiteesse kuuluvad iga partnerorganisatsiooni esindajad, kokku 7 liiget. Koosolekutel käsitletu on protokollitud ning protokollid saadetud kõikidele osavõtjatele projektiassistendi poolt.

Lisaks on toimunud temaatilised koosolekud konkreetse tegevuse elluviimise organiseerimiseks, (Turvalise interneti päeva konverents „Nutikalt netis. Hoia ennast ja oma raha!“, temaatilise erirubriigi „Targalt internetis“ koostamine Delfi portaalis, koolitus- ja õppematerjalide koostamine ja ajakohastamine, koolide vahelise võistlusmängu „Targalt internetis“ poolfinaali ja finaali formaadi koostamine ja poolfinaalide ning finaali läbiviimine, jm).

Koosolekute vahepeal toimus igapäevane regulaarne infovahetus e-maili ja telefoni ja Skype konverentskõnede kaudu.

Projektkoordinaator valmistas ette Nõuandva kogu kohtumise (ruumi organiseerimine, päevakava koostamine, kutsete saatmine), aruandeperioodil toimus 2 Nõuandva kogu koosolekut (13.06.; 15.12.). Kohtumistel käsitletu on protokollitud ning protokollid saadetud kõikidele osavõtjatele projektiassistendi poolt (vaata lähemalt punkt 2).

Projektkoordinaator vastutas projekti uudiskirja koostamise ja jaotamise eest, ilmus 2 uudiskirja Nõuandva kogu liikmetele ja partnerorganisatsioonidele (26.03; 24.10).

Projektkoordinaator koos projektiassistendiga osalesid ka noortepaneeli kohtumise ja projekti noorte suveseminari ettevalmistamises ja läbiviimises.

Projektkoordinaator koos projekti assistendiga on vastutav ka uudiste, teabematerjalide ja muu info ajakohase ülespanemise eest projekti veebilehele ning nende materjalide tõlke organiseerimise eest (vt punkt 3 ja 4). Projekti koordinaator vastutab ka aruannete koostamise ja esitamise eest projekti rahastajatele (Euroopa Komisjon, Sotsiaalministeerium).

Insafe võrgustikule esitati projekti tegevuse ja hindamisaruanne 15.aprillil ja 15.novembril. Euroopa Komisjonile ja sõltumatule hindajale-ekspertidele (Lars Lööf) esitati projekti teine vahearuanne, mis hõlmas perioodi juuni 2013 – mai 2014, 5.juulil.

Projektkoordinaator osaleb ka Insafe-i võrgustiku juhtkomitee töös. Aruandeperioodil osales projektkoordinaator juhtkomitee koosolekul Bratislavas (20.03.) ja Vilniuses (18.09.). Kohtumiste vaheajal toimub regulaarne infovahetus ja päevakajaliste küsimuste arutelu juhtkomitee liikmete vahel e-kirjade teel.

Projektkoordinaator võttis osa ka Insafe-i Nõuandva kogu tööst ning osales kahel töökohtumisel Brüsselis (18.02.; 30.06). Töökoosolekute eesmärk on ette valmistada Insafe-i koolitusseminare (teemade valik jne) ja arutada sisulisi ning organisatoorseid küsimusi (uuringute läbiviimine; osalemine huvirühmade, sh ärisektori üritustel; koostöö Euroopa Komisjoni ja Euroopa Liidu teiste organisatsioonide ja asutustega; koostöö erasektori jt huvirühmadega; asjakohaste sõnumite ja taotluste esitamise viiside määratlemine jne).

Projektiassistent osaleb Insafe võrgustiku *Knowledge management* töögrupis ning INHOPE võrgustiku *Website statistics* töögrupis, mille koosolekud toimuvad *online*-s peamiselt enne võrgustike koolitusseminare ja aastakoosolekuid.

Projekti koordineerimine hõlmab ka teavitust projektist erinevatele sihtrühmadele koostööpartnerite üritustel (nt HITSA teavitusmessil, ITL-i ja teiste organisatsioonide konverentsidel, koolide üritustel, Lastekaitse Liidu aastakonverentsil, jne) ja meedias (vt projekti meediakajastus).

Projektiassistent K. Kuusk osales Lastekaitse Liidu esindajana Euroopa interneti turvalisusega tegelevate MTÜ-de koostöövõrgustiku ENACSO kahel kohtumisel: 1) 19.-21.02. Budapest, mille jooksul jagati informatsiooni ja parimaid praktikaid eestkostetöö metoodikatest, mida rakendada eestkoste töö tegemisel tagamaks laste turvalisus interneti keskkonnas. Lisaks sellele arutati ja täiendati ENACSO III poliitika dokumenti; 2) 25.-27.06. London, kus analüüsiti laste ja noorte interneti kasutamist ja seksuaalsust. Arutati ENACSO dokumenti „Äri, lapsed ja internet“ (*Business, Children and the Internet*) ja sellealast teavitustööd. Lisaks toimus ENACSO IV projekti ettevalmistus.

17.-18.juunil osales projekti assistent K.Kuusk Eesti turvalise interneti keskuse jätkuprojekti koostamiseks rahvusvahelisel arutelu seminaril, kus osales 17 Euroopa riigi Turvalise interneti keskuse esindajad.

Projektiassistent vastutas võistlusmängu Targalt internetis läbiviimise eest ning oli võistlusmängu läbiviija rollis.

17. Vihjeliini veebilehe haldamine

Vihjeliini projektijuhi ülesanne on tagada veebikeskkonna www.vihjeliin.ee tõrgeteta töö: veebivormi kaudu laekunud teadete vastuvõtmine, ebaseadusliku sisuga teadete kiire edastamine selle riigi kontaktasutusele, kus veebikeskkond on loodud, et vastavalt riigi seadustele saaks alustada toiminguid ebaseadusliku materjali eemaldamiseks, leviku tõkestamiseks ning kuriteo menetlemiseks. Vihjeliinile saabunud teadete statistikat vt punkt 18.

Vihjeliini projektijuhi ülesanne on ka pidevalt teavitada avalikkust ja interneti kasutajaid vihjeliini eesmärgist ja tegevusest ning avaldada vastavat statistikat. Vihjeliini veebilehel avaldatakse statistikat iga pooleaasta kohta.

Statistika ülevaate igakuise koostamise ning samuti selle edastamise eest INHOPE võrgustiku andmebaasi vastutab vihjeliini assistent.

18. Vihjeliinile saabunud teadete menetlemine

Vihjeliinile (www.vihjeliin.ee) saabunud teadete käitlemine ning vastava statistika ülevaadete koostamine ning avaldamine toimub vastavalt vihjeliini tööjuhisele vihjeliini teatekäitlejate poolt. Vihjeliini teatekäitlejate poolt käideldi perioodil 01.01.-31.12.2014 kokku 1040 teadet, mis laekusid vihjeliini veebilehe ja INHOPE võrgustiku andmebaasi kaudu.

Laekunud teadetest sisaldas 123 teavet ebaseaduslikust materjalist – laste seksuaalset ärakasutamist esitav materjal, 672 teadet sisaldas materjali, mis osutus lastele ebasobivaks (pornograafia 18+), muud infot sisaldas 245 teadet.

Vihjeliini veebilehe www.vihjeliin.ee üldine külastatavus aruandeperioodil oli 1451 külastust 1142 külastaja poolt, lehti kuvati 2873-l korral, keskmine lehel viibimise aeg oli 1:17 minutit. Veebilehte külastati 64 riigist.

Projekt „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool”, <http://kiusamisestvabaks.ee/>

Projekti meeskond aasta lõpul: Liivia Tuvike, Viive Rull, Marie Tammsaar, Kadi Hainas

I Tegevuse lühikirjeldus eesmärkide ja põhimõtete kaudu.

Peaesmärk: Laste vaimse ja füüsilise turvalisuse suurendamine väärtushinnangute kujundamise kaudu kogukonnas koostöös lasteaia, kooli ja lapsevanematega.

Projekti alaeesmärgid:

1. Teavitada avalikkust kiusamise olemusest ning selle ennetamise ja sekkumise võimalustest nii lasteaias kui ka koolis.
2. Laste (vanuses 3-10) sotsiaalsete käitumismudelite kujundamine ning metoodika rakendamine lasteaias ja koolis. Kiusamiskäitumise ennetamine.
3. Tõsta õpetajate, lapsevanemate ja laste teadlikkust väärtushinnangute kujunemisel ja kaasata kõiki projektiga seotud sihtgrupe erinevatesse tegevustesse kogukonnas (üritused, kohtumised, rühma- ja klassisisesed koosolekud, koolitused ning seminarid).
4. „Kiusamisest vabaks!” metoodika laienemine ligikaudu 100 uute lasteaeda (lasteasutused, kes pole veel projektiga liitunud) ning metoodika rakendamine ja jätkamine 25 pilootkoolis üle Eesti (iga kool kahe kuni kolme esimese klassiga).

5. Pedagoogilise protsessi teaduspõhine analüüsimine – uuringud koostöös Tallinna Ülikooli Kasvatusteaduste Instituudiga.

Projekti sihtgrupp: Lapsed (vanuses 2-10) lasteaiaõpetajad, õpetaja-abid, õpetajad, psühholoogid, sotsiaalpedagoogid, haridusasutuste juhtkonna liikmed, lapsevanemad ja teised lapsele olulised inimesed (vanavanemad, õed, vennad jne.).

Metoodika „Kiusamisest vabaks!” eesmärk on luua lasteaia ja algklasside laste vahel üksteist arvestav ja kaasav suhe, luua kiusamist ennetav käitumiskultuur, kus suhtutakse üksteisesse sallivalt ning austavalt. Kus lapsed hoolivad üksteisest, kiusamise korral sekkuvad ja kaitsevad kaaslast, kes seda ise ei suuda. „Kiusamisest vabaks!” metoodika lähtub lapsest ning keskendub kogu lasterühmale ja klassile tervikuna. Metoodika on seotud koolieelse lasteasutuste riikliku õppekavaga kui ka põhikooli- ja gümnaasiumiseadusega ning põhikooli riikliku õppekavaga, mistõttu on see Eesti lasteadele ja koolidele väga sobiv. Samuti toetab „Kiusamisest vabaks!” metoodika vanemaharidust. (Laste ja perede arengukava 2012-2020).

II Tegevused.

1. Teavitustöö ja kommunikatsioon.

Projekti tutvustatakse pidevalt meedias nii projektipartnerite kui ka projekti meeskonna poolt, millega jätkatakse teadlikult ja süsteemselt ka järgnevatel aastatel. Eesmärgiks suurendada ühiskonnas teadlikkust väärtuskasvatusest tervikuna. Projekti ülevaade on leitav kodulehelt: www.kiusamisestvabaks.ee Eraldi võiks välja tuua kaheksa suuremat üritust, kus projekti tutvustati nii rahvusvahelisel, maakondlikul kui ka üleriigilisel tasandil:

18.03.14. toimus Keilas rahvusvaheline konverents „Quality Education for Children at Social Risk“ kus „*Sharing best practices and starting a dialogue*” töötoas esines õpetaja - koolitaja M. Palla ettekandega „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool”. Töötoas osalesid Valgevene, Läti, Leedu, Soome, Rootsi ja Poola esindajad. Kokku osalejaid 25. (<http://www.sos-lastekyla.ee/wp-content/uploads/2014/01/Full-Programme1.pdf>)

19.03.14. toimus Järvamaal hariduskonverents „Motiveeritud õpilane kodulähedases head haridust pakkuvas põhikoolis” kus Järva maakonna õpetajatele tutvustati projekti „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool” ja ettekandega esines Kadrioru Saksa Gümnaasiumi sotsiaalpedagoog J. Kuštšenko. Osalejaid kokku 63.

26.03.14. toimus Tallinnas Linnade ja Valdade Päevad kus A. Tamm ja L. Tuvike tutvustasid projekti „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool” laienemist. Osalejaid 38. (http://f.ell.ee/failid/LVP/2014/04/14_HARIDUS-A.Tamm.pdf).

24.04.14. toimus Kohtla- Järvel nii eesti kui ka vene keelne koolitus lastevanematele „Kiusamine lasteaia laste hulgas ja sellega toimetulek” kus tutvustati ka metoodikat „Kiusamisest vabaks!” ja räägiti võimalusest kuidas antud metoodikaga liituda.

21.10.14. toimus Aruküla Põhikoolis üleharjumaaline infopäev „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool” kus meie projektipartneri Tallinna Ülikooli lektor K. Kõöp andis ülevaate koostööst „Kiusamisest vabaks!” metoodika rakendamisest lasteadeades ning lektor S. Piht esines ettekandega „Ülevaade läbiviidavatest uuringutest projekti „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool” kooli näitel”. Osalejaid 63. (<http://sonumitooja.ee/arukula-kool-ja-lasteaed-voitlevad-kiusamise-vastu/>)

21.11.14. toimus Tartus ISATT 2014 rahvusvaheline konverents „Teooria kohtub praktikaga: praktilised küsimused õpetajatöös“ kus S. Piht ja S. Nigulas Tallinna Ülikoolist esinesid ettekandega „Õpilaste väärtushinnangute kujundamine koolis „Kiusamisest vabaks“ metoodika näitel“ Ettekandes tutvustati pilootkoolide õpetajate ja õpilastega läbiviidud uuringute tulemusi. ([http://koostoopaevad.archimedes.ee/userfiles/Didaktika/Abstraktide%20kogumik ISATT%20konverents 171114.pdf](http://koostoopaevad.archimedes.ee/userfiles/Didaktika/Abstraktide%20kogumik%20ISATT%20konverents%20171114.pdf))

04.-05.12.14. toimus Vilniuses teine rahvusvaheline CREAN konverents "Children's rights to non-discrimination" kus koolitaja M. Lage esines ettekandega „Kiusamisest vabaks!“ metoodika rakendamine Eesti näitel“ ja viis läbi töötoa, kus tutvustati metoodiliste kohvri materjali.

08.12.14. toimus Kadrioru Saksa Gümnaasiumis kohtumine Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskuse esindajate ja Armeenia Vabariigi lastekaitse spetsialistide ja MTÜ Lastekaitse Liit esindajaga kus sama kooli sotsiaalpedagoog J. Kuštšenko tutvustas külalistele metoodikat „Kiusamisest vabaks!“ ja jagas oma kooli kogemusi. (<https://www.facebook.com/KadrioruSaksaGymnaasium/photos/a.253621814798837.1073741832.144881209006232/372591869568497/?type=1&theater>)

18.-19.12.14. toimus Raplas koolitus „Kiusamine lasteaia laste hulgas ja sellega toimetulek“, kus osalesid viie Tallinna lasteaia meeskonnad. Koolitusel tutvustati metoodikat „Kiusamisest vabaks!“ ja räägiti võimalusest kuidas antud metoodikaga liituda.

2. „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ põhikoolitused lasteaedadele.

Kahepäevastel koolitustel tutvustati projekti eesmärgi ja tegevusi ning anti teoreetiline ülevaade Kiusamisest vabaks!“ metoodikast ning kuidas metoodilisi materjale lasteaia igapäevastes praktilistes tegevustes kasutada. Koolituste tagasiside väga hea ja vastas osalejate ootustele, eriti toodi välja koolituse teemade aktuaalsust, praktilisust ja antud metoodika ja eriti metoodilise materjali (kohvri) vajalikkust lasteaias, mis toetab lasteaiaõpetajat, õpetaja abi igapäevases õppekasvatust protsessis. Toimus 15 põhikoolitust üle Eesti lasteaedade meeskondadele, kokku 868 osalejat.

3. „Kiusamisest vabaks!“ metoodika rakendamine kõigis 2014 aastal liitunud maakondade lasteaedades.

2014 aastal liitus projektiga 80 uut lasteaeda. Metoodikat rakendatakse kõigis 397 lasteaias ehk siis ligikaudu 800 lasterühmas, kaasates ligikaudu 16 000 last, 32 000 lapsevanemat, 1600 lasteaiaõpetajat, 800 õpetaja abi ja samapalju juhtkonna liikmeid.

4. „Kiusamisest vabaks!“ lasteaedade metoodiliste keskuste poolt korraldatavad piirkondlikud nõustamispäevad.

24 metoodilist keskust üle Eesti korraldasid piirkondlikke nõustamispäevi vastavalt oma lasteaia õppeaasta tegevuskavale toetudes. Nõustamispäevadel toimus parimate praktikate tutvustus õpetajalt õpetajale.

5. Jätkukoolitused „Kiusamisest vabaks!“ lasteaedadele.

Toimus 17 jätkukoolitust üle Eesti projektiga liitunud lasteaedade meeskondadele. Osalejaid 605. Koolitustel jagasid lasteaedade meeskonnad oma parimaid praktikaid.

6. Projekti „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ uuringud.

Koostati „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ projektis osalevate õpetajate kogemuste analüüs, mis põhines 13 erineva lasteaia õpetajate ettekannete sisuanalüüsil ning ühe kooli kogemuse analüüsil. Analüüs võtab kokku projekti peamiste sihtgruppide -õpetajate, laste ja lapsevanemate hinnangud metoodikale. Töötati välja uurimismetoodika, mis aitaks komplekselt analüüsida kiusamisvastast tegevust laste-, õpetajate, juhtkonna ja lastevanemate perspektiivis. Novembris 2014 valmis metoodika „Kiusamisest vabaks!“ pilootetapi eelküsitluse uuringuraport. Käesolev raport annab ülevaate küsitlustest, mis on esimeseks etapiks metoodika „Kiusamisest vabaks!“ koolituste mõju hindamisele pilootkoolide esimestes klassides. Eelküsitlusega selgitati, mida metoodika koolitustelt ja rakendamisel oodatakse, milline on õpetajate teadlikkus kiusamise olemusest ning kuidas hinnatakse tänast toimetulekut kiusamise probleematikaga.

7. Täiendavate materjalide tootmine koolidele.

Pilootkoolidele toodeti järgmised täiendavad materjalid: 4 osaline väikeste kaartide komplekt, A3 plakat „Viis nõuannet lapsevanemale ja uus plakat „Meie väärtused“ nii eesti kui ka vene keeles. Täiendavate materjalide väljaandmist toetas Statoil Fuel & Retail Eesti AS, kellega Lastekaitse Liidul oli sõlmitud vastav koostööleping

8. „Kiusamisest vabaks!“ meetodi rakendamine 25 pilootkoolis.

Meetodit rakendatakse 25 pilootkooli 50-nes esimeses klassis, kaasatud ligikaudu 1100 õpilast. Tallinna piirkonnas toimus 8 pilootkooli infopäevad, kus infopäeva korraldanud kool sai jagada oma kogemusi ja metoodika rakendamist oma koolis. Osalejaid kokku 96.

9. „Kiusamisest vabaks!“ pilootkoolide nõustamised.

Nõustajad käisid pilootkoolides kohapeal kus vaatlesid õppetegevusi ja kuidas õpetajad „Kiusamisest vabaks!“ metoodikat lõimivad erinevatesse ainetundidesse ning kuidas kasutatakse metoodilisi materjale. Peale õppetegevuste vaatlust toimus väike arutelu kus osalesid nii mõlemad esimese klassi õpetajad, kooli juhtkonna liige ja nõustaja. Nõustajad täitsid kirjalikult tagasiside lehe ehk kokkuvõtte nõustamisest, mille nad siis edastasid õpetajatele kui ka Lastekaitse Liidule.

10. Jätkukoolitused „Kiusamisest vabaks!“ 25 pilootkooli meeskondadele.

Pilootkoolide meeskondadele toimus kolm jätkukoolitust, kokku 179 osalejat.

11. Projekti „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ koolitajate- nõustajate supervisioonid.

Koolitajate nõustajate supervisioon toimus 08.01.14. Tallinnas, Õpetajate Majas. Koolitusel osales 15 koolitajat nõustajat ja supervisiooni viisid läbi L. Stilling Netteberg Taanist ja M. Lage., supervisiooni eesmärk oli koolitajate- nõustajate professionaalse kompetentsuse suurendamine; projekti eesmärkide efektiivsem ja kvaliteetsem saavutamine.

12. Projekti „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ võrgustiku seminar.

Võrgustiku seminar toimus 05.juunil Tallinnas. Kutsutud olid 15 maakonna ja Tallinna kontaktisikud ning kõigi 24 lasteaia metoodikakeskuste esindajad. Seminaril osalejaid kokku 34. Ettekannetega esinesid: T. Peterson Haridus- ja Teadusministeeriumist, kelle ettekande teemaks oli „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool riiklike õppekavade kontekstis“; S. Piht Tallinna Ülikooli Kasvatusteaduste Instituudi algõpetuse õppetoolist, ettekande teemaks oli Ülevaade „Kiusamisest vaba kooli“

õpetajate intervjuudest“; R. Saar Kuressaare Pargi Lasteaiast, ettekande teemaks oli „Liitumine projektiga „Kiusamisest vaba lasteaed“ Saare maakonna näitel“; A. Rants Valga Linnavalitsusest, ettekande teemaks oli „Koos karudega hoolivaks, tähelepanelikuks ja heaks kaaslaseks“.

13. Koostöö ja osalemine rahvusvahelises võrgustikus.

01.- 02.04.14. külastas Taani kroonprintsess Mary Eestit koos Mary Fondi „Kiusamisest vabaks!“ programmi ja Save the Children Denmark esindajatega. Külaskäigu ajal avas kroonprintsess Õiguskantsleri Kantselei ja Lastekaitse Liidu korraldatava konverentsi „Kiusamisvaba haridustee“ ning külastas MTÜ Lastekaitse Liit projekti „Kiusamisest vabaks“ meetodit rakendavaid Tallinna Suitsupääsupesa Lasteaeda ja Kadrioru Saksa Gümnaasiumit. 05.11.14. toimus juhtkomitee korraline koosolek Tallinna Lilleküla Gümnaasiumis. Osales kuus juhtkomitee liiget ning kolm MTÜ Lastekaitse Liit esindajat. Juhtkomitee liikmetel oli võimalus näha ja vaadata kahe õpetaja tundi kus keskenduti „Kiusamisest vabaks“ meetodile. Projektijuht L. Tuvike andis ülevaate projekti tegevuskavast 2014 – 2016a. S. Piht Tallinna Ülikoolist andis ülevaate läbiviidavatest uuringutest projekti „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ näitel. The Mary Foundation esindaja ja juhtkomitee liige L. Bak Kirk tutvustas osalejatele „Kiusamisest vabaks!“ Kompetentsikeskuse loomist 2015 aastal.

14. Projekti juhtimine, meeskond

Projektijuht ja assistent planeerivad, arendavad ja tagavad, et kõik projektiga seotud tegevused ellu viiakse. Projektis planeeritud esimese poolaasta tegevused viidi ellu ja teostati.

Projekti meeskond on projekti eestvedaja ja elluviija. Projekti meeskond planeerib, arendab ja tagab, et kõik projektiga seotud tegevused ellu viiakse. Projekti „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ meeskonda kuuluvad: K. Saar – Tallinna Linnupesa Lasteaed direktor, M. Palla – Tallinna Suitsupääsupesa Lasteaed õpetaja, M. Koho – Tallinna Lasteaed Pallipõnn õpetaja, E. Simmulson – Tallinna Rännaku Lasteaed õpetaja, R. Koit – Tallinna Lasteaed Pääsupesa õppealajuhataja, S. Sepp – Tallinna Lasteaed Pääsusilm õppealajuhataja; E. Tigas – Põlva Lasteaed Lepatriinu direktor; S. Piht – Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste Instituut algõpetuse osakonna juhataja; L. Talts – Tallinna Ülikooli emeriitprofessor; M. Kallas – Tallinna Haridusamet, alushariduse osakonna juhataja; V. Loka – Tallinna Haridusamet, üldhariduse osakonna juhataja; A. Andersalu-Targo-Audentese Erakool ja Spordigümnaasiumi psühholoog; M. Lage – MTÜ Lastekaitse Liit, koolitaja; L. Tuvike – MTÜ Lastekaitse Liit, „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ projektijuht; V. Rull – MTÜ Lastekaitse Liit, „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ projekti assistent.

Projekti juhtkomitee on strateegiline, toetav üksus. Liikmed on:

Tiina Peterson – Haridus- ja Teadusministeerium, alushariduse õppekorralduse peaekspert.
Mariana Kallas – Tallinna Haridusamet, hariduskorralduse osakonna juhtivspetsialist
Alar Tamm – MTÜ Lastekaitse Liit, juhataja, alates 01. september 2014a. Martin Medar.
Sirje Piht – Tallinna Ülikooli Kasvatusteaduste Instituut, lector
Viivi Loka – Tallinna Haridusameti hariduskorralduse osakonna juhtivspetsialist
Lars Stilling Netteberg – Save the Children Denmark „Free of bullying“ programmijuht.
Lone Bak Kirk – The Mary Foundation projektijuht

15. Projektiga seotud partnerid, koostöövõrgustik.

Projekti koostööpartnerid on Save the Children Denmark; Taani kroonprintsessi Mary fond The Mary Foundation; Haridus- ja teadusministeerium; Tallinna Ülikooli Kasvatusteaduste Instituut, maavalitsuste ja kohalike omavalitsuste haridusspetsialistid; projektiga liitunud lasteasutused ning koolid.

III Tulemuslikkuse hindamiste mõõdikud ja väljundud

Tegevuskava elluviimisega on loodud alus projekti jätkusuutlikkuseks, mistõttu enamik tegevusi oli seotud koolituste või teavitustööga, et suurendada sihtgrupi teadlikkust antud valdkonna kohta ning pakkuda võimalikke lahendusi olemasolevatele probleemidele ja parimaid praktikaid. Koolitusi ja metoodika rakendamist toetavad uuringud, supervisioon ja pidev tagasiside projekti sihtgrupilt. Laialadane meediakajastus.

31.12.2014. seisuga on projektiga liitunud 397 lasteaeda ehk siis 2/3 kogu Eesti lasteaedadest, kaasatud ligikaudu 800 lasteaia rühma, ligikaudu 16000 last, ligikaudu 32000 lapsevanemat, ligikaudu 1600 lasteaiaõpetajat, ligikaudu 800 õpetaja abi ja samapalju juhtkonna liikmeid.

Samuti on projektiga liitunud 25 kooli kokku 114 klassikomplektiga, kaasatud ligikaudu 2200 I kooliastme õpilast, ligikaudu 4400 lapsevanemat, ligikaudu 114 klaasiõpetajat ja ligikaudu 30 juhtkonna esindajat (direktor, õppealajuhataja, sotsiaalpedagoog, koolipsühholoog).

Igas maakonnas on üks lasteaed ja kool, mis on metoodikakeskuseks, samuti on üks metoodikakeskus tallinna igas linnaosas – kokku on üle vabariigi 49 metoodikakeskust (24 lasteaeda ja 25 kool).

2014a. liitus projektiga 80 uut lasteaeda.

2014a. liitus projektiga 25 pilootkooli 64 uut klassi.

2014 aastal viidi läbi lasteaedadele 15 kahepäevast põhikoolitust ning 17 ühepäevast jätkukoolitust igas maakonnas ja Tallinnas.

Koolidele viidi läbi 2014 aastal kolm kahepäevast jätkukoolitust ning üks kahepäevane põhikoolitus.

Projekti raames on 2014 aastal koolitatud: ligikaudu 941 lasteaia personali liiget (lasteaiaõpetaja, õpetaja abi, direktor või õppealajuhataja).

ligikaudu 150 kooli personali liiget (õpetaja, õppealajuhataja, sotsiaalpedagoog, psühholoog, huvijuht).

Novembris 2014 valmis metoodika "Kiusamisest vabaks!" pilootetapi eelküsitluse uuringuraport. Käesolev raport annab ülevaate küsitlustest, mis on esimeseks etapiks metoodika "Kiusamisest vabaks!" koolituste mõju hindamisele pilootkoolide esimestes klassides. Eelküsitlusega selgitati, mida metoodika koolitustelt ja rakendamiselt oodatakse, milline on õpetajate teadlikkus kiusamise olemusest ning kuidas hinnatakse tänast toimetulekut kiusamise probleematikaga.

Alates 19.06.2014.a rahastatakse **metoodika „Kiusamisest vabaks!“** rakendamist projekti „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ raames Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) toetuste programmi „Riskilapsed ja –noored“ avatud taotlusvoorst „Kaasamine ja sekkumised haridussüsteemis“. Programmi viivad üheskoos ellu Haridus- ja Teadusministeerium, Justiitsministeerium ja Sotsiaalministeerium. Programmi rakendusüksuseks on Eesti Noorsootöö Keskus ning partneriks Norra Kohalike Omavalitsuste ja Regionaalsete Omavalitsuste Liit.

2014.a jooksul toimusid EMP rahastatava projekti raames järgmised tegevused:

- Uute koolitajate koolitusformaadi väljatöötamine ja täiendamine, uute koolitajate meeskondade komplekteerimine ja koolitamine, toimus esimene koolituspäev 18 inimesele.

- Metoodika jätkukoolitus projekti pilootkoolide meeskondadele, osales 72 inimest.

- 6 Tartu Ülikooli eetikakeskuse väärtuskasvatuse koolitust projektiga liitunud koolidele, osales kokku 224 inimest.

- Tartu Laste Tugikeskuse koolitused varase märkamise ja lapse väärkohtlemise ennetamise oskuste suurendamiseks lastega töötavatele spetsialistidele Tartus ja Haapsalus, kokku 69 osalejat.
- Metoodika rakendamisest huvitatud lasteaedades ning projektiga liituvast 56 koolist koolitustele saabuvate meeskondade komplekteerimine, viidi läbi ettevalmistused koolituste toimumiseks.
- Metoodikat tutvustav maakondlik konsultatiivne arutelupäev Harjumaal (57 osalejat).
- Metoodika rakendamist tutvustavad piirkondlikud infopäevad projekti pilootlasteaedades ja pilootkoolides (metoodikakeskustes) – lasteaiad Põlva- ja Jõgevamaal; kokku 49 osalejat, koolid Tallinnast, osales 28 inimest.
- Projekti partneri Linnade Liidu korraldatud linnade ja valdade haridusjuhtide õppepäev (45 osalejat).
- Projektiga liitunud lasteaedades ning koolides metoodika tutvustamine lapsevanematele teadliku võrgustiku suurendamiseks.
- Projekti ja metoodikaga seotud teemade aktuaalsena hoidmiseks, avaliku huvi ning kogukondade vahelise kommunikatsiooni hoidmiseks ja suurendamiseks avaldatud 12 metoodikat ning projekti tegevusi kajastavaid artikleid ning saadet.
- Metoodika rakendamise kogemuse tutvustamine rahvusvahelikes võrgustikes (kolmel haridus-, sh väärtuskasvatuse alasel rahvusvahelisel konverentsil Eestis ning Leedu Vabariigis).
- Metoodiliste materjalide (kohvrid ning metoodika sümboliks olevad mängukarud“ Sõber Karu“) hankimine.
- Metoodika rakendamiseks ja projekti tulemuslikku hindamiseks vajalike uuringutegevuste analüüs ning kavandamine, kokkuleppe sõlmimiseks metoodika tulemusuuringute läbiviimiseks lasteaedades ning projektiga liituvates koolides.

Projekt „Noorteparlament“ <http://noorteparlament.lastekaitseliit.ee/>

Ajavahemik 01.08.-31.12.2014

Projekti meeskond: Gertha Teidla-Kunitsõn, alates detsembrist Britt Järvet

Noorteparlament, mida toetab Euroopa Noored Eesti büroo on 13.-26.-aastastele noortele suunatud projekt, millega soovitakse viia noorte hääli otsustajateni. Üle kogu Eesti kandideerinud noorte seast valiti välja 101 delegaati, kes moodustavad parlamendi ning töötavad samade teemadega nagu Riigikogugi. Idee on luua püsiv esinduskogu, kes suunaks noori kaasamõtleva ühiskondlikel teemadel ning teostaks huvikaitset ka riiklikul tasandil. Noorteparlamendi partneriteks on Eesti Õpilasesinduste Liit, Eesti Noorteühenduste Liit, Lasteombutsmann, Riigikogu, Eesti Noorsootöökeskus, Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus ja Erinoor.

Projekti esimeseks etapiks olid augusti kuni oktoobrikuu vahemikus toimuvad ettevalmistavad kohtumised noorte ja koostööpartneritega. Noortega kohtuti 12. augustil rahvusvahelisel noortepäeval Jõhvis ja 15.-16. augustil Arvamusfestivalil. Samuti kohtuti Ida-Virumaa Noortekoguga ja peeti Skype-

kõnesid noortega Tõrvast ja Raplast. Noorteparlamenti ideed tutvustati ka Viljandis, 7.oktoobril, kui toimus Viljandimaa noorsootöötajate infopäev. Sotsiaalmeedias levitati Noorteparlamenti projektiideed ja üleskutset noortele, andmaks tagasisidet projekti ideest ja tegevustest.

Noorteparlamenti said kandideerida 20.oktoobri-14.novembri vahemikus kõik 13.-26.-aastased noored üle kogu Eesti. Kandideerimiseks tuli täita ankeet, mille abil tuli demonstreerida oma motiveeritust osaleda parlamendi töös. Noorteparlamenti valiti 17. novembril 101 noort üle kogu Eesti. Varasemalt oli üheskoos partneritega otsustatud, et kui soov on luua stabiilne ja jätkusuutlik ühendus, siis tuleb Noorteparlamenti siseselt moodustada komisjonid, kes töötavad samadel teemadel, mis Riigikogugi. Komisjonid valisid noored oma eelistuste põhjal ning sõelale jäid: majanduskomisjon, kultuurikomisjon, õiguskomisjon ja sotsiaalkomisjon. Lisaks moodustati väliskomisjonist ja Euroopa Liidu asjade komisjonist ühine komisjon, kuna valdkonnad olid kohati kattuvad.

Enne Noorteparlamenti I istungit tuli väljakoolitada aga juhatus, kes hakkaks istungeid modereerima. Kuna kandidaate oli rekordiliselt 29 tükki, siis toimus kaks koolitust – üks 2.detsembril ning teine 3.detsembril.

Juhatuse koolitusele järgnes 5.detsembril Noorteparlamenti I istung, kus osales koos korraldajatega kokku 114 noort ning 15 poliitikut (nt P.E.Rummo, M.Meri, M.Mikko, M.Tsahkna, E.Nestor, K.Rüütli, I.Gräzin ja A.Riisalu). Istungit tulid avama Vabariigi President Toomas Hendrik Ilves ning Riigikogu esimees Eiki Nestor. Noorteparlament valis ka oma juhatuse koosseisus: Eliise Tiidusalu Läänemaa (esimees), Helen Maria Raadik Pärnumaalt (I aseesimees) ning Roger Tibar Läänemaa (II aseesimees).

Kõik 5 moodustatud komisjoni tegid koostööd poliitikutega ning Noorteparlament valis välja teemad, millele aasta jooksul tegeleda. Teemadeks osutusid: Kultuurikomisjon - integratsioon: kuidas keeleline ja kultuuriline barjäär on endiselt Eestis tugev teema, mis vajab tähelepanu; Sotsiaalkomisjon - noorte tööpuudus ja tööhõive; Väliskomisjon ja Euroopa Liidu asjade komisjon - Eesti julgeolek. Kuidas Ukraina kriis meid mõjutab?; Majanduskomisjon – energeetika, uued alternatiivid energeetika maastikul; Õiguskomisjon – noorte kuritegevuse ennetamine ja leevendamine.

Edasised Noorteparlamenti tegevused jäid juba uude aastasse, seega kulus suur osa aasta lõpust korraldusmeeskonna koolituse ettevalmistamisele ning edasiste tegevuste

Projekt Teadlikkus lapse õigustest, organiseeritus ning organisatoorne võimekus<http://www.lastekaitseliit.ee/organisatsioon/organisatsioonist/>

Periood: 01.01.- 31.12.2014

Projektmeeskond: Alar Tamm/alates 01.09.2014 Martin Medar, Helika Saar, Mart Valner, Kiira Gornischeff

I Tegevuse lühikirjeldus eesmärkide ja põhimõtete kaudu.

Peaesmärk: Lapse arengukeskkonnaks tingimuste ja eelduste loomine, edendamaks haridust lapse õiguste sisust, et neid sidustadmisi lapsekeskselt ning lapsi, noori ja täiskasvanuid ühendavalt ühiskonnas teadlikult kasutada ja realiseerida.

Projekti alaeesmärgid:

1. Suurendada ühiskonnas sihtrühmade informeeritust ja teadlikkust lapse õiguste sisust ning nende tagamise tähtsusest ajakohase teabe, koolitus-, teavitus- ja arendustegevuse kaudu;
2. tõhustada koostööd lapse õiguste jälgimiseks ja hindamiseks erinevate koostööpartnerite ning sihtrühmade vahel siseriiklikul ning rahvusvahelisel tasandil;
3. tõsta lastega töötavate spetsialistide kompetentsi laste huvides tegutseda;
4. luua lastele osalemisvõimalused ühiskonnaelus ja kaasates neid arvamuste, seisukohtade kujundamisse läbi õppe ning praktiliste tegevuste heaolu, õigusi ja arenguvõimalusi puudutavates küsimustes;
5. Tagada laste õiguste sisu arendus, hindamine, koordineeritud koostöö, organisatoorne võimekus

Sihtgrupid:

Lapsed vanuses kuni 18 aastat, noored, lapsevanemad, lastega töötavad siduserialade spetsialistid, laste tegevust mõjutavad institutsioonid, MTÜ Lastekaitse Liit liikmed.

II Tegevused.

1. **Eesmärk:** Suurendada ühiskonnas sihtrühmade informeeritust ja teadlikkust lapse õiguste sisust ning nende tagamise tähtsusest ajakohase teabe, koolitus-, teavitus- ja arendustegevuse kaudu.

- 1.1. Lapse õiguste sisu tutvustav kommunikatsiooni erinevatele siht- ja vanuserühmadele ning aktiivne teavitustöö sihtrühmadele omaste tevituskanalite kaudu (LPA rakendusplaan meede 3.1.lapse õiguste edendamine)

Ajakiri „Märka Last“ <http://ajakiri.lastekaitseliit.ee/> ilmub alates 2014. aasta veebruarikuust igakuiselt veebiversioonina. Ajakirjas käsitletakse kõiki lapsi ja lapse õigusi puudutavaid teemasid ning antakse ka sõna Lastekaitse Liidu liikmesorganisatsioonidele.

Veebiversioonis ilmuv ajakiri ei tähenda aga ajakirja muutumist infokirjaks. Tegemist on professionaalselt kujundatud lehitsetava väljaandega, mida on lihtsalt lihtsam lugeda ning seda tasuta. Igas numbris on ka vähemalt üks professionaalse ajakirjaniku kirjutatud artikkel hetkel huvipakkuval teemal ning oma ala ekspertidega.

Ajakirja ilmumisse annavad oma panuse ka Lastekaitse Liidu koostööpartnerid. Aastal 2014 ilmus 11 numbrit ja sinna on mh kirjutanud Politsei- ja Piirivalveamet, Vihjeliin, MTÜ Mondo, Lasteombudsman, Sotsiaalministeerium, Maanteeamet, Advokatuuri liikmed ning paljud-paljud teised. Samuti on suur osa autoriartikleid ning intervjuusid. Oma mõtteid on ajakirjaga jaganud

teiste seas Aivo Normak ja Juku-Kalle Raid. Eraldi tuleb mainida Justiitsministeeriumi toetusel ilmuvat rubriiki „Hea nõu lastega peredele“, mille raames jagavad vajalikku informatsiooni notarid ja advokaadid. Aastal 2014 ilmus notarite ning juristide sulest viis artiklit, millest enamik on tõlgitud ka vene keelde ja kättesaadavad ajakirja kodulehel ning LKL kodulehelt. Õigusalsed artiklid on statistika kohaselt ajakirja kodulehel populaarseimad üksikartiklid (nt. artikkel „*Kui vanem ei maksa alimente*“ (1693 vaatamist aastas) või „Kas ja kes saab pärijaks“ (432 korda eesti keeles, 368 korda vene keeles)).

Ajakirja sisu parandamiseks ja mitmekülgsemaks muutmisel on kasutatud MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu ja projektides osalevate laste ja noorte arvamusi, tagasisidet päevakajaliste teemade osas. Ajakirja kodulehel on tutvustatud mitmeid "Targalt internetis" projekti raames tehtud internetiturvalisusele suunatud videoid ning salvestusi "Targalt internetis" seminarilt. Samuti Lastekaitse Liidule laekunud konkursitöid.

Ajakirja uue formaadi kiitis heaks ka märtsi alguses koos käinud ajakirja kolleegium, kus osalesid nii Sotsiaalministeeriumi, MTÜ Mondo kui ka teiste koostööpartnerite esindajad. Lisaks veel Lastekaitse Liidu enda töötajad.

Ajakirja artikleid on ilmunud nii Postimehe veebiversioonis kui perefoorumites. Ajakiri ise ilmub regulaarselt täies mahus ka Perekooli foorumis (näiteks: <http://www.perekool.ee/artiklid/ajakiri-marka-last-4/>), leitav Notarite Koja kodulehel. Samuti kajastab ajakirja Eesti Advokatuur. Üksikartikleid ajakirjast avaldab ka Postimehe portaali Naine24 (näiteks: <http://naine24.postimees.ee/2815292/aivo-normak-teab-et-erinevate-trennide-proovimine-tuleb-lapsele-kasuks>; <http://naine24.postimees.ee/1259872/kui-valismaal-elav-vanem-ei-maksa-elatist>; <http://naine24.postimees.ee/3053291/sops-toob-kasitoohuvilised-emad-kokku> jne. Kokku aasta jooksul umbes 10 artiklit.)

Tagasiside ajakirjale on olnud vaid positiivne. Nii lugejate poolt, kes leiavad, et see on hea võimalus rohkemate inimesteni jõudmisteni ning kes endiselt kiidavad ajakirja artiklite head taset, kui ka koostööpartnerite ja Lastekaitse Liidu liikmete poolt. Eriti just liikmed on õnnelikud veel ühe võimaluse üle operatiivselt ja suuremat hulka inimesi oma tegevusest teavitada.

Ajakirja „Märka last“ kõiki numbreid saab lugeda tasuta veebis ajakiri.lastekaitseliit.ee ning seda tellib otse oma e-postkasti umbes 1100 inimest. Keskmiselt loeb ajakirja üksiknumbrit ligi 900 inimest. Ajakirja jälgib Facebooki sotsiaalsõrgustikus 2440 inimest.

Ajakirja "Märka last" on tutvustatud avalikkusele ka pärast selle digitaalseks muutumist. Ajakirja vanemad numbrid on tutvumiseks ja jagamiseks väljas olnud nii Maailmapäeval, Paide perepäeval, Nõmme roheliste väravate päeval kui lastekaitsepäeva puhul üle-Eesti meie liikmete poolt. Lisaks saab ajakirjaga tutvuda ka Miia-Milla-Manda muuseumis, kus sellele suunati erilist rõhku lastekaitsepäeval. Maailmapäeval ühines ka 35 inimest ajakirja infolistiga, et saada digitaalselt ajakirja enda e-mailile.

1.1.2. Lapse õiguste alase info operatiivne koondamine, edastamine ja esitlemine sihtrühmapõhiselt (lastele suunatud ja sihtrühmakohane teave) MTÜ Lastekaitse Liit koduleht www.lastekaitseliit.ee (sotsiaalmeedia, 4 domeeni ja 4 alalehte) kaudu. Kodulehe haldamine, kaasaajastamine (audiovisuaalsed osad) ja tekstide tõlkimine, toimetamine vene ja inglise keelde, kujunduslikud tööd, kodulehega seotud keskkonnad ja domeenid.

Organisatsiooni kodulehele (www.lastekaitseliit.ee) ja kodulehega seonduvatele alalehtedele (www.targaltinternetis.ee, www.koolirahu.eu, <http://kiusamisestvabaks.ee/>, <http://lapsehaal.lastekaitseliit.ee/>) süstemaatiliselt lisatavate materjalide (eesti-venekeelsed) näol tagatakse süsteemse lapse õigusi koondava info kättesaadavus.

LÕK'i 25 aastapäeva puhul koondati MTÜ Lastekaitse Liit kodulehe alalehele (<http://konventsioon25.lastekaitseliit.ee/>) Lapse õiguste konventsiooni puudutavad materjalid (kompaktseks kasutamiseks ja levitamiseks, eesmärgiga suurendada ühiskonna teadlikkust LÕK'ist tervikuna).

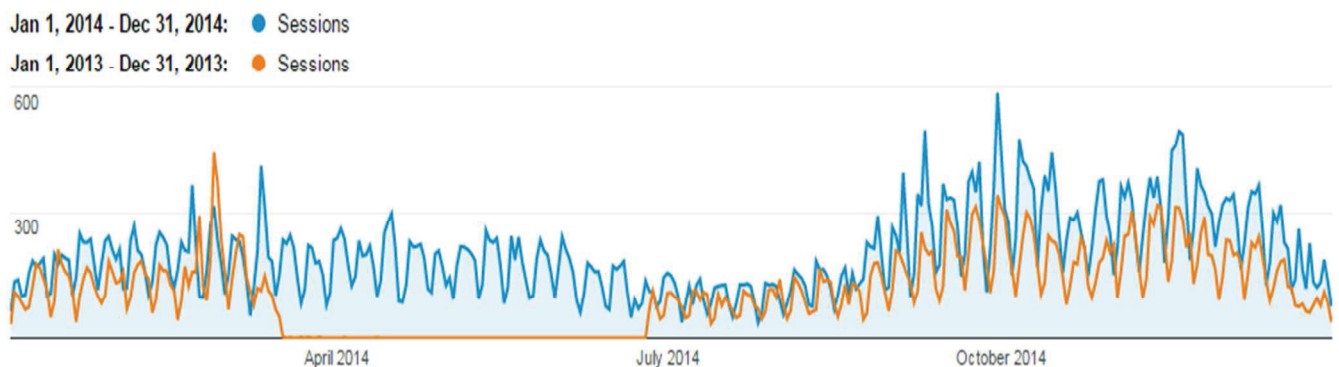
Täiendavalt koostati eraldi projekti "Hea nõu lastega peredele" alaleht: <http://www.lastekaitseliit.ee/vajad-abi/hea-nou-lastega-peredele/>, millele on koondatud info projekti kohta, temaatilised materjalid ja nõustamisel osalevate advokaatide kontaktid. Huvi tasuta õigusabi järele näitab ka kodulehe statistika, mille kohaselt külastas projektiga seotud veebilehti (märsõnad: *tasuta õigusabi, tasuta juriidiline nõustamine*) 5075 inimest, sealhulgas Hea nõu lastega peredele alalehte 716 inimest. Ka nõustamisel käinute seas läbiviidud tagasiside küsitlus kinnitas, et info jagamine internetis on väga vajalik, kuna üle 50% vastanutest oli infot nõustamiste kohta saanud just internetist.

Teavituskanalitena olulisel kohal on ka Lastekaitse Liidu erinevad sotsiaalmeediakanalid:

<https://www.facebook.com/Lastekaitseliit> ja <https://www.facebook.com/Marka.Last>

Hea meel on tõdeda kontaktide tõusu Facebooki vastavatel kontodel (31.12.2014 seisuga LL – 1618 kontakti ja ML – 2440 kontakti). Keskmiselt jõuavad Lastekaitse Liidu Facebooki postitused 500 – 1000 inimeseni.

Ajavahemikul 01.01.2014 – 31.12.2014 külastati Lastekaitse Liidu kodulehte 73 777 korda, 58 146 inimese poolt. Erinevaid lehekülgi vaadati 158 839 korda. Keskmiselt vaadati 2.15 lehekülge ja oldi lehel 01:54 minutit. Külastajatest olid uued 77 %. 66.71% külastustest tuli Eestist, järgnesid Venemaa ja Ukraina. Hea meel on tõdeda, et eelmise perioodiga (01.01.-31.12.2013) võrreldes suurenesid vastavalt: külastuste arv 87,94% ja külastajate arv 92,95%. Tõdema peab, et eelmisel perioodil oli kodulehe statistika tehnilistel põhjustel kolm kuud maas.

Lastekaitse Liidu venekeelsele kodulehele on lisatud kuus notarite ja juristide kirjutatud artiklit ning kaksteist eesti keelset, mis on endiselt väga populaarsed.

Peamiselt saabuti Lastekaitse Liidu kodulehele läbi Facebooki, neti.ee ja elk.ee. Samuti läbi Lastekaitse Liidu teiste alalehtede. Peamiseks otsingumootoriks oli google. Enimkülastatud lehed olid esileht ja nii „lapse õigused“ alaleht kui ka „lapse kohustused“ alaleht. Populaarseimad artiklid olid venekeelne „Kui vanem ei maksa elatist.“, mis annab kinnitust venekeelse teavitustöö vajadusest, ja uudis „Head lasteraamatud 2013 on selgunud“

Teavitustöö üheks osaks on abivajajate nõustamine. MTÜ Lastekaitse Liit vastab igapäevaselt kodanike pöördumistele nii telefoni, e-maili kui sotsiaalmeedia kaudu. Murekirjade hulk on aastatega suurenenud, ning võrreldes eelmiste aastatega võtab ühendust rohkem lapsi.

Lisaks igapäevasele teavitustööle, pöörab Lastekaitse Liit eestkostetöös suurt tähelepanu meediakajastusele LISA 1. Lisaks pressiteadetele ja artiklitele ajakirjanduses ja veebiajakirja Märka Last välja andmisele, avaldati artiklid ka 2014 aastal Inimõiguste Keskuse poolt väljaantud aastaraamatus Inimõigused Eestis 2013 teemal *Lapse õigused* (<http://humanrights.ee/inimoigused-aruanne-2/inimoigused-eestis-2013/lapse-oiigused/>) (H.Saar) ja ajakirjas Sotsiaaltöö (4/2014) „*Laste osaluse toetamine ja kaasamine otsustusprotsessides*“ (H.Saar).

Erinevaid infomaterjale (uuringute, analüüside näol) lisatakse pidevalt MTÜ Lastekaitse Liit kodulehele (<http://www.lastekaitseliit.ee/lapseõigused>). Infomaterjale jagatakse erinevatel seminaridel, konverentsidel, koolitustel, ümarlaudadel, kohtumistel. Eraldi saab välja tuua 26.04.2014 aastal toimunud LL üldkogu, kus huvi infomaterjalide (eraldi väljapanek) osas oli väga suur. Infomaterjale jagavad ka liikmesorganisatsioonid üle Eesti, ning Remniku ja Pivarootsi Õppe- ja Puhkekeskus. Eraldi võib välja tuua lastekaitsepäevaga seotud üritused, nii kohtadel (konkursi „Kasvame koos!“ raames, kui Tallinnas, kus MTÜ Lastekaitse Liit osales oma materjalidega nii lastemuuseumis Miia-Milla-Manda toimunud üritusel Kadriorus (sh loeng lapsevanematele teemal laps ja tervis), kui ka Maailmapäeval Vabaduse platsil, kus Lastekaitse Liidu telgis oli korraldatud eraldi tegevused lastele kui ka infojagamine lapsevanematele.

1.2. Teadlikkuse suurendamine lapse õigustest meedias lastega töötavatele ja töös kokkupuutuvatele spetsalistidele meediahariduse kaudu (LPA rakendusplaan meede 3.1.punkt 3.1.3.)

1.2.1 Meediaseminarid „Lapse õigused meedias“ MTÜ Lastekaitse Liit korraldas 11. aprillil Narva Linnavalitsuse seminarisaalis (Peetri plats 5, Narva) seminari „Lapse õigused meedias“, et arutada, kuidas laste ja perede lugusid kajastada lapse huvidest lähtuvalt. Seminari sihtrühmaks olid lastekaitsetöötajad, lastega töötavad spetsialistid ning laste ja perede lugusid kajastavad ajakirjanikud. Kokku osales seminaril 30 inimest, esindatud olid nii erinevate kohalike ajalehtede esindajad (nt Viru prospekt, ajaleht Gorod, Põhjarannik, Navraskaja Gazeta, Narvaleht) ja Raadio 4. Samuti osalesid seminaril lastekaitsetöötajad ja lastega töötavad spetsialistid (esindatud olid näiteks Narva Lastekodu, SOS Lasteküla, Sotsiaalkindlustusamet, MTÜ Perekolle, Narva Linnavalitsus, MTÜ Virumaa Heategevuskeskus jne). Seminar toimus vene keeles. Seminari korraldas MTÜ Lastekaitse Liit koostöös Narva Linnavalitsusega.

Seminaril arutati, kuidas laste ja perede olukorrast infot anda laste õigusi riivamata ning mida teha, kui lapsi ja peresid kajastavates lugudes on rikutud laste õigusi. Eesti Rahvusringhäälingu eetikanõunik Tarmu Tammerk tutvustas üldisi põhimõtteid, mida meedia peaks järgima oma töös. Ajalehe Postimees ajakirjanik Anneli Ammas kõneles sellest, mida ajakirjanik silmas peab, kui lastest ja peredest lugusid kirjutab. Sotsiaaltöötaja eetikast ja kogemusest meediaga suhtlemisel tegi ettekande Narva linna Sotsiaalabi ameti vanemlastekaitseinspektor Julia Forstman. Pressinõukogu esindaja ja Delovoje Vedomosti peatoimetaja Oksana Kabrits tutvustas

pressinõukogusse pöördumise korda ja pressinõukogu otsuseid. Tarmu Tammerki eestvedamisel analüüsi seminaril ka ühte telemeedias käsitletud kaasust.

Seminar „Lapse õigused meedias“ toimus 8. detsembril Pärnu Maavalitsuse seminarisaalis, kuhu olid oodatud lastekaitsetöötajad, lastega töötavad spetsialistid ja laste ja perede lugusid kajastavad ajakirjanikud. Seminari korraldas MTÜ Lastekaitse Liit koostöös Pärnu Linna- ja Maavalitsusega. Seminaril arutati, kuidas laste ja perede olukorrast infot anda laste õigusi riivamata ning mida teha, kui lapsi ja peresid kajastavates lugudes on rikutud laste õigusi. Eesti Rahvusringhäälingu eetikanõunik Tarmu Tammerk tutvustas üldisi põhimõtteid, mida meedia peaks oma töös järgima. Ajalehe Postimees ajakirjanik Anneli Ammas andis ülevaate sellest, mida ajakirjanik silmas peab, kui lastest ja peredest lugusid kirjutab. Pärnu linna avalike suhete nõunik Maria Murakas kõneles teemal laps Eesti meediamaaastikul. Lisaks tutvustas Tarmu Tammerk pressinõukogusse pöördumise korda. Kokku osales seminaril 63 inimest. Esindatud olid nii kohalikud omavalitsused, lasteaiad, koolid, Politsei- ja Piirivalveamet, asenduskodu, ülikoolid, meediaväljaanne jne. Osalejate tagasiside kohaselt jäid nad seminariga rahule (rahulolu väljendati skaalal 1-ei jäänud üldse rahule -5-jäin väga rahule 4,38 punktiga). 90% osalejatest sai seminarilt teavet, mida oma töös kasutada. Enam toodi välja praktiliste nõuannete saamise kasulikkust meediaga suhtlemisel. Osalejate ettepanekute kohaselt tuleks sarnaseid teemasid teha teemal lapsed ja reklaam, jätkata vajaliku teema käsitlemist ning harida lapsevanemaid.

2013. aastal toimusid sarnased meediaseminarid Viljandis ja Võrus ning 2012. aastal Tallinnas ja Jõhvis. Seminaridega aidatakse kaasa Laste ja perede arengukava 2012-2020 rakendusplaani täitmisele.

1.2.2. Eesti keelde on tõlgitud metoodiline juhendmaterjal "Juhend laste intervjuerijale ja pildistajale". 2014. aastal jätkus Soome juhendmaterjali „*Opas lasten haastattelijoille ja kuvaajille*“ toimetamine Tartu Ülikooli teaduri ja meediaõpetaja Kadri Uguri poolt. Tegemist on abimaterjaliga juhtumipõhiseks ajakirjanduslikuks kaalutluseks laste ja noorte pildistamisel ja intervjuerimisel. Abimaterjal „Lapsed ja noored ajakirjanduses“ annab mõtteainet laste ja noorte kajastamisega seotud küsimusteringist ja tutvustab põgusalt ka rahvusvahelist praktikat. Kirjatüki aluseks on Ulla Ojala koostatud Soome Lastekaitse Keskliidu juhendmaterjal, mida on kohandatud Kadri Uguri poolt Eesti oludele mõnetise tulevikuperspektiiviga: nii mõnedki nähtused, millega Soomes ollakse juba harjunud, on Eestis veel tundmatud või puudub nende märkamiseks-kajastamiseks piisav traditsioon. Kadri Ugur kirjutab materjali eessõnas: „Reeglite ja ettekirjutuste asemel vajab ajakirjanik juhtumipõhise eetilise kaalutlemise harjumust, aga ka oskust tasakaalustada avalikku huvi ja konkreetse lapse õigusi“. Materjalil on omad piirangud, sest lähtutakse professionaalsest ajakirjandusest, mitte meediast, ning see on suunatud professionaalsetele ajakirjanikele ning kommunikatsioonijuhtidele, samuti on Soome ja Eesti õigusruumid ning ajakirjanduse praktika ruum erinevad, materjali pole toodud viiteid Eesti seadusandlusele, sest see nõuaks suuremat analüüsi, mida antud töö maht ei võimaldanud. K. Ugur sõnas, et antud teavitusmaterjali kasutusvaldkondadeks on ajakirjanduskoolitus, meediaõpetus, ka õpetajakoolitus ning antud materjal võiks huvi pakkuda ka tegevajakirjanikele. Materjali maht on 20 lk, kujundatud Marko Pikkati poolt. Materjal on üleval Lastekaitse Liidu veebilehel <http://www.lastekaitseliit.ee/lapseõigused/lapse-õigused-meedias/>

1.2.3. Rahvusvaheline seminar " Meedia ja lapse õigused".

5. märtsil ja 9. aprillil toimusid Balti Filmi- ja Meediakoolis kohtumised, kus arutati rahvusvahelise meediaseminar korraldamist Tallinnas. Kohtumistel osalesid Tarmu Tammerk (Eesti Rahvusringhääling), Katrin Saks (Balti Filmi- ja Meediakool), Alar Tamm (MTÜ Lastekaitse Liit), Malle Hallimäe (MTÜ Lastekaitse Liit) ja Kerli Kuusk (MTÜ Lastekaitse Liit). Kohtumistel otsustati, et meediaseminar toimub 16. oktoobril Balti Filmi- ja Meediakoolis. Soome Yleis Radio' st on kirjutamas

ajakirjanikele eetikajuhist, mida lastega seotud lugusid tehes silmas pidada. Seminaril arutatakse Eesti olemasolevat regulatsiooni, Soome regulatsiooni ning Eesti ja Soome ajakirjanike lugusid lastega seotud juhtumitest. Seminaril toimub sünkroontõlge eesti keelest soome keelde ja vastupidi. Seminari tulemusena koostatakse voldik „Lastekaitse Liidu soovituselaste kajastamiseks meedias“. Voldik on mõeldud nii ajakirjanikele kui ka kõikidele temaatikaga kokku puutuvatele inimestele. 16. oktoobril toimus Balti Filmi- ja Meediakoolis rahvusvaheline meediaseminar „Lapsed meedias“. Seminari eesmärgiks oli arutada lastega seotud teemade käsitlemist meedias nii meediainimeste kui ka teemaga vahetult kokku puutuvate spetsialistidega lastekaitse, hariduse ja õiguskaitse valdkonnas Eestist ja Soomest. Seminari arutelud on üles ehitatud juhtumite käsitlemisele. Seminaril oli sünkroontõlge eesti keelest inglise keelde ning inglise keelest eesti keelde.

Seminar koosnes kahest paneelist. Esimeses paneelis keskenduti praktilistele väljakutsetele ja eetilistele probleemidele vastuoluliste juhtumite käsitlemisel. Paneeli juhtis Tarmu Tammerk, ERR-i ajakirjanduseetika nõunik. Paneelis kõneles Delfi toimetaja Epp-Mare Kukemelk lastega seotud vägivalda kajastamisest portaalides. Õiguskantsleri kantselei Laste õiguste osakonna juhataja Andres Aru tegi ettekande lastega seotud teemade käsitlemisest erinevate kaasuste kaudu ning Argo Kerb, Haridus- ja Teadusministeeriumi avalike suhete osakonnast analüüsis, mida õpiti Tapa Erikooli sündmuste kajastamisest laste huvide kaitsel. Soome Rahvusringhäälingu reporter ja toimetaja Ronja Salmi kõneles juhtumianalüüsi põhjal sellest, kuidas tegeleda eetiliste küsimustega ning Hanna Heinonen, Soome Lastekaitse Keskliidu programmijuht, kõneles näidisjuhtumi valguses lapse huvidest ja lapse heaolu küsimustest meedias. Seminari teises paneelis, mida juhtis Balti Filmi- ja Meediakooli direktress Katrin Saks, toimus arutelu, kuidas saavutada, et meedia arvestavaks rohkem laste huve. Paneelis osalesid: Tarmu Tammerk (ERR), Anneli Ammas (Postimees), Riitta Pihlajamäki (YLE) ja Hanna Savolainen (Soome Lastekaitse Keskliit). Seminari lõpus tegi ettekannetes ja aruteludes kõlanud arvamustest ja soovitustest kokkuvõtte Tartu Ülikooli ajakirjanduse teadur Kadri Ugur, mis on leitavad Lastekaitse Liidu veebilehelt <http://www.lastekaitseliit.ee/lapseõigused/lapse-õigused-meedias/>. Seminari korraldas MTÜ Lastekaitse Liit koostöös Balti Filmi- ja Meediakooli, Eesti Rahvusringhäälingu, Tartu Ülikooli, EV Õiguskantsleri, Soome Rahvusringhäälingu ja Soome Lastekaitse Keskliiduga. Kokku osales seminaril 80 inimest. Seminaril osalejad jäid seminariga rahule, seminariga rahulolu hinnati skaalal 1-ei jäänud rahule 7 – jäin väga rahule 6,1 punktiga.

1.3. Elanikkonna teadlikkuse tõstmine lapse õiguste sisust LÕK põhimõtete tutvustamise kaudu (LPA rakendusplaan meede: 3.1. punkt 3.1.1.6.)

1.3.1 Eesti ühines 20. novembril 1991 ÜRO Lapse õiguste konventsiooniga, mis on lapse õiguste sisu mõistmisel, arendamisel ja määratlemisel rahvusvaheliseks ning riiklikuks lähtedokumendiks. Lapse õiguste konventsiooni peaeesmärk on aidata kaasa, et igale lapsele oleks tagatud võimalus igakülgselt arenguks ja heaoluks. Konventsiooniga ühinemisel võttis Eesti riik endale kohustuse tagada rahvusvaheliselt tunnustatud õigused igale Eestis elavale lapsele. Eelnevaga seoses tähistas MTÜ Lastekaitse Liit novembrit traditsiooniliselt kui LAPSE ÕIGUSTE KUUD, mille raames osaleti PÕFF'il, korraldati [laste-ja noortekonverents](#), toimus [konkurss lastele ja noortele](#), ilmus temaatiline [Märka Lapse](#) erinumber, avaldati uuring „[Laste ja noorte osalus ja kaasamine koolis](#)“, ning toimus muu laiapõhjaline teavitus. Muuhulgas töötati välja Lapse Õiguste Konventsiooni 25 aastapäeva logo, mida kasutati laialdaselt (sh koondati Lapse Õiguste Kuu tegevused sõnumi „Õigus olla laps!“ alla), ning mida võimalik alla laadida kodulehelt:

Lapse Õiguste Kuu tegevused leitavad: <http://konventsioon25.lastekaitseliit.ee/node/50>

LÕK'i 25 aastapäeva puhul koondati MTÜ Lastekaitse Liit kodulehe alalehele (<http://konventsioon25.lastekaitseliit.ee/>) Lapse õiguste konventsiooni puudutavad materjalid (kompaktseks kasutamiseks ja levitamiseks, eesmärgiga suurendada ühiskonna teadlikkust LÕK'ist tervikuna) (külastajaid novembris 708). Alalehte on kavas täiendada ja sisustada ajakohase infoga.

Sügisel viidi läbi temaatiline „Õigus olla laps!“ foto-, video - ja joonistuskonkurss lastele ja noortele. Konkursile laekus kokku 213 tööd (vanusegrupis 0-6 53tk, vanusegrupis 7-18 160tk). Muuhulgas esitati töid kokku 25 asutusest (koolid, lasteaiad, noortekeskused jne). Parimate töödega võimalik tutvuda: <http://www.lastekaitseliit.ee/mis-teoksil/konkurss/konkursi-voidutood/> Videokonkursi võitjad lähevad 2015 aastal külastama Euroopa Parlamenti Eesti saadik Kaja Kallas kutsel.

Pimedate ööde filmifestivali JUSTFILM'i raames toimus kolmandat aastat [lapse õiguste eriprogramm](#) (17-23.11.), mida organiseerisid Lasteombudsman, MTÜ Lastekaitse Liit ning Justiitsministeerium. Antud koostööpartnerid valisid välja teemad, filmid ning koordineerisid seonduvaid tegevusi koostöös PÖFF'i meeskonnaga (sh avaldati temaatiline artikkel). Mitmete filmide järel toimusid temaatilised arutelud, et vaatajale et jääks lahtiseid küsimusi ning arusaamatuid kohti (LL korraldas 5 seansi arutelud).

PÖFF'il esitles 17.11. Lastekaitse Liit ka mahukat esindusalbumit „Laps aegade hõbelõngal: laps eesti filmis“, mis kannab edasi lapse rolli eesti filmides, aitab mõista lapse vajadusi ning tugevdab teed lapsesõbraliku ühiskonna poole. MTÜ Lastekaitse Liit jätkas „Laps aegade hõbelõngal: laps eesti filmis“ 2003. aastal ilmunud kunstialbumiga „Lapsepõlv: Laps eesti kunstis“ ja 2008. aastal avaldatud raamatuga „Laps loob maailma“ loodud traditsiooni. Raamatu väljaandmist toetas Kultuuriministeerium, Kultuurkapital ja Eesti Filmi Sihtasutus.

Lapse Õiguste Kuu raames anti välja veebiajakirja Märka Last erinumber, mis oli pühendatud Lapse õiguste konventsioonile (mh artiklid A.Aru Õiguskantsleri büroost, M.Haruoja Inimõiguste Instituudist jne) (vt: [Märka Lapse](#) erinumber). Samuti tõlgiti eelnimetatud konventsiooni tutvustavad artiklid vene keelde, mis on kättesaadavad Märka Last kodulehel.

MTÜ Lastekaitse Liit iga-aastane konverents toimus 20.11. alateemal "[Õigus olla laps! Eile, täna, homme](#)", millega tähistati ÜRO Lapse õiguste konventsiooni 25. sünnipäeva. Sellel korral oli tegu noortekonverentsiga, mis oli sisustatud ja organiseeritud laste ja noorte endi poolt. Konverentsil tutvustati ka uuringu „Laste ja noorte osalus ja kaasamine koolis“ tulemusi (vt. täpsemalt p. 2.2).

Lapse Õiguste Kuu sai laia meediakajastuse erinevates kanalites, sh. aktiivsed postitused Lastekaitse Liidu kodulehel ja sotsiaalmeedias. Positiivne on tõdeda, et lapse õiguste kuu egiidi all on üritusi organiseerima hakanud ka teised organisatsioonid.

1.3.2 Rahvusvahelise lastekaitsepäeva tähistavad üritused vabariigis. Levitamaks ühiskonnas ja kogukonna tasandil sõnumit laste vägivallavabast kasvatuses, ning toetamaks liikmesühinguid lastekaitsepäeva tähistavate ürituste läbiviimisel viidi aprillis-mais liikmeskonnas läbi traditsiooniline projektikonkurss „Kasvame koos!“. Projektikonkursi eesmärgiks oli toetada lapsi ja noori kaasavaid uuenduslikke ideid ja algatusi, mis on suunatud vanemluse positiivse rolli väärtustamisele. Konkurss oli suunatud ühiskonna laiemaks teavitamiseks positiivsest ja kaasavast kasvatuses, ning LÕK'i tutvustamisele kogukonnas. Projektikonkursile olid oodatud projektid, kus ühe konkreetse kogukonna lapsed ja lapsevanemad on kaasatud projekti ettevalmistamisesse ja läbiviimisesse, ning mille sisuks on praktilised ühisettevõtmised või tegevused, ning mis rõhutavad põlvkondade vahelist sidusust ja laste õigust kasvada vägivallavabas keskkonnas. Hea meel on tõdeda, et positiivset kasvatust ja laste kaasatust toetav „Kasvame koos!“ osutus populaarseks, ning taotluse esitas 10 liiget üle Eesti. Projekte iseloomustas erinäolisus, KOV'i poolne tugi, eri põlvkondade kaasatus, ning esindatud olid jätkusuutlikud ideed, mis on saanud hea tagasiside kogukonnalt eelmis(t)el (nt. Hiiumaa LKÜ projekt oli seotud Kärkla Ühisgümnaasiumi ja Käina Gümnaasiumi kooliminevate laste vanemate ja õpetajate mitmekülgse ühistegevusega (psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi toel). Ajavahemikul aprill-juuni 2014 viisid liikmed MTÜ Lastekaitse Liit toel lastekaitsepäeva tähistavaid ja positiivset kasvatust populariseerivaid üritusi läbi üle Eesti (Võru, Hiiumaa, Saue, Harku, Pärnu, Tapa, Tartu, Viljandi, Sillamäe, Türi). Lastekaitse Liit toetas ühinguid erinevate infomaterjalidega (LÕK'i tutvustavad erinevad materjalid, Tasa ja targu, Märka last, Nutikas kasvatus, erinevad positiivset vanemlust toetavad materjalid, ning erinevate projektide teavikud jne.). Rahvusvahelise Lastekaitsepäeva üritused toimusid ka teiste ühingute eestvedamisel erinevates omavalitsustes. Üritused leidsid kajastamist kohalikus meedias (nt: <http://kultuuriaken.tartu.ee/?event=1401289115>; <http://www.virumaateataja.ee/2813520/tapa-kohal-lendasid-lastekaitsepaeval-mudelkopterid>; <http://www.lepatriinu.ee/?id=72>; <http://www.ttg.edu.ee/>; <http://www.harkulaps.ee/lkpaev14/lkpaev14.html>). Eelnev kinnitab liikmete materiaalse toetamise vajalikkust ka edaspidi, et kogukondlikul tasandil positiivse vanemluse kui ka LÕK põhimõtteid levitada. Liikmeskonna tagasiside kinnitab (sh üldkogult 26.04.2014), et liikmed pead taoliste konkursside korraldamist väga oluliseks. Eraldi võib välja tuua lastekaitsepäevaga seotud üritused Tallinnas, kus MTÜ Lastekaitse Liit osales oma materjalidega ja esindatusega. Lastemuuseumis Miia-Milla-Manda toimunud üritusel Kadriorus 01.06.2014 (sh Vanematekogu liikme Ene Tombergi loeng lapsevanematele teemal laps ja tervis) (<http://tallinncity.postimees.ee/galerii/35826/lastekaitsepaev-milla-miia-manda-muuseumis/3080196>), kui ka 31.05.2014 Maailmapäeval Vabaduse platsil (<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=776031485770477&set=pb.143296372377328.-2207520000.1404476212.&type=1&theater>), kus Lastekaitse Liidu (telgis oli korraldatud eraldi tegevused lastele kui ka aktiivne infojagamine lapsevanematele.

1.4. Tasuta perekonnaõiguslike nõustamiste pakkumine lastega peredele (LPA rakendusplaan 2.2.1.11)

MTÜ Lastekaitse Liit ja Eesti Advokatuuri projekti „Hea nõu lastega peredele“ raames on advokaadid perekonnaõiguse vallas nõustanud alates 01.06.2010.a. üle 800 abivajaja. Nõustamisele on järjekord 4-6 nädalat, mis kinnitab tasuta õigusabi suurt vajadust. Aastal 2014 nõustasid advokaadid 139 inimest Tallinnas, Lastekaitse Liidu büroos ja Skype teel sai abi 11 inimest Hiiumaal. Valdava enamuse nõustatavate probleemidest saab jagada kolme suuremasse rühma. Esiteks, laste ülalpidamisega seotud küsimused olukorras, kus vanemate koostöö on lõppenud ja laps elab koos ainult ühe vanemaga. Siin on põhilisteks murekohtadeks elatise suurus ja selle sisu, samuti lahus elavalt vanemalt elatise sissenõudmisega seotud probleemid. Teiseks oluliseks valdkonnaks on lahus elava vanema edaspidine suhtlemine oma lapsega, kuidas seda korraldada ja millised on lahus elava vanema õigused ja võimalused. Kolmandaks on kindlasti laste

hooldusõigusega seotud küsimused, sealhulgas millisel juhul on põhjendatud taotleda vanemate ühise hooldusõiguse lõpetamist ja ainuhooldusõiguse üleandmist ühele vanemale. Tasuta nõustamised toimuvad 2014 ajavahemikul 15.01-15.06 ja 15.08-15.12. eelneva registreerimise alusel kolmapäeviti kell 15-18.00 Lastekaitse Liidu büroos, Tallinnas Endla tänav 6-18. Nõustamiseks tagab Lastekaitse Liit privaatsed ruumi ja vajalikud vahendid. Nõustamised toimuvad nii eesti kui ka vene keeles. Nõustamise osas on tekkinud hea koostöö Tallinna ja Harjumaa lastekaitsetöötajatega, kes oma kliente nõustamisele saadavad. Nõustamise puhul geograafilisi piiranguid ei ole, oodatud on abivajajad üle Eesti. Aastatel 2014-2015 jätkuvad koostöös Hiiumaa Lastekaitse Ühingu nõustamised Hiiumaal. Nõustamine toimub Kärklase asuvas Hiiumaa Teavitamis- ja Nõustamiskeskuses (HUPS) aadressil Uus tn 2b. Kuna vestlusteks on vaja privaatsust ja täielikku konfidentsiaalsust, on olemas eraldi ruum koos vajaliku arvuti, internetiühenduse ja Skype'iga. Nõustamine toimub kuus korra kolmapäeviti kell 15.00 – 18.00 ja ühe nõustatava tarbeks eraldatakse 45 minutit. Probleeme arvuti või interneti kasutamisega nõustab kohapealne töötaja. Lisaks tutvustatakse nõustamisel ka riigi õigusabi olemust ning abi saab ka asjakohaste abitaotluste vormistamisel. Koostöö Advokatuuri nõustajatega tagab MTÜ Lastekaitse Liit (info vahendamine, vahendite tagamine, sh privaatne ruum MTÜ Lastekaitse Liit büroos koos Skype ühendusega nõustajale).

Info nõustamiste kohta on leitav MTÜ Lastekaitse Liit kodulehel www.lastekaitseliit.ee rubriigis *Vajad abi?*. Täiendavalt koostati eraldi projekti alaleht: <http://www.lastekaitseliit.ee/vajad-abi/hea-nou-lastega-perede/>, millele on koondatud info projekti "Hea nõu lastega peredele" kohta, temaatilised materjalid ja nõustamisel osalevate advokaatide kontaktid. Huvi tasuta õigusabi järele näitab ka kodulehe statistika, mille kohaselt külastas projektiga seotud veebilehti (märsõnad: *tasuta õigusabi*, *tasuta juriidiline nõustamine*) 5075 inimest, sealhulgas Hea nõu lastega peredele alalehte 716 inimest. Ka nõustamisel käinute seas läbiviidud tagasiside küsitlus kinnitas, et info jagamine internetis on väga vajalik, kuna üle 50% vastanutest oli infot nõustamiste kohta saanud just internetist.

Tasuta nõustamisega on seotud Advokatuuri perekonnaõiguse komisjon, ning sellega seoses on andnud nõusoleku jätkata projekti raames 2014-2015 aastal nõustamisega advokaadid: Ene Ahas, Helen Hääl, Helina Luksepp, Katrin Orav (Kahn), Senny Pello, Piret Simm, Eva Tiba-Suvalov, Helen-Lumelille Tomberg. Skype nõustamisega tegelevad neist Ahas, Luksepp, Orav ja Tomberg. Sotsiaalselt vastutustundliku organisatsioonina on Advokatuur eeskujuks ka teistele organisatsioonidele, seega liitus projektiga 2014 aastal ka Notarite Koda (nõustamised teemal alaealised pärijad, alaealise varaga tehtavad tehingud jne). Seega on tagatud õigusabi vajavatele isikutele kvalifitseeritud nõustajate poolt usaldusväärse õigusteenuse õigeaegne ning piisav kättesaadavus.

Aastal 2014 avaldati veebiajakirjas Märka Last notarite poolt kirjutatud artiklid: „*Kas ja kes saab pärijaks*“ (T.Puri) ja „*Tehingutest alaealise varaga*“ (Ü.-R. Raja), ning „*Emme, miks see mees mulle vett pähe pritsis*“ ehk *Kas teise lapsevanema nõusolekut tuleks ikka eeldada?*“ (vandeadvokaat K.Orav), „*Kas vanavanemad on kohustatud oma lapselapsi ülal pidama?*“ (vandeadvokaat L.Uiga), millest vene keelde tõlgiti 3 artiklit. Nii eesti- kui ka venekeelsed artiklid koondatud: <http://www.lastekaitseliit.ee/vajad-abi/hea-nou-lastega-perede/temaatilised-materjalid/>, samuti jagatakse artikleid Lastekaitse Liidu ja Märka Last FB-lehtedel.

Teavitustöö üheks osaks on abivajajate nõustamine. MTÜ Lastekaitse Liit vastab igapäevaselt kodanike pöördumistele nii telefoni, e-maili kui sotsiaalmeedia kaudu. Murekirjade hulk on aastatega suurenenud, ning võrreldes eelmiste aastatega võtab ühendust rohkem lapsi.

Kuna MTÜ Lastekaitse Liit võitis 2014 aasta alguses Justiitsministeeriumi poolt läbiviidud konkursi tasuta õigusabi osutamiseks, ning sai märtsis 2014 rahastuse tasuta nõustamiste läbiviimiseks, siis seega Sotsiaalministeeriumi eraldist antud (p.1.4.) tegevuseks ei ole taotletud. Nõustamised jätkuvad aastal 2015 nii Tallinnas kui ka Skype teel Hiiumaale.

1.5. Haridusliku sisuga info ja teavitusematerjalid lapse õiguste sisu tutvustamiseks sihtrühmadele

MTÜ Lastekaitse Liit üheks eesmärgiks ja läbivaks tegevuseks on lapsesõbralikus versioonis levitada LÕK'i põhimõtteid ja lapse õiguste sisu laiemalt (Laste ja perede arengukava rakendusplaan punkt 3.1.1.; 3.1.2.). Antud valdkonnas on Lastekaitse Liit ainus mittetulunduslik ühendus Eestis, mis materjalide tootmisele ja levitamisele panustab.

2. Eesmärk: Tõhustada koostööd lapse õiguste jälgimiseks ja hindamiseks erinevate koostööpartnerite ning sihtrühmade vahel siseriiklikul ning rahvusvahelisel tasandil.

2.1. Lapse õiguste tagamisele suunatud jälgimise teostamine regulatsioonide ja riiklike analüüsidele toetuvalt (LPA rakendusplaan punkt 3.1.4.)

Riik esitas Lapse Õiguste Komitee raporti juulis 2014. Konkreetseid tegevused alternatiivse raporti koostamiseks käivituvad 2015 jaanuaris. Laste kaasatus raporti koostamisesse saab olema mh tagatud MTÜ Lastekaitse Liit poolt läbiviidud uuringute kaudu, aga ka projektis Märka Last osalevate laste kaasamisel. Uuringust „*Laste osaluse toetamine ja kaasamine otsustusprotsessides*” selgus, et hoolimata asjaolust, et Eestis ratifitseeriti ÜRO Lapse õiguste konventsioon 1991 aastal ja põhikooli riiklik õppekava näeb ette eelnimetatud konventsiooni tutvustamise, ei ole 61,3% vastanutest (küsimustikule vastanud Ida-Virumaa vene keelt kõnelevatest lastest ja noortest lausa üle 75%) konventsioonist kuulnud. Seega on senisest enam ühiskonnas vaja teha lapse õiguste alast teavitustööd (sh vene keeles).

2.2. Uuring LÕK'i rakendamise monitoorimiseks (LPA rakendusplaan punkt 3.1.4.1)

MTÜ Lastekaitse Liit viis 2012-2013 läbi uuringu „*Laste osaluse toetamine ja kaasamine otsustusprotsessides*”¹, mille raames viidi koostöös Eesti Linnade Liidu ja ENL'iga ajavahemikul oktoober 2012 – mai 2013 läbi laiaulatuslik küsitlus KOV'idele ja lastele ning noortele. Uuring „*Laste osaluse toetamine ja kaasamine otsustusprotsessides*” kinnitas taas, et lastel ja noortel on rohkesti ettepanekuid oma kodukoha elukorralduse kohta ning nende mõtestatud kaasamise eelduseks on järjepidev koostöö laste ja noorte ning kohaliku omavalitsuse vahel. Uuringus osalenute aktiivsus kinnitab, et teema on aktuaalne ja vajab avalikku tähelepanu ning laiemat arutelu. H.Saar'e artikkel „*Kokkuvõtte uuringust „Laste osaluse toetamine ja kaasamine otsustusprotsessides*”

ajakirjas Sotsiaaltöö (3/2014) tutvustab muuhulgas „Laste osaluse toetamine ja kaasamine koolis” uuringu tausta ja eesmärgi. <http://www.tai.ee/et/instituut/pressile/uudised/3474-ajakirja-sotsiaaltöö-juuninumber-kutsutub-arutama-elukutse-uut-definitsiooni-ja-piire-hoolekandes>

Seega peab MTÜ Lastekaitse Liit vajalikuks ka edaspidi korraldada lapse õiguste konventsiooni (LÕK) rakendamist puudutavaid küsitlusi. Kui eelnimetatud uuring keskendus laste ja noorte osalusele ja kaasatusele kohalikus omavalitsuses tervikuna, siis 1.06.–15.10.2014 läbiviidav uuring keskendub keskkonnale, millega lapsed ja noored iga päev kokku puutuvad – s.o koolile. Uuringu „*Laste ja noorte osalus ja kaasamine koolis*” eesmärk on laste ja noorte küsitlemise teel välja selgitada, mil määral koolid kaasavad lapsi koolielu puudutavatesse otsustesse, mil viisil ja mis teemadel nad seda teevad. Samuti, seda kas kaasamine on laste ja noorte arvates piisav, mis teemadel nad sooviksid sõna sekka öelda ning mis viisil nad seda kõige meelsamini teeksid. Aprillis – mais töötati välja küsimustik kaasates nii noori kui ka ÕEL'i esindajaid. Ankeet tõlgiti vene keelde. Ankeeti sai täita kuni 15. oktoobrini eesti ja vene keeles digitaalselt Lastekaitse Liidu

MTÜ Lastekaitse Liit (2013) „Laste osaluse toetamine ja kaasamine otsustusprotsessides“ Koostaja. H.Saar. Arvutivõrgus kättesaadav: <http://www.lastekaitseliit.ee/wp-content/uploads/2013/11/Uuring-“Laste-osaluse-toetamine-ja-kaasamine-otsustusprotsessides”.pdf>

kodulehel: <http://www.lastekaitseliit.ee/lapseõigused/kaasamine/kusimustik-laste-ja-noorte-osalus-ja-kaasamine-koolis/>) Suvel viidi küsitlus läbi Lastekaitse Liidu Remniku ja Pivarootsi puhkekeskustes toimuvates laagriprogrammides osalevate laste hulgas. Eesmärgiks saada tagasisidet võimalikult erineva taustaga laste grupilt (sh vene keeles). Küsimustiku levitamisele kaasa aitasid: Eesti Õpilasesinduste Liit, Eesti Noorteühenduste Liit, Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus, Eesti Noorsootöö Keskus, Haridus- ja Teadusministeerium, jpt.

Uuringu tulemusi esitleti 20. novembril 2014 MTÜ Lastekaitse Liidu korraldatul lapse õiguste konventsiooni 25. aastapäevale pühendatud konverentsil „Õigus olla laps!“. Uuringu (milles osales kokku 1787 last ja noort) tulemused kinnitavad, et õpilased peavad enda kaasamist koolielu korralduslikesse küsimustesse oluliseks. Kaks kolmandikku (66%) vastanutest kinnitas, et peab väga (27%) või üpris (39%) oluliseks, et õpilastelt küsitakse arvamust koolielu korraldamise kohta. Murelikuks teeb asjaolu, et küsitluses kinnitas paraku ainult 33% lastest ja noortest, et kool on neid kaasanud koolielu korraldamisesse, samas kui 75% õpilastest soovib antud teemadel kaasa rääkida.

Uuringu „[Laste ja noorte osalus ja kaasamine koolis](#)“ eesmärgiks oli laste ja noorte seas läbiviidava küsitluse käigus välja selgitada, mil määral kaasavad koolid lapsi koolielu puudutavatesse otsustesse, mil viisil ja mis teemadel nad seda teevad. Samuti, kas kaasamine on laste ja noorte arvates piisav, mis teemadel nad sooviksid sõna sekka öelda, ning mil viisil nad seda kõige meelsamini teeksid. Tulemused on väga huvitavad, sealhulgas keelegrupiliste erinevuste osas.

Kokku osales uuringus 1787 (1383 eesti ja 404 vene emakeelega) last ja noort. Soolises lõikes: 766 mees- ja 1021 naissoost vastajat. Vastajate vanus 7-26, keskmine vanus 12,35 eluaastat. Positiivsena saab välja tuua, et küsimustikule vastasid eestikeelsed õpilased 212-st ja venekeelsed õpilased 63-st koolist üle Eesti (esindatud nii põhikoolid, gümnaasiumid, kutsekoolid kui ka lasteaiad (1 vastaja) ja ülikoolid (1 vastaja TÜ, 1 vastaja TLÜ), samuti olid vastajad viiest väljaspool Eestit asuvast koolist (Soome, Saksamaa)). Teema olulisust ja aktuaalsust ühiskondlikul tasandil näitab lisaks uuringust osavõtu aktiivsusele ka asjaolu, et lapsed ja noored tegid väga palju ettepanekuid koolis osalemise ja kaasamise edendamiseks. Lapsi puudutavate otsuste tegemisel on vaja kuulata ka laste häält: „*Oluline, et suuri otsuseid ja valikuid ei tehtaks ilma õpilaste arvamust arvestamata, ja arutataks kõigiga otsuse tegemise vajalikkust või mittevajalikkust,*“ rõhutas uuringus 13-aastane tüdruk Kääpalt. Oluline, et kaasatakse kõiki lapsi, mitte ainult aktiivsemaid: „*See, et antaks valida, kes mida teeb, mitte nii et kõike otsustaks klassijuhataja ja kolm viielist tüdrukut*“ - 14-aastane poiss Pärnust.

Uuringutulemused kinnitasid, et koolidel tuleb olla senisest aktiivsem õpilaste kaasamisel, osalemisvõimaluste loomisel ja laste ja noorte osaluse toetamisel. Kaasamine tugevdab ühtekuuluvust kooli tasandil, sest annab õpilaskonnale sõnumi, et ka nende arvamused on kaal õpikeskkonna kujundamisel. Õpilaste poolt eelistatud teemad, kaasamise viisid ja kanalid aitavad muuhulgas aktiveerida õpilasi oma arvamust avaldama – eelneva tulemusena paraneb tervikuna koolisisene kommunikatsioon ja suureneb õpilaste rahuolu kooliga.

Uuringut kajastati laialdaselt meedias ja koostööpartnerite kodulehtedel. Uuringut tutvustati MTÜ Lastekaitse Liit iga-aastaselt konverentsil "Õigus olla laps!", mis toimus 20.11.2014, ning millega tähistati ÜRO Lapse õiguste konventsiooni 25. sünnipäeva. Sellel korral oli tegu noortekonverentsiga, mis oli sisustatud ja organiseeritud laste ja noorte endi poolt. Samuti tutvustati uuringut inimõigustealaseid organisatsioone koondaval Inimõiguste Ümarlaul (17.12), ning levitati laialdaselt nii otsustajate hulgas kui ka valdkondlikul tasandil. Uuring edastati Haridus- ja teadusministeeriumi kaudu kõigile koolidele Eestis. Hea meel on tõdeda, et sarnase uuringu läbiviimisest on huvitatud ka Soome Lastekaitse Keskliit (tuginedes samale küsimustikule). Eelnev annab võimaluse tulevikus teha ka Eesti ja Soome võrdlusuuring antud teemal.

2.3. Siseriiklik- ja rahvusvaheline koostöö laste õiguste (heaolu, osalus, kaitse) edendamiseks, süsteemimeetmete täiendamise, meetodite väljatöötamise ja arendamise, rakendamise ja hindamise kaudu. Parimate praktikate vahendamine, Eesti kogemuse tutvustamine rahvusvahelisel tasandil.

- **Siseriiklik koostöö lapse õiguste tagamise edendamiseks (nõukogud) sh. eestkostetöös olulisemad aspektid.**

Aasta märksõnaks on aktiivse koostöö jätkumine ja tugevdamine mitmesektoriaalsel tasandil. Jätkub mitmekülgne koostöö erinevate inimõigustega tegelevate ühendustega (Eesti Inimõiguste Keskus, Inimõiguste Instituut, MTÜ Eesti LGBT Ühing, Unicef, SA Väärtustades Elu, MTÜ Arengukoostöö Ümarlaud, MTÜ Mondo, Eesti Naisliit). Lisaks aktiivne osalemine Inimõiguste Ümarlaval. Samuti on hea meel tõdeda koostöö jätkumist: SA Eesti Lastefond, Eesti Lastevanemate Liit, Eesti Lasterikaste Perede Liit, MTÜ Lapse Huvikaitse Koda, Perekeskus Sina ja Mina, Perekeskus Sina ja Mina, MTÜ Oma Pere, MTÜ Eesti Kasuperede Liit, MTÜ Tartu Laste Tugikeskus, MTÜ Laste ja Noorte Kriisiprogramm, SA Dharma, MTÜ Igale Lapsele Pere, SOS Lasteküla. Koostöös on toimunud erinevad ümarlauad, sisendid ühispöördumistesse jne. Tihe koostöö HTM ja SOM'iga, ning lasteombudsmani laste õiguste osakonnaga (kiusamise ennetamine, laste kaasamine, lapse õiguste laialdane teavitamine jne), ning PPA'ga (saatjata alaealised, turvaline internet, varajane märkamine). Projekti „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool” raames väga aktiivne koostöö kõigi 15 maavalitsusega, ning väga suure hulga KOV'idega (projekt on levinud 394 lasteaeda ja piloodina osalevad 25 kooli üle Eesti). Eritasandiline koostöö kõrgkoolidega: Tallinna Ülikooliga koostöös erinevad uuringud ja Tartu Ülikooli Eetikakeskusega (sh projekti Kiusamisest vaba lasteaed raames), ümarlauad (nt teemal lapse heaolu hindamine), seminarid Samal poolel-lapse poolel, jne; tihe koostöö Tartu Ülikooli teadlastega (sh projekti Lapse hääl raames lapse õiguste mooduli rakendamine alates 2014), ning Tartu Ülikooli Eetikakeskusega (sh projekti Kiusamisest vaba lasteaed raames); koostöölepingud Eesti Kunstiakadeemia ja Tallinna Ehituskooliga – Remniku ja Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuse kasutamiseks praktikabaasidena, kui ka alates 2015 Tallinna Ülikooli Pedagoogilise Seminari praktikapartner.

Positiivsena saab välja tuua aina süveneva koostöö erasektoriga (sh koostöö erinevate firmadega lastelaagrite toetuseks erinevate esemelite ja rahaliste annetuste näol (nt. McDonald's McHappy Day kampaania tulemusena kohandatakse Remniku Õppe- ja Puhkekeskuses ruume ligipääsetavaks ka puudega lastele: <http://tarbija24.postimees.ee/3022877/mcdonald-si-kulastajad-annetasid-puuetega-lastele-ule-27-000-euro>). Eriti saab esile tõsta mitmekülgset koostööd Eesti Advokatuuriga (sh perekonnaõigusalane tasuta nõustamine, panus uue lastekaitseaduse koostamisel, perevägivalda ümarlauad, panus ajakirja Märka Last sisusse), samuti koostöö Eesti Notarite Kojaga (artiklid ajakirja Märka Last). Sotsiaalministri H.Küti tagasiside 25.06.2014: „Äärmiselt tänuväärne on olnud Lastekaitse Liidu ja Eesti Advokatuuri koostöö, millel raames on saanud lapsevanemad õiguslikku nõustamist perekonnaõiguse küsimustes. Samuti on tunnustust väärivad Teie jõupingutused koos heade partneritega tõstmaks kohaliku omavalitsuse lastekaitsetöötaja kompetentsi perekonnaõiguse ja laste õiguste tagamise valdkonnas.”

MTÜ Lastekaitse Liit põhikirjaliseks eesmärgiks on lapse õiguste kaitsmine lähtudes lapse huvidest, lastekaitsealase ja lapse heaoluga kaasneva tegevuse arendamine ning osalemine noorsoo- ja perepoliitika väljatöötamises ning rakendamises. Seega osaletakse nõukogudes, töögruppides, võrgustikes (sh. rahvusvahelisel tasandil). Alljärgnevalt välja toodud olulisemad:

Nõukogu, töögrupp, võrgustik	Osaleja
Säästva arengu komisjon – Riigikantselei juures.	Loone Ots
Eurochild - Euroopa lapse õiguste eeskostevõrgustik.	Ene Tomberg, Kiira

	Gornischeff
Eesti Haigekassa nõukogu (kuni 2016) - kindlustatute huvide esindamine.	Ene Tomberg
Narkomaania ennetamise valitsuskomisjon - Rühma ülesandeks on ettepanekute väljatöötamine, strateegiliste eesmärkide seadmine, seniste tegevuste hindamine, ressursside leidmine ja juhtimine alates 2012.	Elmar Nurmela
Korruptsioonivastane Eesti - Kodanikeühenduste korruptsioonivastane võrgustik, kellel on huvi ja tahtmist panustada korruptsioonivastaste põhimõtete kujundamisse ning korruptsioonivastasesse võitlusesse	Viktor Kuruzev
FICE - Organisatsioonide võrgustik Euroopas laste kaitseks ja laste õiguste edendamiseks.	Martin Medar
Tallinna sotsiaal- ja tervishoiukomisjon - Volikogu alaline komisjon. Esindab valdkonda EMSLi ettepanekul kuni 2016 oktoober.	Kärt Käesel
Harku vangla vanglakomisjon - Konsultatiivne organ vangla juhtkonnale õiguste tagamisel kuni 2016.	Helika Saar, Malle Hallimäe
Viru vangla vanglakomisjon - Konsultatiivne organ vangla juhtkonnale õiguste tagamisel kuni 2016.	Helika Saar, Malle Hallimäe
Eesti Tubaka ja Alkoholi Kahjude Vähendamise Koda - Ühendus tervisttoetava alkoholi- ja tubakavaba keskkonna laienemiseks.	Alar Tamm
Tapa Erikooli hoolekogu - kooli õppe- ja kasvatustöö suunamine, kavandamine ja paremate tingimuste edendamine ühistöö kaudu.	Alar Tamm
HEV kontseptsiooni ümarlaud - HEV õppekorralduse ümberkorraldamine.	Alar Tamm, Helika Saar
Eesti Koostöö Kogu - Eesti pikaajalisest arengust huvitatud valitsusväliste organisatsioonide koostöövõrgustik.	Martin Medar, Helika Saar
Inimõiguste ümarlaud – Inimõiguste valdkonnas tegutsevate vabaühenduste võrgustik.	Helika Saar
Separated Children in Europe Programm - üle-euroopaline mtü´de võrgustik (saatjata lapsed, pagulased, inimkaubandus).	Helika Saar
Laste ja perede arengukava (2012-2020) juhtgrupp	Helika Saar
Andmekaitse Inspektsiooni nõukogu	Malle Hallimäe
Vägivalla vähendamise arengukava täitmise töögrupp, Justiitsministeerium.	Malle Hallimäe
Sotsiaalse turvalisuse, kaasatuse ja võrdsete võimaluste arengukava väljatöötamise juhtgrupp	Martin Medar
Insafe (Euoroopa riikide Turvalise Interneti Keskuse võrgustik), juhtkomitee.	Malle Hallimäe

Insafe (Euoroopa riikide Turvalise Interneti Keskuse võrgustik) võrgustik.	Kerli Kuusk
INHOPE (rahvusvaheline vihjeliinide) võrgustik.	Malle Hallimäe, Kerli Kuusk
European NGO Alliance for Child Safety Online (ENACSO).	Kerli Kuusk
EAPN (European Anti Poverty Network) (Employment group).	Kiira Gornischeff

Rahvusvaheline koostöö

Rahvusvaheline koostöö (osalemine rahvusvahelistes võrgustikes, koostöökohtumistel, seminaridel, raporteerimises, jälgimises ja hindamises) on alati olnud MTÜ Lastekaitse Liit üheks oluliseks suunaks.

4.aprillil 2014 sai MTÜ Lastekaitse Liit rahvusvahelise võrgustiku European Network of Masters in Children's Rights liikmeks (associate member). Tänu liikmeks olemisele saab LL arendada TÜ's lapse õiguste õppemoodulit, osaleda rahvusvahelistes ühisprojektides võrgustiku ülikoolidega ning tõsta organisatsiooni kompetentsi. Võrgustik töötab 2014. aasta sügiseks välja lapse õiguste õpetamise materjalid, mis keskenduvad lapse õigustele (ennekõike õigus mittediskrimineerimisele).

Aasta vältel on olnud tihe koostöö Soome Lastekaitse Keskliidu ja Mannerheimi Lastekaitse Liidu esindajatega jagamaks omi parimaid praktikaid erinevates valdkondades (lapse õigused, efektiivsem teavitustöö, lastekaitseüsteem, füüsilise karistamise keelustamine jne). 19.03.2013 külastasid Lastekaitse Liitu SLKL spetsialistid Taina Martiskainen ja Kirsi Pollari, vahetati kogemusi lapse õiguste alase koostöö osas, ning osaleti LL korraldatud ümarlaval teemal *juvenile justice*. MTÜ Lastekaitse Liit esindajad (H.Saar ja E-Tomberg) külastasid 09.-11.06.2013 Soome Lastekaitse Keskliitu (Helsingis) eesmärgiga eestkostelase koostöö aktiveerumine, ning osalemine IFCW World Forum'il (Investing Children and Families). Ajavahemikul 15.-19.09. osales pereprogrammi Emma & Elias juht Ulla Lindqvist välisvaatlejana Lastekaitse Liidu töös, mille raames toimusid valdkondlikud koostöökohtumised ja parimate praktikate vahetus (sh LL projektide põhjalik tutvustus). 19.09. osalesid seminaril Samal poolel – lapse poolel Soome lapse õiguste juristide liidu liikmed Kirsi Pollari Soome Lastekaitse Keskliidust ja Reetta Peltonen Hämeenlinna kohtust, Esa Iivonen Mannerheimi Lastekaitse Liidust, ettekande Soome praktika kohta lapse parimatest huvidest tegi Ida-Soome Ülikooli lapse õiguste professor Suvanna Hakalehto-Wainio.

Lisaks eelnevale jätkus aktiivne koostöö Save the Children Sweden'iga lapse õiguste edendamise teemadel. Samuti Save the Children Denmark'iga ja Mary Foundation'iga projekti "Kiusamisest vaba lasteaed ja kool" raames, mis tipnes 02.04.2014 kroonprintsess Mary Eesti visiidiga, mille käigus kinnitati vastastikku aktiivse koostöö jätkumist.

Jätkub koostöö ka Moldova Child Rights Information Center'ga eelkõige seoses infomaterjalide vahetamisega, nlg tihe koostöö "Lapse hääl!" projekti raames.

Projekti "Targalt internetis" raames aktiivne osalemine INHOPE, INSANE ja ENACSO võrgustikutöös.

Separated Children in Europe Programme raames esitab MTÜ Lastekaitse Liit pidevalt Eesti kohta temaatilist sisendit, ja vahendab Euroopa infot meie koostööpartneritele (Siseministeerium (Politsei- ja Piirivalveamet; Sotsiaalministeerium (Laste ja perede osakond); IOM Tallinna esindus, Pagulasorganisatsioonide ümarlaud), mis puudutab saatjata laste temaatikat ja sellega seonduvat. Aastal 2014 esimesel poolaastal esitas esindaja Helika Saar poolaasta raporti, kus anti ülevaade

olukorrast Eestis, ning muudatustest valdkondlikus seadusandluses: Raportid kättesaadavad: <http://www.separated-children-europe-programme.org/p/1/75/newsletter>

MTÜ Lastekaitse Liit osaleb European Anti Poverty Network (EAPN) võrgustiku töös, olles Eesti ametlik esindaja võrgustiku töötuse grupis. Projektijuht K.Gornischeff on EAPN EU Inclusion Strategies policy group'i liige ning on esindanud Eesti EAPN'i I poolaasta jooksul EAPN korralisel kohtumisel, mis toimus 15-17.05.2014 Prahas, kus andis ülevaate Eestis toimunud edusammudest ning probleemidest tööturu ning sotsiaalvaldkonnas. Kohtumisele järgnes National Reform Programme (NRP) küsimustiku täitmine, mille tarbeks kogus K.Nauts sisendit Eesti EAPN võrgustiku liikmetelt ning pani kokku internetipõhise küsimustiku. 28.06 toimus Tallinnas EAPN General Assembly 2014, kus oli esindatud ka MTÜ Lastekaitse Liit.

Eurochild – MTÜ Lastekaitse Liit on Eurochildi täieõiguslik liige, olles andnud rahvusvahelisele võrgustikule erinevaid sisendeid riiklikust olukorrast. Eurochild on vedamas projekti „EU Alliance for Investing in Children“, mis keskendub Euroopa Komisjoni soovitusel „Investeerides lastesse aitame neil välja rabeleda ebasoodsate olude ringist“ rakendamist liikmesriikides. Eurochild korras oma liikmete seas konkursi ning EAPN Eesti esitas omapoolse taotluse ning sai Eesti esindajaks antud projektiks. Antud projekti hakkab juhtima Lastekaitse Liit, kui EAPN Eesti Lapse huvikaitse grupi liige. Antud projekti raames toimus 19. novembril Brüsselis kohtumine, millest võttis osa mh sotsiaalkaitseminister Helmen Kütt, LKL vanematekogu liige E.Tomberg (kauaaegne LL aktiivne esindaja Eurochild'is). Ühiselt arutleti Euroopa Komisjoni soovitusel võimalikku rakendamist Eestis. 2015. aastal on planeeritud korraldada ka siseriiklikult samal teemal arutelusid ning ettepanekuid. 26-28. novembril toimus Rumeenias, Bucharestis Eurochildi aastakonverents. Projektijuht K.Gornischeff võttis antud konverentsist osa, esindades Lastekaitse Liidu huve. Konverentsi ajal toimus ühiskoosolek Eurochildi eksperdi Mieke Schuumani initsiatiivil koos Lapse Huvikaitse Kojaga 2016. aastal Eestis Lapse õiguste koalitsioonide foorumi korralduse teemal. Konverentsil tegi Eurochild Lastekaitse Liidule ettepaneku aidata kaasa laste ja noorte seas Lapse õiguste komitee konsultatsioonide (küsimustiku levitamine) ning fookusgruppide läbiviimist teemal „Children's views on public spending“. Antud tegevus aitab kaasa komitee soovitusel koostamisel teemal „General comment on public spending“. Antud tegevused viiakse tegevused ellu 2015. aasta alguses.

Lisaks eelnevale erinevate rahvusvaheliste delegatsioonide (Soomest, Moldovast, Aserbaidžaanist, Armeenias, Taanist) vastuvõtmine ja Eesti olukorra ja parimate praktikate tutvustamine

- **Büroo ja organisatsiooni tegevus eestkostetöös.**

Organisatsioonil on lapse õiguste tagamise valdkonnas pikaajalised kogemused ja ulatuslik siseriiklik- ja rahvusvaheline koostöövõrgustik. MTÜ Lastekaitse Liidu tegevus on seotud kodanikuaktiivsuse edendamisega lapse õiguste tagamiseks sh. haavatavaimade sihtgruppide-laste ja lastega perede eestkoste, kaasamine, nende heaolu tagamist takistavatele kitsaskohtadele tähelepanu juhtimine, omapoolsete lahenduste pakkumine, partnerluse loomine, avatus ja dialoog erinevate sihtrühmadega. Oma tegevuses tugineb MTÜ Lastekaitse Liit ÜRO lapse õiguste konventsiooni põhimõtetele ja 2011 vastuvõetud Lapse Õiguste Programmile.

MTÜ Lastekaitse Liidu eestkostelase võimekuse suurendamiseks laste õiguste edendamiseks ja kaitseks töötati rahvusvahelise lastekaitseorganisatsiooni Save the Children in Sweden koostöös välja programmi Child Rights Programming: CRP raamistik ja tööriistad ning perioodiks 2012/15 lapse õiguste programm 3 aastaks, et suurendada organisatsiooni efektiivsust ja tõhusust laste õiguste valdkonnas eestkosteks rahvuslikul ja kohalikul tasandil. Child Rights Programming: CRP aluseks on lapse õigustel põhinev lähenemine ja usaldusväärsete andmete kasutamine rõhuasetusega lastele vanuses kuni 18 aastat. Tulemuste alusel kavandatakse projekte ja programme lastekaitsealase töö edendamiseks. Child Rights Programming'ü mõju ilmestab

eestkostetöö fookuseeritus ja edukate projektitaotluste hulk, ning oluliselt suurenenud meediakajastuste hulk (sh LL tegevuse ja projektide mainimine 3. isikute pressikajastustes).

MTÜ Lastekaitse Liit on aktiivne seadusloome protsessis osaleja, mida tunnustas ka sotsiaalminister H.Kütt oma kirjas (25.06.2014 nr 6-1/2849): „*Lastekaitse Liit koos oma partneritega on pikka aega osundanud ühiskonna kitsaskohtadele, et laste elu paremaks muuta. Suur rõõm on olnud Teiega koostööd teha ning olla tunnistajaks, et lisaks laste nimel ja laste eest rääkimisele, olete tegelenud probleemide sisulise lahendamisega.*“

Käesoleval aastal on MTÜ Lastekaitse Liit esitanud alljärgnevad ettepanekud eestkostetöö ja seadusloome osas (loetelus ei ole toodud suulisi valdkondlike ettekandeid):

Olulisemad väljundid:

- 8) 10.01.2014 Kirjalik tagasiside Riigikontrollile seoses raportiga „Alushariduse kättesaadavus ja kvaliteet“
- 9) 15.01.2014 Koostööümarlaud „Haigete ja enneaegsete vastsündinute õiguste tagamine läbi perekeskse lähenemise“. LL lastekaitseseadusele tehtud ettepanekute ja koostööümarlaua tulemusena LPA (SoM'i Laste ja perede osakond) tagasiside 25.04.2014: *laste tervise teema tõhusam kajastamine seaduse eelnõus. Vastavalt kohtumisel tehtud kokkuleppele on lapse heaolu mõistesse ja heaolu hindamise kriteeriumidesse (EISis oleva eelnõu variandi § 4 ja 23) lisatud sõna „tervislik“. Samuti perekonna rolli ja osatähtsuse parem kajastamine eelnõus (kaks uut sätet, mis üks reguleerib perekonna vastutust lapse heaolu tagamise eest, teine perekonna saada lapse heaolu tagamiseks tuge kõikidelt kohaldamisala sättes loetletud osapooltelt)*
- 10) 16.01.2014 - Justiitsministeeriumi ümarlaua arutelul „Laste elatise sissenõudmise täitemenetluse tõhustamine“ LL seisukoha esitamine;
- 11) 21.01.2014 - Riigikogu sotsiaalkomisjoni avalikul istungil lapse ülalpidamiskohustuse täitmise ja selle tagamise teemal LL seisukoha esitamine;
- 12) 21.01.2014 - Arvamus Sotsiaalministeeriumile Lastekaitse seaduse eelnõu osas - suur osa ettepanekutest võeti arvesse, ning LPA (SoM'i Laste ja perede osakond) tagasiside 25.04.2014: „*Täna Teid veelkord koostöö ja eelnõule esitatud tagasiside eest, mis on võimaldanud uue lastekaitse seaduse eelnõud oluliselt parendada.*“;
- 13) 05.02.2014 - Ümarlaval Siseministeeriumis teemal uussisserändajate programmi osas LL seisukoha esitamine;
- 14) 07.02.2014 - Arvamuse esitamine filmi „Nümfomaan I,II“ kohta Pornograafilise sisuga ja vägivalda või julmust propageerivate teoste ekspertkomisjonile (Kultuuriministeerium)
- 15) 10.02.2014 - Pöördumine e-kirja kaudu rahvusvaheliste võrgustikuorganisatsioonide poole tähelepanu juhtimiseks haigete vastsündinute teemale ning Lapse õigust konventsiooni artikkel 24 täiendamiseks. E-kiri edastati 14 võrgustikuorganisatsioonile;
- 16) 10.02.2014 - LL seisukoha esitamine LAKS'i arutelul Tervise Arengu Instituudis (millele järgnes artikkel Sotsiaaltöö 01/2014);
- 17) 13.02.2014 - LL seisukoha esitamine vägivalda vähendamise arengukava (VVA) aastateks 2010-2014 võrgustiku ümarlaval Justiitsministeeriumis;
- 18) 19.02.2014 - H.Saar esitab peatüki „Lapse õigused“ Inimõiguste aastaraamatusse „Inimõigused Eestis 2013“ <http://humanrights.ee/inimoiguste-aruanne-2/inimoigused-eestis-2013/lapse-oiigused/>
- 19) 10.03.2014 - Vägiavalla vähendamise arengukava arvamus Justiitsministeeriumile;
- 20) Laste ja perede arengukavaga seotud tegevuste kokkuvõtte SOM'ile;
- 21) 18.03.2014 - Ettekanne ja posterettekannet rahvusvahelisel konverentsil „Quality Education for Children at Social Risk.Sharing best practices and starting a dialogue“.
- 22) 27.03.2014 - LL seisukoha esitamine VVA 2015-2020 koostamise arutelul Justiitsministeeriumi töögrupis;
- 23) 05.05.2014 - Inimõiguste ümarlaua korraldamine ja LL seisukoha esitamine;
- 24) 06.05.2014 - Riigikogu Kultuurikomisjonis laste töötamise regulatsiooni arutelul LL seisukoha esitamine;

- 25) 14.05.2014 - Kandidaadi (vandeadvokaat Ene Ahas, kes osaleb aktiivselt Advokatuuri ja LL ühisprojekti Hea nõu lastega peredele nõustajana) esitamine Aasta advokaadi aunimetusele. LL kandidaat osutus valituks Aasta advokaadiks.
- 26) 19.05.2014 - Arvamus Sotsiaalministeeriumile SHS eriosa seaduse eelnõule;
- 27) 21.05.2014 - Ettepanekute esitamine Sotsiaalministeeriumile lastekaitsetöötajate täienduskoolituseks, millele järgnes TAI ettepanek osaleda täienduskoolituste väljatöötamise töögrupis.
- 28) 25.05.2014 - Artikkel Sotsiaaltöö ajakirja juuni numbrisse teemal „*Laste osaluse toetamine ja kaasamine otsustusprotsessides*“;
- 29) 02.06.2014 - Ettekanne lapse õigustest ja LL-i tegevustest Tallinna lastehaiglas;
- 30) 10.06.2014 - Arvamus Justiitsministeeriumile vägivalla vähendamise arengukava 2015-2020 koostamise ettepanekule;
- 31) 12.06.2014 - LL seisukoha esitamine Riigikogu sotsiaalkomisjonis alaealiste abordi teemadel;
- 32) 12.06.2014 – Ühispöördumine üldsuse poole teemal alkoholi tarvitamine ja lapsed: <http://terve-eesti.ee/2014/06/12/vabauhenduste-poordumine-poole/>
- 33) 16.06.2014 – Arvamus SA Kutsekoda seoses sotsiaaltöötaja tase 6 ja 7 kutsestandardiga;
- 34) 16.06.2014 – Arvamus Sotsiaalministeeriumile „Sotsiaalse turvalisuse, kaasatuse ja võrdsee võimaluste arengukava 2016-2023 koostamise ettepaneku osas;
18.06.2014 - Arvamus siseministri määrusele „Kohanemisprogramm“ eelnõule;
- 35) 18.06.2014 – LL seisukoha esitamine Vägivalla vähendamise arengukava 2015-2020 tutvustusel Justiitsministeeriumis;
- 36) 25.06.2014 - LL seisukoha esitamine lastekaitsetöötajate koolitusvajaduste analüüsigrupis TAI's.
- 37) 15.08.2014 - Sisend Riigikontrollile seoses erivajadustega isikutele sotsiaalteenuste kättesaadavusega
- 38) 01.09.2014 - Arvamus Justiitsministeeriumile korrakaitse seadusega seonduvalt (alkohol)
- 39) 21.09.2014 - Arvamus esitamine LaKS'i eelnõu osas Riigikogu Sotsiaalkomisjonis
- 40) 10.10.2014 – Arvamus Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni heakskiitmise ja volituse andmise eelnõule;
- 41) 01.11.2014 – Lapse õiguste konventsiooni 25 alalehe loomine;
- 42) 05.11.2014 - Arvamusavaldus seoses uue lastekaitse seadusega Riigikogule
- 43) 07.11.2014 - Arvamus täitemenetluse seadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise eelnõule (http://www.lastekaitseliit.ee/wp-content/uploads/2014/11/kiri2-50-doc_1.pdf)
- 44) 10.11.2014 - Arvamus tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõule

Novembris – detsembris aktiivne tegevus (lai koostööpartnerite ring) ERR'is 25.12.2014 Jõulutunneli ettevalmistuseks, mille raames jagatakse annetatud raha Lastekaitse Liidu kaudu abi vajavate laste huvitegevuse toetuseks (lai meediakajastus: <http://www.goodnews.ee/joulutunnel-kogus-laste-huvihariduse-toetuseks-ligi-145-000-eurot>). Kogu info leitav: <http://www.lastekaitseliit.ee/joulutunnel/>

3. Eesmärk: Tõsta lastega töötavate spetsialistide kompetentsi laste huvides tegutseda.

3. 1. Spetsialistide pädevuse tõstmine (LPA rakendusplaan meedia: 3.2.3).

3.1.1. Tõlgiti Lapse Õiguste Komitee soovitusel

Lapse Õiguste Komitee üldkommentaari nr 14 tõlkimise eesmärk oli senisest enam tutvustada ühiskonnas (sh otsustajatele) lapse parimate huvide arvestamise printsiipi. [Lapse Õiguste Komitee üldkommentaar nr 14](#) (General comment No. 14 (2013) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration (art. 3, para. 1)*), eesti keelele tõlgitud versioon toimetati 2014 aasta esimesel poolaastal kollektiivselt (H.Saar, M.Hallimäe, K.Kuusk, K.Nauts ja Advokatuuri perekonnaõiguse komisjoni esimees K.Orav Advokaadibüroost Lextal). Kolleegium

kogunes 8 korral (14.04.; 09.05.; 26.05.; 02.06.; 05.06.; 19.06.; 25.06.; 01.07.) täpsustamaks tõlke kohandust eesti keele- ja õigusruumiga. Üldkommentaari nr. 14 eesmärk on tagada, et riik rakendaks ning austaks lapse parimaid huve. Samuti defineerib see nõuded, mida tuleb vastavalt arvesse võtta, eriti kohtu- ja haldusotsustes, kuid ka teistes last puudutavates tegevustes, ning lapsi üldiselt või lapsi teatud grupina puudutavate seaduste, poliitikate, strateegiate, programmide, plaanide, eelarvete, seadusandlike ja eelarveliste algatuste vastuvõtmise kõigis etappides. Komitee eeldab, et käesolevast üldkommentaari juhenduvad kõik isikud, kes peavad tegema lastega seotud otsuseid, kaasa arvatud vanemad ja hooldajad. „*Pidasime käesoleva üldkommentaari tõlkimist vajalikuks, kuna see annab raamistiku lapse parimate huvide hindamiseks ja väljaselgitamiseks, ”* toonitas M.Medar 19.09. semiaril ja lisas: „*Oluline on pidada meeles, et iga üksikotsuse puhul peab aga lapse parimaid huve hindama ja väljaselgitama kõnealuse lapse konkreetsete asjaolude valguses.*”

Üldkommentaari tutvustati rahvusvahelisel seminaril „Lapse parimad huvid“ (19.09.), millel osales üle 120 lastekaitsetöötaja üle Eesti. Tegu oli järjekorras kolmanda tasuta seminariga õiguslaste seminaride sarjast „Samal poolel – lapse poolel“, mis on suunatud lastekaitsetöötajate pädevuse tõstmisele, ning mida MTÜ Lastekaitse Liit korraldab koostöös Eesti Advokatuuri ja Tallinna Ülikooli Sotsiaaltöö Instituudiga. Seminaril käsitleti lapse parimate huvide temaatikat eri vaatenurkadest, ettekanded tegid oma ala tunnustatud spetsialistid lastepsühhiaater Piret Visnapuu-Bernadt, Nõmme LOV lastekaitse peaspetsialist Kati Valma, Ida-Sooe Ülikooli lapse õiguste professor Suvianne Hakalehto-Wainio, advokaadid Ene Ahas, Helen Hääl ja Senny Pello. Üldkommentaar kõigile osalejatele. Samuti tutvustati ja jagati üldkommentaari inimõigustealaseid organisatsioone koondaval Inimõiguste Ümarlaval (17.09.), millel osalesid 12 organisatsiooni esindajad (ettekande tegi H.Saar); Lastekaitse Liidu strateegiapäeval (24.10), mille keskmes oli lapse huvide fookusesse tõstmine nii kohalikul kui ka riiklikul tasandil (ettekanne H.Saar). Strateegiapäeval osalesid Lastekaitse Liidu liikmesühingute esindajad (17). Lapse parimate huvide üldkommentaari teemal toimus TÜ Lapse õiguste ja heaolu õppemooduli raames seminarloeng õppejõud Katre Luhamaa eestvedamisel (kasutades LKL poolt tõlgitud ning toimetatud üldkommentaari) ning vandeadvokaat Ene Ahas 14.11 külalisloeng Tartu Ülikoolis. Diskussioonile suunatud loengust võttis osa 40 tudengit, kelle spetsialiteet on seotud lastega, ning kelle professionaalses tegevuses on lapse parimate huvide kontseptsioon kesksel kohal. Eelnimetatud seminaridelt ja ümarlaudadelt koondatud tagasiside annab edasiseks olulise sisendi konstruktiivseks eestkostetegevuseks. Samas juba 2014 aastal kasutati sisendit erinevate arvamuste koostamisel (vt. p. 2.3)

Üldkommentaar nr 14 on leitav muuhulgas Lasteombudsmani kodulehel: <http://lasteombudsman.ee/et/noor/infomaterjalid> ja ka Riigikogu kodulehel lastekaitse seadus 677 SE eelnõu dokumentide juures: <http://www.riigikogu.ee/?op=ems&page=eelnou&eid=f3beec87-7eaf-4aad-afa0-aacbdde93a4c&> Teisel poolaastal koondati LÕK'i 25 aastapäeva puhul MTÜ Lastekaitse Liit alalehele <http://konventsioon25.lastekaitseliit.ee/> Lapse õiguste konventsiooni puudutavad materjalid (kompaktseks kasutamiseks ja levitamiseks, eesmärgiga suurendada ühiskonna teadlikkust LÕK'ist tervikuna), seal leitav ka üldkommentaar nr 14. Aastal 2015 on kavas jätkata Lapse Õiguste Komitee üldkommentaari tõlkimisega, et tagada Lapse õiguste konventsiooni põhimõtete laialdasem levik ja ühene mõistmine ühiskonnas.

3.2. Lastekaitsetöötajate koolitused sarjas "Samal poolel-lapse poolel" koostöös Advokatuuri, Notarite Koja ja Tallinna Ülikooliga, eesmärgiga käsitleda perekonnaseaduse rakendamisel tekkinud kitsaskohti. Ühtsed arusaamad sisu mõistmiseks ja lahendusteks lapse huvidest lähtuvalt. Praktikate vahetamine (LPA rakendusplaan 3.2.3.5)

Positiivsena saab välja tuua mitmekülgse koostööd Eesti Advokatuuriga (sh perekonnaõiguslane tasuta nõustamine, panus uue lastekaitse seaduse koostamisel, perevägivalda ümarlauad, panus ajakirja Märka Last sisusse), samuti koostöö Eesti Notarite Kojaga (artiklid ajakirja Märka Last). Sotsiaalministri H.Küti tagasiside 25.06.2014: „*Äärmiselt tänuväärne on olnud Lastekaitse Liidu ja Eesti Advokatuuri koostöö, millel raames on saanud lapsevanemad õiguslikku nõustamist*

perekonnaõiguse küsimustes. Samuti on tunnustust väärivad Teie jõupingutused koos heade partneritega tõstmaks kohaliku omavalitsuse lastekaitsetöötaja kompetentsi perekonnaõiguse ja laste õiguste tagamise valdkonnas.“

MTÜ Lastekaitse Liit, Eesti Advokatuuri, Notarite Kojas ja Tallinna Ülikooli poolt 19.03.2014.a. korraldatud õigusalasel seminaril „Samal poolel – lapse poolel“ osales 100 inimest, sh. esinejad (Tallinna notarid Anne Saaber ja Tarvo Puri, ning vandeadvokaadid Ene Ahas, Helen Hääl, Katrin Orav, Helina Luksepp, Helen Tomberg) – teemadeks alaealine pärija, alaealise varaga tehingute tegemine, elatis ja täitmine. Tagasisidet küsiti 91 osalejalt, ning tagasi laekus 64 täidetud ankeeti (tagasiside andmine 70%). Tagasiside oli väga positiivne (korraldus – 4,69 (skaalal 5 – väga hea); sisu – 4,70 (skaalal 5 – väga hea)), ning annab kinnitust, et taolised seminarid on vajalikud.

MTÜ Lastekaitse Liit, Eesti Advokatuuri ja Tallinna Ülikooli koostöös toimus 19.09.2014 õiguslaste seminaride sarjas „Samal poolel – lapse poolel“ III (tasuta) seminar lastekaitsetöötajatele ja lastekaitsetöötaja ülesandeid täitvatele sotsiaaltöötajatele (osalejaid 123). Seminari „Samal poolel – lapse poolel“ - alateema: *lapse parimad huvid*. Teema valik oli tingitud eelmisel seminaril kogutud tagasisidest ja soovist laiemale auditooriumile tutvustada Lastekaitse Liidu poolt 2014 tõlgitud Lapse õiguste komitee üldkommentaari nr 14 (2013) *On the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration* <http://www.lastekaitseliit.ee/wp-content/uploads/2011/04/%C3%9Cldkommentaar-nr-14.pdf>.

Seminar oli rahvusvaheline - Soome praktika kohta antud teemal tegi ettekande Ida-Soome Ülikooli lapse õiguste professor Suvianna Hakalehto-Wainio. Paneelis: Kirsi Pollari Soome Lastekaitse Keskliidust ja Reetta Peltonen Häämeenlinna kohtust, Esa Iivonen Mannerheimi Lastekaitse Liidust). Teemal *parimate huvide käsitlemine erinevates kohtuastmetes, sh Inimõiguste Kohtu lahendid ja EL Kohtu lahendid* tegid ettekande advokaadid Ene Ahas, Helen Hääl ja Senny Pello. Paneelis osalesid lisaks Advokatuuri perekonnakomisjoni liikmed - advokaadid: Helen-Lumelille Tomberg, Eha Lillsaar. Parimate huvide kontseptsiooni mõtestasid lahti ka Nõmme LOV lastekaitse peaspetsialist Kati Valma ja psühhoterapeudid Piret Visnapuu-Bernadt, Tiina Valvas ja Sirje Rass.

Tagasiside mõlemal seminaril oli väga hea, samuti töid paljud TAI poolt 2014 (okt-dets) lastekaitsetöötajate koolitusvajaduse analüüsiks läbiviidud küsitluse fookusgruppides osalejad *Samal poolel – lapse poolel* seminarid näitena heast praktikast. Seminaridest saadud tagasisidest tulenevalt esitas MTÜ Lastekaitse Liit 21.05.2014 Sotsiaalministeeriumile ettepanekud lastekaitsetöötajate täiendkoolituseks. Ettepanekute esitamisele järgnes Tervise Arengu Instituudi ettepanek osaleda LL esindajale (H.Saar) täienduskoolituste mooduli väljatöötamise töögrupis (esimene kohtumine 25.06.2014).

Kuna MTÜ Lastekaitse Liit võitis 2014 aasta alguses Justiitsministeeriumi poolt läbiviidud konkursi tasuta õigusabi osutamiseks, ning sai märtsis 2014 rahastuse seminaride läbiviimiseks, siis seega Sotsiaalministeeriumi eraldist antud (p.3.2.) tegevuseks ei kasutata. MTÜ Lastekaitse Liit esitab Sotsiaalministeeriumile ettepaneku lepingu muutmiseks, ning eelarves muudatuste tegemiseks.

3.3. MTÜ Lastekaitse Liit 2013 uuringule "Laste osaluse toetamine ja kaasamine otsustusprotsessides" tuginevalt parimate praktikate jagamise seminaride läbiviimine kohalikul (LPA rakendusplaan 3.1.2.2)

MTÜ Lastekaitse Liit viis 2012-2013 läbi uuringu *"Laste osaluse toetamine ja kaasamine otsustusprotsessides"*², mille raames viidi koostöös Eesti Linnade Liidu ja ENL'iga ajavahemikul

MTÜ Lastekaitse Liit (2013) „Laste osaluse toetamine ja kaasamine otsustusprotsessides“ Koostaja: H.Saar. Arvutivõrgus kättesaadav: <http://www.lastekaitseliit.ee/wp-content/uploads/2013/11/Uuring-“Laste-osaluse-toetamine-ja-kaasamine-otsustusprotsessides”.pdf>

oktoober 2012 – mai 2013 läbi laiaulatuslik küsitlus KOV'idele ja lastele ning noortele. Uuring „*Laste osaluse toetamine ja kaasamine otsustusprotsessides*” kinnitas taas, et lastel ja noortel on rohkesti ettepanekuid oma kodukoha elukorralduse kohta ning nende mõtestatud kaasamise eelduseks on järjepidev koostöö laste ja noorte ning kohaliku omavalitsuse vahel. Uuringus osalenute aktiivsus kinnitab, et teema on aktuaalne ja vajab avalikku tähelepanu ning laiemat arutelu.

Uuringut tutvustavad H.Saar'e artikkel „*Kokkuvõte uuringust „Laste osaluse toetamine ja kaasamine otsustusprotsessides*”

 ajakirjas Sotsiaaltöö (3/2014) ja H.Saar'e artikkel „*Lapse õigused*” Inimõiguste Keskuse poolt väljaantud aastaraamatus Inimõigused Eestis 2013 (<http://humanrights.ee/inimoiguste-aruanne-2/inimoigused-eestis-2013/lapse-oiigused/>)

Uuringule tuginevalt toimus parimate praktikate jagamine arvamusfestival raames - 15-16. augustil toimub Paide Arvamusfestival. Möödunud aastal korraldas Lastekaitse Liit koostöös seitsme teise organisatsiooniga (nt Perekeskus Sina ja Mina, Sihtasutus Väärtustades Elu, Eesti LGBT Ühing, Lapse Huvikaitse Koda jt) arvamusfestivalil laste ja perede teemalava „Lapsesuu ei valeta”. I poolaasta jooksul on organisatsioonid teemalava korralduse osa mitmeid kordi kohtunud, ning MTÜ Lastekaitse Liit eestvedamisel toimus kaks arutelu – 15.08.2014 „Mis ei tapa, teeb tugevaks – kas ka koolikiusamise puhul?” (koostöös Perekeskusega Sina ja Mina ning SA'ga Kiusamise Vastu) ning 16.08.2014 laste ja noorte osaluse ja kaasamise teemal „Räägi mulle ja ma unustan, näita mulle ning ma ehk jätan meelde, kui osalen, siis saan kindlasti aru” Confucius. Laste ja noorte osaluse ja kaasamise arutelust võttis osa Heidi Paabort (Avatud Noortekeskuste Ühenduse tegevjuht ja Põltsamaa noortekeskuse eestvedaja), Kerli Kõiv (Rõuge ANK), Nikolai Kunitsõn (MTÜ Mondo), Kiira Nauts ning „Lapse hää!” projekti noor Jõhvi Gümnaasiumist.

06.11.2014 toimus [Euroopa Nõukogu ja Sotsiaalministeeriumi koostöös seminar „Lapse osalemise õiguse tagamine kõigis eluvaldkondades – eesmärgid ja tulemuste mõõtmine”](#). Seminaril osalesid riigiasutuste, kohalike omavalitsuste, erialaliitude, ülikoolide ja vabaühenduste esindajad, kokku kuni 35 inimest. Antud seminaril tegi ettekande K.Gornischeff, andes ülevaate laste osaluse ja kaasamise võimalustest Eestis sh tutvustades Eesti parimaid praktikaid, tuginedes uuringule (vt: https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Lapsed_ja_pered/Laste_osalus/lapse_osalus_eesti_olukord.pdf)

13.-14. novembril toimus Viljandis üle-eestiline kohalike omavalitsuste haridusjuhtide õppepäev (45 osalejat), kus tegi ettekande laste osalusõigusest MTÜ Lastekaitse Liit juhataja Martin Medar, kes tutvustas haridusjuhtidele laste osalusõigust ning selgitas laste õiguste, sh laste osalusõiguse olulisust. Samuti tutvustas ta uuringut, millele järgnes diskussiooni vormis arutelu antud teemal. Eelnimetatud seminaridelt ja kohtumistelt koondatud tagasiside annab edasiseks olulise sisendi konstruktiivseks eestkostetegevuseks. Samas juba 2014 aastal kasutati sisendit erinevate arvamuste koostamisel (vt. p. 2.3)

4. Eesmärk: Luua lastele osalemisvõimalused ühiskonnaelus ja kaasates neid arvamuste, seisukohtade kujundamisse läbi õppe ning praktiliste tegevuste heaolu, õigusi ja arenguvõimalusi puudutavates küsimustes.

4.1. "101 Last Toompeale" kaasajastamine uute lähenemisviiside ja erinevate ning eriliste kogemustega laste (vanuses kuni 18) kaasamise ja osalusvõimaluste kaudu

Aastal 2013 toimus "101 last Toompeale" (vt ka <https://et-ee.facebook.com/101lasttoompeale>) juba 22.korda. Selle raames viidi läbi järgmised tegevused: internetipõhine küsitlus, meeskonnakoolitus, kaheksa eelfoorumit üle Eesti, spiikritekoolitus, lõppfoorum ja kaks järelkohtumist. Internetiküsitluse tulemusena valiti noortefoorumi teemaks „Laste ja noorte kaasamine kohaliku elu korraldamisel”. Läbi noortefoorumi said noored antud teemat mõtestada ning see lähendas ka otsustajaid-eksperte ning noori kohalikul tasandil. „101 last Toompeale” eelfoorumitel ja lõppfoorumil osalesid otsustajad nii

kohalikul tasandil kui ka Riigikogust. Nii meeskonnakoolitusel, eelfoorumitel kui ka lõppfoorumil osalejatelt koguti tagasisidet ürituse lõppedes, mis analüüsi ja tänu millele on viidud sisse ka muudatusi ürituse korraldamisse. Lõppfoorumi tagasisidest ilmnes, et noored ei näe enam, et „101 last Toompeale“ huvi pakuks. Pigem nähakse, et tegu on aegunud, ent traditsioonil tugineval foorumil, mis kaasab küll noori, ent mille tulemused ei jõua kaugemale. Noored on huvitatud foorumil küll osalema, ent samuti sooviksid nad saada ka rohkem tagasisidet antud teema ja tehtud töö osas. Arvestades noortelt saadud tagasisidet ning eelarvelisi võimalusi, otsustati läbi viia kaks järelkohtumist.

Esimene järelkohtumine toimus 25.jaanuaril 2014 Eesti Õpilasesinduste Liidu kontoris. Kutse kohtumisele oli edastatud kõikidele lõppfoorumil osalevatele noortele. Järelkohtumise eesmärgiks oli leida ühiselt, koos noortega võimalusi, kuidas levitada „101 last Toompeale“ lõppdokumenti. Lisaks sellele koostati ühiselt ka lõppdokumendi seletuskiri. Seletuskirja eesmärgiks oli avada rohkem dokumendis käsitletud teemasid, kirjeldades olukorra tausta ja vajadust dokumendis nimetatud muudatuste ellu viimiseks. Seletuskiri koos „101 last Toompeale“ 2013.aasta lõppdokumendiga edastati Eesti Linnade Liidule ja Eesti Maaomavalituste Liidule. Samuti kohtusid noortefoorumil osalenud noored dokumendi tutvustamiseks ka oma piirkonna juhtide ja otsustajatega (näiteks Jõhvi eelfoorumi noored). Otseselt pole sellest kohtumisest tagasisidet olnud, et siiski on siinkohal näha juba edasiminekut, kui noored on ise valmis pärast lõppfoorumit veel teemaga edasi töötama. Järelkohtumisel osales 8 noort ja 1 ekspert-otsustaja, järelkohtumist planeerisid kolm noort projekti meeskonnast.

Teine järelkohtumine „Mõttepäev“ toimus 7.märtsil 2014 Tallinnas. Mõttepäeva kutse saadeti taaskord kõikidele lõppfoorumil osalenutele. Mõttepäeva eesmärgiks oli ühiselt, koos noortefoorumil osalenud noortega välja töötada uus „101 last Toompeale“ formaat, mis vastaks noorte ootustele ja tekitaks neil soovi noortefoorumil osaleda. Mõttepäeval keskenduti järgmistele teemadele: „101 last Toompeale“ eesmärk, kuidas antud eesmärgi täita, „101 last Toompeale“ formaat ning kuidas kaasata võimalikult palju noori (ka võimalikult erineva kogemusega). Mõttepäeva tulemuseks töötati ühiselt välja Noorteparlamendi idee.

Noorteparlamendi projekt kooskõlastati ka peamise koostööpartneri Eesti Õpilasesinduste Liiduga ning esitati Euroopa Noored Eesti Büroo Erasmus + taotlusvooru, kust ka rahastus saadi. Projekti partneriteks liitusid veel Eesti Noorteühenduste Liit, Lasteombutsman, Riigikogu, Eesti Noorsootöökeskus, Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus ja Erinoor. Kuna Noorteparlament toimub esimest aastat, siis jäeti projekti ruumi, et noored saaksid seda vastavalt oma nägemisele järgmisteks aastateks kujundada. Projekti esimeseks etapiks olid ettevalmistavad kohtumised noorte ja koostööpartneritega. Noortega kohtuti 12. augustil rahvusvahelisel noortepäeval Jõhvis, 15.-16. augustil Arvamusfestivalil, samuti kohtuti Ida-Virumaa Noortekoguga ja peeti Skype-kõnesid noortega Tõrvast ja Raplast. Noorteparlamendi ideed tutvustati ka Viljandis, 7.oktoobril, kui toimus Viljandimaa noorsootöötajate infopäev. Sotsiaalmeedias levitati Noorteparlamendi projektiideed ja üleskutset noortele, andmaks tagasisidet projekti ideest ja tegevustest.

Partneritega peeti esimene koosolek 10. septembril, mil määrati Noorteparlamendi vanusepiir (13-26 a., mis on kooskõlas ka rahastajapoolsete tingimustega) ja otsustati, et delegaadid valib partnerorganisatsioonide noortest koosnev žürii. Lisaks otsustati, et esimene Noorteparlamendi koosseis töötab Riigikogu alatiste komisjonide poolt antud materjali põhjal, et noorte ettepanekuid ka alatiste komisjonide töös rakendada. Läbi projekti on kõik Noorteparlamendi partnerid kaasatud. Nii on juba praeguseks kogutud palju ettepanekuid ja ideid, kuidas Noorteparlamendi projekti täiendada. Osad esitatud ideedest oli võimalik rakendada juba käimasolevasse Noorteparlamendi tegevustesse, osad ettepanekuid ja ideed rakenduvad järgmisel aastal. Noorteparlamenti said kandideerida 20.oktoobri-14.novembri vahemikus kõik 13.-26.-aastased isikud üle kogu Eesti. Noorteparlamenti valiti 17. novembril 101 noort üle kogu Eesti. Noorteparlamenti juhib 3-liikmeline juhatus: spiiker ja kaks asespiikrit. Selleks, et juhatus võimalikult pädev oleks, toimusid 2. ja 3. detsembril Tallinnas

juhatuse koolitused (esines mh Eiki Nestor), kus said osaleda kõik noored, kes selleks soovi avaldasid (25 noort).

Noorteparlamendi (<https://www.facebook.com/eestinoorteparlament>) esimene istung toimus 5.detsembril Riigikogus, kus osales 97 noort. Ürituse avasid Eesti Vabariigi president Toomas Hendrik Ilves ja Riigikogu juhatuse esimees Eiki Nestor. Esimesel istungil pidid noored välja valima teemad, millele hakkavad aastaringselt keskenduma ning välja valima juhatuse. Kultuurikomisjon keskendub peamiselt integratsioonile: kuidas keeleline ja kultuuriline barjäär on endiselt teema, mis vajab tähelepanu. Sotsiaalkomisjon hakkab aasta jooksul arutama noorte tööpuuduse ja tööhõive teemadel. Väliskomisjon ja Euroopa Liidu asjade komisjon pöörab tähelepanu Eesti julgeoleku küsimustele ning sellele, kuidas Ukraina kriis meid mõjutab. Majanduskomisjoni aasta möödub arutades energeetika küsimusi. Õiguskomisjon otsib lahendusi noorte kuritegevuse vähendamiseks.

4.3. Aastakonverents "Kuidas elad, Eestimaa laps?" (Toetus projekti „Lapse hää!“ raames)

MTÜ Lastekaitse Liit iga-aastane konverents toimus 20.11. alateemal "[Õigus olla laps! Eile, täna, homme](#)", millega tähistati ÜRO Lapse õiguste konventsiooni 25. sünnipäeva. Sellel korral oli tegu noortekonverentsiga, mis oli sisustatud ja organiseeritud laste ja noorte endi poolt. Konverentsil tutvustati ka uuringu „Laste ja noorte osalus ja kaasamine koolis“ tulemusi (vt. täpsemalt p. 2.2).

Noortekonverentsi planeerimisega alustati juba augustikuus, kui kutsuti kokku erinevate noorteorganisatsioonide esindajad ja noored. Esimene kohtumine seoses noortekonverentsiga toimus 7.augustil, kui kohtusid esindajad Eesti Noorteühenduste Liidust, Eesti Noorsootöö Keskusest, Eesti Õpilasesinduste Liidust, Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendusest, Õiguskantsleri büroost, Erinoorest ning Eesti LGBT ühingust. Kohtumisel otsustati läbi viia noortekonverentsi Möttetalgud, kus osalevad organisatsioonide noored ning mille peamiseks eesmärgiks on leida konverentsile teema, formaat ning moodustada meeskond, kes alustab noortekonverentsi ettevalmistustega. Noortekonverentsi Möttetalgud leidsid aset Pivarootsi Õppe- ja Puhkekeskuses 26.-28.septembril ning kokku oli osalejaid 14 (ülalpool nimetatud organisatsioonide esindajad). Möttetalgutega töötati välja konverentsi teema („Õigus olla laps: eile, täna, homme“), konverentsi formaat (minevik, olevik, tulevik). Lisaks sellele valisid noored ise välja, kes võiksid olla noortekonverentsil esinejaid ning mis ülesandeid, vastutusalasid keegi endale soovis. Nii jagati ühiselt vastutus noortekonverentsi eest ning iga liige sai endale valida, mis ülesannet tema täide viib. Noortekonverentsi fotojäädvustusi on võimalik näha [siit](#).

Noortekonverents toimus 20.novembril Tallinki laeval „Romantika“. Noortekonverentsi külastas kokku 171 külastajat (tegelik arv võib olla mõneti suurem), kellest enamuse moodustasid noored. Lisaks sellele toimus noortekonverentsi otseülekanne ka Eesti Rahvusringhäälingu kodulehel. Noortekonverents ise läks vastavalt planeeritule ning väga palju tähelepanu pälvis noortekonverentsi formaat, seda enam, et konverentsil ei tehtud mitte ühtegi ettekannet. Noored lahendasid antud küsimused kasutades erinevaid videosid (nt. Intervjuu Jevgeni Ossinovski'ga), etendusi, improteatrit, grupid, joonmeedia meetod (konverentsi jäädvustamine joonistuste kaudu, vt Lisa 1). Konverentsist jäädvustatud mõtteid joonmeedia kujul saab edaspidi kasutada temaatiliste plakatitena.

Noortekonverentsil oli tagatud sünkroontõlge eesti keelest vene keelde, tänu millele oli kaasatud ka venekeelne kuulajaskond. Kuna noortekonverentsil osalesid ka projekti „Lapse hää!“ koolid, oli venekeelse tõlke tagamine eriti oluline (keskendudes just Sillamäe Kannuka, Narva Paju ja Kiviõli Vene koolile).

4.4. Tunnustuskampaania "Tegu lapse heaks- Heategija 2014"

Koostöös Heategevusfond Dharma'ga valmistati ette ja viidi 2013 aastal ellu projekt „Tegu lapse heaks/ Heategija 2013“, mille eesmärgiks oli suurendada ühiskonnaliikmete osalust ning osutada neile tunnustavat tähelepanu lastele ja noortele heaolu tagamisel. Peamiseks sihtrühmaks olid valitus laste heaolusse panustavad eraisikud, sh laste erihooletandeametite töötajad, kooli- ja lasteaia-õpetajad, sotsiaaltöötajad, lastekaitsetöötajad, tugiisikud, kodanikuühenduste liikmed, vabatahtlikud jt.

Koostööhuvi taolise tunnustusüritusega jätkamiseks näitasid üles nii SEB Heategevusfond kui ka Lasteombudsman. Aastal 2013 laekunud laureaatide arv näitas, et heategijaid ja tunnustust väärivaid inimest on Eestis palju ja taoline üritus on inimeste motiveerimiseks väga vajalik, ühtlasi tähtsustades vabatahtliku lastekaitsetegevuse panust ühiskonnas. Seega kasvas eelmise aasta projektist välja tunnustusauhind „Lastega ja lastele“, mille algatajateks oli MTÜ Lastekaitse Liit, MTÜ Asenduskodu Töötajate Liit, SA Dharma, MTÜ Lasterikaste Perede Liit, MTÜ Oma Pere, MTÜ SEB Heategevusfond ja Õiguskantsleri Kantselei. Auhinnaga „Lastega ja lastele“ tänati ja tunnustati 01.06 inimesi ja organisatsioone, kelle uued algatused või pikemaajaline tegevus on silmapaistavalt mõjutanud laste ja perede käekäiku ja väärtustamist kohalikul, maakondlikul või üleriigilisel tasandil. Laste heaolusse panustajaid, keda kõrvalseisjad märkasid ja tunnustamiseks üles seadsid, oli üle saja. 2014. aasta tunnustusauhinna „Lastega ja lastele“ laureaadid on: Lapse suur tegu – Jaagup Hinn, Elutöö preemia – Leelo Tungal, Muutuste looja – Maire Riis, Aasta pere – Perekond Mikk, Aasta tegu – Liilia Mänd, Laste ja noorte lemmik – lugemiskoer Susi ja Maarja Tali.

Laialdane meediakajastus, ning 30.06.2014 otsustasid koostööpartnerid tunnustusauhinna „Lastega ja lastele“ andmisega jätkata ka järgmisel aastal

4.5. Hea Lasteraamat 2013

Hea lasteraamat on:

- kaunilt kujundatud;
- arendab kujutlusvõimet, inspireerib ja äratav uudishimu;
- näitab, kui mitmekülgne on maailm ja pakub lugemisel huvi ja innustab last edasi lugema;
- ei sea ealisi piiranguid, on huvitav nii lapsele kui vanemale.

Vastavalt „Hea lasteraamat“ statuudile valis ekspertgrupp traditsiooniliselt märtsikuu algul 2014, „Hea lasteraamat 2013“. Töörühmas, kes lasteraamatute valiku koostas osalesid oma ala asjatundjad ja lapsed Eesti Lastekirjanduse Keskus kaudu.

- 13. 01., 19.02. ja 6.03. toimus koosolekud Eesti Lastekirjanduse Keskuses.
- Meeskonnas osalesid spetsialistidena Anneli Laaman, Anneli Kengsepp, Anne Kõrge, Jaanika Palm, Kristi Kumberg, Mare Mürsepp;
- 14 lasteraamatut 2013 valiti välja 11. märts 2014;
- MTÜ Lastekaitse Liit koostas pressiteate „Hea Lasteraamat“ valimisest;
- MTÜ Lastekaitse Liit võttis ühendust Terevisioon meeskonnaga;
- pressiga suhtluseks täpsustas MTÜ Lastekaitse Liit eeskõnelejad, kes sisust ja eesmärkidest lähtuvalt teavet jagas. Persooniks valiti Triin Soone;
- Rahva Raamat AS toetusel ja osalusel trükiti 10 000 klepsu ja 500 plakatit levitamiseks raamatukogude ja koolivõrk kaudu.

Valikutel arvestati laste põhjendustega, Mõned näited laste põhjendustega valitud raamatutele.

- Kätlin Vainola. „Lift“ Meeldib, sest meil ei ole Räpinas lifti. Pildid lõbusad ja värvilised. Poiste lemmikraamat. Tähelepanu köitsid vahvad naljakad pildid, mis tekitasid huvi lugemise vastu ja tekst oli huvitav. Head suured pildid ja väike tekst juures;

- Kivirähk, Andrus. „Konna musi.“ Jutt meeldis lastele väga. Lugu oli lõbus, pildi juures väike tekst, hea lastel endal lugeda. Vahva oli jutu ootamatu lõpp. Meeldisid naljakad pildid.
- Reinaus, Reeli. „Detektiiv Triibik loomaaias“. Meeldisid pildid ja jutt huvitav, põnevik;
- „Aisopose valmid“. Õpetliku sisuga loomaloode. Lühikesed ettelugemiseks ja head arutlemiseks. Ilusad pildid. Teistpidi köites. Lugemisel häiris vahekoht keset teksti;
- Havukainen, Aino. „Teedu ja Peedu imelik uneraamat“. Poiste lemmikraamat, suured sisukad pildid, palju vaadata ja tähele panna;
- Oral, Feridun. „Punane õun“. Hea lihtne tekst ja suured pildid. Lastel endale lugemiseks hea. Jutt meeldis lastele. Rahuliku ilmega raamat;
- Stark, Ulf. „Täitsapoiss“. Huvitava sisuga. Naljakad väljendid (paganama umbrohi) Põnevad pildid kutsusid lapsi lugema.

2013. aasta „Hea lasteraamat“ tiitli pälvisid:

- Leelo Tungal. „Porgand töötab porgandina“. Pildid Regina Lukk-Toompere. Tammer raamat;
- Andrus Kivirähk. „Konna musi“. Pildid Anne Pikkov. Varrak;
- Anti Saar. „Kuidas meil asjad käivad“. Pildid Alvar Jaakson. Tänapäev;
- Kätlin Vainola. „Lift“. Pildid Ulla Saar. Pegasus;
- Reeli Reinaus. „Detektiiv Triibik loomaaias“. Pildid Ott Vallik. Tänapäev;
- „Aisopos. Aisopose valmid“. Pildid Ayano Imai. Draakon & Kuu;
- Aino Havukainen ja Sami Toivonen. „Teedu ja Peedu imelik uneraamat“. Hea Lugu;
- Feridun Oral. „Punane õun“. Draakon & Kuu;
- Ulf Stark. „Täitsapoiss“. Pildid Markus Majaluoma. Koolibri;
- Aleksei Tolstoi. „Hiigelsuur naeris“. Pildid Niamh Sharkey. Draakon & Kuu;
- David Almond. „Poiss, kes ujus koos piraajadega“. Pildid Oliver Jeffers. Draakon & Kuu;
- Jo Nesbø. „Doktor Proktori ajavann“. Pildid Per Dybvig. Varrak;
- Maria Parr. „Vilgukivioru Tonje“. Pildid Ashild Irgens. Eesti Raamat.

<http://www.lastekaitseliit.ee/mis-teoksil/projekt1/2013-a-head-lasteraamatud/>

⌞

4.6. Koolirahu

4.6.1. Koolirahu programmi eesmärgiks on arendada võrgustikukoostööd ja koostöös õpilaste ning õpetajatega, noorte ja täiskasvanutega saavutada turvalisust väärtustav koolikeskkond. Korraldatakse iga-aastaselt konkurss Koolirahu linna valimiseks, korraldatakse koolirahu partneritega tseremoonia, jagatakse asjakohast teavet koduleht: www.koolirahu.eu ja teemaartiklite kaudu, aidatakse korraldada kohtumine Mannarheimi LL- ga, Eesti delegatsiooni osaleb koolirahu tseremoonial Soomes, toimuvad võrgustiku koosolekud, õpilaseminarid, loometööde konkurss, kasutatakse koolirahu sümbolikat.

17. aprillil korraldati Koolirahu üle-eestiline noortekonverents "Koolivisioon – koos on kena". Konverentsil osalesud Pärnu, Tartu, Viljandi, Narva, Tallinna, Kuressaare ning Saare maakonna koolide noored. Kokku oli noori 68 ning täiskasvanuid (noorsootöötajad, huvijuhid, Koolirahu programmiga seotud institutsioonide esindajad, õpitubade "saatejuhid", esinejad ja teised huvilised) 32. Noortekonverentsi kava: <http://www.kuressaare.ee/uus/koolirahu-2013/> MTÜ Lastekaitse Liit eestvedamisel toimus konverentsil täiskasvanute õpituba ehk saade "Vabariigi kodanikud" Kuressaare Linnavalitsuse saalis .

20. aprillis edastati MTÜ Lastekaitse Liit poolt Koolirahu 2015/16 kutse avalikusele. Kutse avaldati „Õpetajate Lehes“ ja levitati Eesti Linnade Liit kaudu. Kutsele vastas motivatsioonikirjaga ning sooviga kandideerimiseks Türi vald, kes kandideeris koolirahu linnaks 2015/16. Türi valla poolne lühivisioon Koolirahu programmist 2015/16 oli esitatud kirja lisas ning teemaks ÜHESKASVAMINE. Türi vald valiti Koolirahu edendajaks 2015/16 õppeaastal põhjendusega, et Türi vald püstitab eesmärgina haarata kogukond laiemalt sõbraliku ja salliva kooliõhkkonna loomisse ning seda läbi ühiste tegevuste, et kasvada lapsi kaasavaks ja lastega osalevaks kogukonnaks, kus kõiki märgatakse ja kõigist hoolitakse.

23. mai esitas Türi vald taotluse, et kandideerida koolirahu linnaks 2015/16. Türi valla poolne lühivisioon Koolirahu programmist 2015/16 on eesmärgistatud, et haarata kogukond laiemalt sõbraliku ja salliva kooliõhkkonna loomisse. Läbi ühiste tegevuste kasvame kokkukuuluvaks kogukonnaks, kus kõiki märgatakse ja kõigist hoolitakse. Õpime kõigilt: toome lapsevanemaid rohkem kooliellu, arendame erinevate haridusastmete (lasteaiad, põhikoolid, gümnaasium) omavahelist koostööd ning koostööd haridusasutuste ja ülejäänud kogukonna vahel. Teemaks on „Üheskasvamine“.

1. juuni esitati MTÜ Lastekaitse Liidu, Viljandi Linnavalitsuse ja Eesti Õpilasesinduste Liidu poolt kutse Haridus- ja Teadusministeeriumile ja Vabariigi Presidendile Koolirahu väljakuulutamise tseremooniale, mis toimub 1. septembril Viljandi Lauluväljakul. Koolirahu väljakuulutamise tseremoonia on iga-aastaseks meeldetuletuseks, et soodsa ja turvalise koolikeskkonna loomisega peab tegelema aastaringelt. Koolirahu tseremoonia ühendab nii õpilased, õpetajad, kooli juhtkonna ning lapsevanemad tegutsema ühise eesmärgi nimel – parem koolikeskkond.

5. juunil moodustasid Kuressaare lossihoovi kogunenud noored ja nooremeelsed ülisuure rahumärgi. Meeleoluka *flashmobiga* tõmmati joon alla terve õppeaasta väldanud Koolirahu 2013 programmile. *Flashmobi* mõte on rahvakogunemine avalikus kohas, korraldada midagi ning seejärel laiali minna nagu midagi poleks toimunud. Kuressaare noored ja noortemeelsed on ka varasemalt selliste positiivsete ettevõtmistega kaasa tulnud. „Kuna meie Koolirahu moto selleks aastaks oli „Koos on kena!“, siis taheti lõpuüritusena teha midagi, millest saaks osa võimalikult paljud,“ selgitas idee tagamaid Kuressaare Koolirahu projektijuht, Kuressaare linnavalitsuse noorsootöö spetsialist Lindia Lallo. Flashmobil osales üle 120 inimese, kes kõik nautisid imeilusat suveilma ja tujuküllast aktsiooni. Lallo sõnul oli Kuressaare Koolirahu aasta 2013 üks tippsündmusi aprillis peetud konverents, kuhu kutsuti ligi sada noort üle Eesti, kellele anti läbi mitmete tegevuste (teater, muusika, sõnakunst jm) võimalus arutleda Koolirahu olemuse ja eesmärkide üle. „Noored on väga asjalikud ja märkavad enda ümber toimuvat. Nad mõistavad, et on vaja igaühe panust selleks, et kõigil oleks koolis hea olla, nii õpilastel kui õpetajatel,“ sõnas Lallo. Kuressaarest sai Koolirahu liikumise eestvedaja 1. septembril 2013, mil teatepulk võeti üle Sillamäe linnalt. Käesoleva aasta tarkusepäeval antakse see omakorda üle Viljandile. Juunis edastati ühiskutsed Haridus- ja Teadusministeeriumile ja Vabariigi presidendile

<http://www.kuressaare.ee/uus/kuressaare-lopetas-koolirahu-aasta-sumboli-moodustamisega/>

<https://www.meiema.ee/index.php?content=artiklid&sub=1&artid=59241>

<http://www.saarlane.ee/uudised/uudis.asp?newsid=50433&kat=1&y=0>

<http://www.saartehaal.ee/2014/06/06/noored-tegid-lossihoovi-hiiglasliku-rahusumboli/#comments>

MTÜ Lastekaitse Liit initsiatiivil ja Viljandi Linnavalitsuse eestvedamisel kuulutati Viljandis 1. september 2014 välja traditsiooniline KOOLIRAHU. Koolirahu linnaks oli valitud teistkordselt Viljandi. Koolirahu 2014/15 juhtmõte on "Üheskoos!". Üheskoos oleme tugevamad, üheskoos on meid paremini kuulda, üheskoos jätame endast maha suurema jälje. Üheskoos on üleskutse märkama teist enda kõrval, et oma jõud ühendada, sest üheskoos on julgem uusi asju proovida ja muuta midagi enda ümber. Viljandis väljakuulutatud Koolirahu tseremoonial allkirjastasid Koolirahu lepingu Haridus- ja Teadusministeerium, Eesti Õpilasesinduste Liit, MTÜ Lastekaitse Liit ja Viljandi linn. Esmakordselt andis koolirahu hoidmise nimel allkirja ka Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia kõikide üliõpilaste nimel, et olla toeks ja eeskujuks. Üliõpilased tegid koolirahu lepinguga seondult esmakordselt üleskutse, et soovivad algaval 2014/15 kooliaastal kõikide kõrgkoolide nimel panustada koolirahu hoidmisele kogu oma nõu ja jõuga. Julgustame kõiki lapsi, noori ja õpetajaid väärtustama oma kooli, õpetajaid ja kaasõpilasi ning koosveedetud aega. Algaval õppeaastal 2014 :„Märkame, kuulame ja tunnustame üksteist. Oleme sallivad, hoiame kokku ja aitame üksteist. Hoidume vägivallast ja oleme oma käitumisega eeskujuks. Teeme koostööd ja osaleme aktiivselt koolielus. Armastame õppimist ja õpetamist.“ Koolirahu lepingut sõlmivad üle Eesti paljud koolipere, kus loetakse ette Koolirahu tekst ja koostatakse ka aasta tegevuskava. Koolirahu lepingu saab sõlmida iga kool, iga klass, iga õpilane, õpetaja, lapsevanem ja koolijuht, et toetada üksteist hoolivuse, julguse, austuse ja sallivuse kaudu.

Koolirahu programm kestab läbi terve õppeaasta ning lisaks spetsiaalselt Koolirahule pühendatud üritustele saavad koolid siduda ka oma klassijuhatajatunnid ning erinevad korralised üritused Koolirahu sõnumi levitamisega. Koolirahu lepingut saab igaüks alla laadida kodulehelt <http://koolirahu.lastekaitseliit.ee/tere-tulemast/>.

Koolirahu korraldamine on hea näide turvalist koolikeskkonda väärtustavast ja toetavast omavalitsusest. Koolirahu linna tiitlit on varasematel aastatel kandnud Tallinn, Tartu, Põltsamaa, Viljandi, Valga, Narva, Tartu, Pärnu, Põlva, Elva, Jõgeva, Sillamäe ja Kuressaare. Viljandis kuulutatakse Koolirahu välja teistkordselt. Esmakordselt Eestis toimus aktsioon 1999. aastal Tallinnas. Koolirahu mõte ja tegevus sai taas Viljandi eestvedamisel sära ning päikest juurde tänu Mulgimaa

poolt jagatud hoole ja suurepärasele tseremooniale Viljandi lauluväljak. Viljandi Koolirahu põhimeeskonda kuulusid Tiivi Tiido, Lele Luup, Alar Tamm, Jaanika Tammaru, Vilja Volmer.

Koolirahu edendajaks on MTÜ Lastekaitse Liit ja võrgustiku põhipartneriteks Haridus- ja Teadusministeerium, Eesti Õpilasesinduste Liit, MTÜ T.O.R.E, SA KiVa, UNICEF, Tartu Ülikooli eetikakeskus, Eesti Noorsootöö Keskus, Eesti Noorteühenduste Liit, Eesti Linnade Liit, Eesti Maaomavalitsuste Liit, , Eesti Lastevanemate Liit, Eesti Õpetajate Liit ja Koolirahu programmiga liitunud koolid ning omavalitused.

Koolirahu väljakuulutamisest saad lugeda rohkem Lastekaitse Liidu kodulehelt (nt [siit](#)), koolirahuleping on aga üles laaditud koolirahu kodulehele ([siin](#)). MTÜ Lastekaitse Liidu pöördumine alanud kooliaastaks on kättesaadav [siit](#).

5.1. Professionaalsel tasandil meeskonnatöö püstitatud eesmärkide saavutamiseks enesearengu ja-hindamise ning erinevate juhtimisinstrumentide kasutamise kaudu tulemuskvaliteedi ja mõju saavutamiseks igapäevajuhtimises.

Arenduse ja mitmekesistamisega seotud projektid sh. osavõtt projektihangetest (sh lastelaagrid) Osavõtt projektihangetest oli 2014 aastal väga edukas:

- Justiitsministeeriumi rahastus õigusabi osutamiseks ning õigusteenuse kättesaadavuse parandamiseks (2014-2015) (projekt Hea nõu lastega peredele esitati 2013 detsembris);
- Projekti „Lapse hää!“ jätkurahastus Sotsiaalministeeriumilt (põhirahastaja AEF);
- Noortekogu poolt edukalt esitatud projekt ENEB'ile „101 last Toompeale“;
- Osalemine Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed projektikonkursil „Noorte lõimumine info- ja kultuuriruumis“ (rahastus II projektiga);
- Väga edukas osalemine EMP programmi „Riskilapsed ja –noored“ avatud taotlusvoorus „Kaasamine ja sekkumised haridussüsteemis“ projektiga „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ (tulemus 94/100-st, ning vastavalt ENTK direktori käskkirjale toetatakse projekti 419 666,20 euroga)
- ERR Jõulutunneli konkursi võit, mille tulemusena valiti välja MTÜ Lastekaitse Liit projekt.
- Euroopa Komisjonile esitati „Targalt Internetis“ jätkuprojekt (eelteade rahastuse kohta)

Investeeringuprojektid, mis seotud Remniku ja Pivarootsi õppe – ja puhkekeskusega:

- EAS Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuse pesemismaja renoveerimistööde I etapp 01.06.2013-01.03.2014;
 - Projekt „Remniku õppe- ja puhkekeskuse magamiskorpuste elektrisüsteemide renoveerimine.“ Allikas EAS- Regionaalsete investeeringutoetuste andmise programm. Projekti periood 03.02.2014 - 29.12.2014;
 - „Pivarootsi õppe-ja puhkekeskuse pesemismaja renoveerimistööde II etapp“ Allikas EAS- Regionaalsete investeeringutoetuste andmise programm. Projekti periood 2015.
- Projektiga seotud peamised partnerid, koostöövõrgustikud.

Rahvusvaheline: Save the Children Denmark, Save the Children Sweden, MLL, Soome Lastekaitse Keskkliit, [Federation of Educative Communities \(FICE\)](#), Eurochild, Separated Children in Europe Programm, Euroopa Liidu Programm Safer Internet, INHOPE, INSAFE, Mannerheimi Lastekaitse Liit, PerhehoitoKumppanit Suomessa OY, [International Forum for Child Welfare \(IFCW\)](#), [Pienperheyhdistys ry](#), Euroopa Noored, Taani kroonpintsessi Mary fond.

Siseriiklik: MTÜ Lastekaitse Liit liikmed, Haridus- ja Teadusministeerium, Sotsiaalministeerium, Siseministeerium, Justiitsministeerium, Kultuuriministeerium, Õiguskantsleri Kantselei, ENTK,

Politsei- ja Piirivalveamet, Eesti Linnade Liit, Eesti Maaomavalitsuste Liit, Tallinna Ülikooli Sotsiaaltöö Instituut, Tallinna Ülikooli Pedagoogiline Seminar, Tartu Ülikool, Eesti Advokatuur, Notarite Koda, Inimõiguste ümarlaud, Inimõiguste Instituut, Inimõiguste Keskus, UNICEF, MTÜ Emade ja laste heaks, MTÜ ENUT, PÖFF, MTÜ Arengukoostöö Ümarlaud, Koostöökogu, MTÜ Korruptsioonivaba Eesti, Eesti Noorsootöö Keskus, Tervise Arengu Instituut, MTÜ T.O.R.E, Eesti Noorteühenduste Liit, Eesti Õpilasesinduste Liit, MTÜ Foorumteater, [Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit, jpt.](#)

5.1.2. Meeskondade professionaalsuse suurendamiseks koolitused sisuteadmisteks, tulemuste hindamiseks ja kvaliteedi tagamiseks kavandatud tegevuste elluviimiseks. Tulemuslikkus, tegevuste kvaliteet, efektiivsus ja hindamine lühi- ja pikaajalise mõju kaudu, mis aitab plaanitud tegevuste ja soovitud muutuste vahelise seose kindlakstegemisel.

Tegevused 5.1. ja 5.2. MTÜ Lastekaitse Liit aasta üldtegevuskavas ja B1 programmis on omavahel põimitud ning sisutegevustena organisatsiooni arengut toetavad tasandi. 23.-24. aprillil 2014.a. toimus Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuse koolitusseminar MTÜ Lastekaitse Liit meeskonna ja projektimeeskondade jõustamiseks, et igapäevases eestkoste- ja projektitöös tagatud tulemus ning saavutuskvaliteet aitaks omakorda tugevdada organisatsiooni üldstrateegiast tulenevate ülesannete kooskõlas saavutamist. 2- päevasest koolitusest võttis osa MTÜ Lastekaitse Liidu 14 liikmeline meeskond. Koolitusprogramm koostati tuginedes MTÜ Lastekaitse Liit üldstrateegiat ning organisatsiooni auditi tundes. Töötajate ning MTÜ Lastekaitse Liit 4 projektimeeskonnaga oli läbi viidud arenguveestlused ja kaardistatud tugevused, nõrkused, võimalused ja vajadused. Koolitajaks oli A. Perens. Koolitus lõppes tagasiside lehe täitmisega, milles selgus koolituspäevade tulemuslikus. Tagasiside keskmine oli hinnangus 8,7 punkti 10 punkti skaalal. Koolitusel läbinud rõhutasid tagasisides valdavalt tulemust, et uute teadmiste ja oskuste rakendamine projektitöös ning töökeskkonnas on kogu meeskonda ning organisatsiooni edasiviiv tegevus. Koolitusel oli osapooltel võimalus anda omapoolset tagasisidet teistele töötajatele, meeskondadele sh. juhendamisel, juhtimisele, organisatsiooni kultuurile. Koolitus aitas kaasa MTÜ Lastekaitse Liit ja meeskondade eesmärkide saavutamisele, töö kvaliteedile ja töötulemuste saavutamisele meeskonnatöö kaudu.

5.2. Organisatsiooni struktuuride toetamine, strateegiline ja otsustusjuhtimine võrgustiku ning ühingute tasandil visioonist lähtuvalt

Organisatsiooni areng ning tõrgeteta toimimine on vajalik, et tagada Lapse õiguste programmi 2014 elluviimine ja laialdane ning jätkusuutlik mõju. Tagamaks organisatsiooni jätkusuutlikkus tervikuna ning võimekus olla Eestis, aga ka Euroopa tasandil tunnustatud ja avalike poliitikate kujundamisel arvestatav partner, on vaja organisatsiooni pidevalt arendada lähtudes oma tegevuses strateegilistest eesmärkidest. Seda eeskätt põhjustel, et:

- koordineerida paremini ning tulemuslikumalt organisatsiooni üldist ja 34 liikme ühist tegevust ühiskonna arendamisel ja teadlikkuse tõstmisel laste õigustest, ning mitmekülgset erinevaid partnereid kaasaval eestkostetööl;
- jõustada liikmeskonda ja kaasata neid aktiivsemalt erinevatesse projektidesse, seisukohtade väljatöötamisse ning poliitikate kujundamisse tervikuna (sh. võimekus kohalikul tasandil);
- tagada toimiv kommunikatsioon eri osapoolte vahel;
- korraldada paremini ja organiseeritumalt väljaõpet liikmesorganisatsioonidele, et neil oleks suurem võimekus kohalikul tasandil teostada efektiivset eestkostetööd;
- vahetada parimaid praktikaid, ning tutvustada rahvusvahelisi kogemusi ja toimivaid mudeleid vastavalt piirkondlikele vajadustele, olukordadele ja eripärale;
- teostada mitmekülgset eestkostetööd laste huvide kaitseks koostöös erinevate tasandite ja sektoritega.

MTÜ Lastekaitse Liit uuendatud visioon: MTÜ Lastekaitse Liit ühiskonnas lapse õigusi mõjukalt edendav organisatsioon, mis algatab ja viib ellu lastekaitsealaseid tegevusi ning toetab igakülgset oma liikmeid.

Visioonist tulenevalt peamised läbiviidud tegevused 2014 aastal:

- 20.02.2014.a. MTÜ Lastekaitse Liit liikmeskonna kogemusseminar parimate praktikate vahetamiseks: kommunikatsioon, koostöö kogukonnas, tegevused lastele, ning liikmete (sh noorte) motiveerimine ja hoidmine. Kogemusseminaril osalesid liikmesühingute esindajad, vanematekogu liikmed, büroo. Tagasiside väga hea. Kogemusseminaril tehti järgmised ettepanekud liikmete (sh noorte) motiveerimiseks ja hoidmiseks:
 - *Ühingud võiksid rohkem läbi käia, vaadata, mis teised kohtadel teevad. Kogemuste vahetamine annab inspiratsiooni!*
 - *Lastekaitse Liidu suvepäevad on olnud motiveerivad*
 - *Oluline on korraldada motivatsiooniüritusi aktiivsetele liikmetele (väljasõidud) – st ennast ei tohi ka ära unustada*
 - *Liikmete motiveerimisel on olulisel kohal ka tunnustamine*
 - *Ise aktiivne olles ja eeskujuna näidates*
 - *Kui inimene tuleb sooviga midagi kogukonna hüvanguks ära teha, tuleb teda igati toetada.*
 - *Kogukonnas teavitada LKÜ sünnipäevast ja seeläbi saada rohkem tähelepanu ühingu tegevustele ja panusele kogukonnas. Seeläbi inspireerida uusi inimesi ühinguga liituma.*
- 15.04.2014 erakorraline koosolek MTÜ Lastekaitse Liit üldkogu ettevalmistuseks;
- Märtsis-aprillis 2014 viidi liikmeskonnale läbi ka traditsiooniline konkurss "Aasta MTÜ Lastekaitse Liit liige". Alates 2009 toimuva konkursi eesmärgiks, on väärtustada vabatahtlikku laste õiguste ja lastekaitsealast tegevust ning tõsta MTÜ Lastekaitse Liidu liikmete motivatsiooni sh. soodustada uute ideede sündi ning võimaldada neil realiseeruda. Aasta MTÜ Lastekaitse Liidu liikme valimise, tunnustamise ja premeerimise kaudu teavitatakse ka üldsust tänuväärsest tööst laste heaks. Aasta MTÜ Lastekaitse Liit liikme eeldused: aktiivne ja laiapõhjaline tegevus; koostöö kohaliku omavalitsusega; avalikkuse mõjutamine; algatused, pakutud ja ellu viidud konkreetseid lahendusi. Konkurss on tõestanud oma vajalikkust, ning seda on järgnevatel aastatel kindlasti vaja jätkata, sest aasta liikme konkurss on motiveeriv, ning annab toetuse näol liikmetele võimaluse oma põhikirjalisi eesmärke paremini ellu viia.
- 26.04.2014 toimus MTÜ Lastekaitse Liit üldkogu, tagasiside liikmetelt positiivne, ning konstruktiivne uute algatuste osas. Üldkogul valiti viiendat korda Aasta MTÜ Lastekaitse Liit liige" - 2013 Sillamäe Lastekaitse Ühing, kelle puhul tõsteti esile 25 aasta pikkust panustamist vabatahtliku lastekaitsetöösse Ida-Virumaal;
- ajavahemikul aprill-juuni viidi läbi traditsiooniline konkurss liikmetele „Kasvame koos!“, kus said oma tegevusteks positiivse vanemluse toetamisel ja LÖK'i tutvustamiseks kohtadel toetuse 10 liikmesorganisatsiooni. Liikmete üritusi antud projekti raames kajastati veebiajakirjas Märka Last 2014 numbrites.
- 23.08.2014 toimus MTÜ Lastekaitse Liit üldkogu (osalesid 19 liikmesorganisatsiooni esindajad, vanematekogu liikmed (8), büroo (8)), mille raames valiti organisatsioonile uus juhataja (M.Medar), ning arutati mõttetalgute raames Lastekaitse Liidu strateegia 2020 üle. Ühiskond esitab aina rohkem väljakutseid. Vabatahtlik liikumine on toeks ametkondlikule lastekaitsele (Võru näide).
- Strateegiapäeval (24.10) oli keskmiselt lapse huvide fookusesse tõstmine nii kohalikul kui ka riiklikul tasandil, samuti toimusid mõttetalgud MTÜ Lastekaitse Liit strateegia 2020 loomiseks, ning organisatsiooni arengusuundade väljatöötamiseks. Strateegiapäeval osalesid Lastekaitse Liidu liikmesühingute esindajad, ning vanematekogu liikmed (17).
- Mõttetalgute raames kaardistati organisatsiooni tulemused 2014, ning tuginevalt mõttetalgutele, büroo koosolekutele ja vanematekogu koosolekutele kohandati tulemusavutusi mõõtvad tegurid. Mõttetalgutega strateegia osas minnakse edasi 2015 aastal, samas toimunud arutelud näitasid ühist soovi ja arusaama organisatsiooni arengu toetamise vajalikkuse osas. Tasakaalus MTÜ Lastekaitse Liit tulemuskaart toetub organisatsiooni strateegiast tulenevat põhimõttele, et nii finantsilised kui mittefinantsilised on lahutamatud osad ja tervik, milles seotud ning kaasatud inimesed ja nende tegude tulemused ja edu on vääramatult tähtsal kohal kogu organisatsiooni ühendava visiooni

teostamisel. Tulemus ja saavutusnäitajad ja nende hinnanguline analüüs ja mõõdikud on lahutamatu osa organisatsiooni süsteemist selle kõigil tasanditel. MTÜ Lastekaitse Liidu tulemuslikkust mõõdetakse läbi organisatsiooni arengu ja arenduse ning läbi meeskonna arengu perspektiivis. MTÜ Lastekaitse Liidus on kavas seondult tulemuskaardile arendada edasi asjakohast motivatsioonisüsteemi tulemusmeetriast lähtuvalt st. kogume vajalikke andmeid ning analüüsime neid andmeid vastavalt püstitatud visioonile. Kuna Lastekaitse Liit on MTÜ ja peamiselt töötatakse projektmeetodil, siis vastavalt „Lapse õiguste programmile“ fikseriti tulemusnäitajad, mis on abiks ja oluliseks töötajate, liikmete motiveerimiseks ja ametikasvus. Oluline, et süsteemis ja strateegias toetatakse projektimeeskondi, organisatsiooni juhtimist ja valitsemist ning lastekaitse liikumist tervikuna visiooni saavutamiseks ja laste huvide edendamiseks. MTÜ Lastekaitse Liit vajab tulemuskaarti, et püstitatud visiooni „Ühiskonnas lapse õigusi mõjukalt edendav organisatsioon, mis algatab ja viib ellu lastekaitsealaseid tegevusi ning toetab igakülgset oma liikmeid“ saavutamiseks analüüsida eesmärkide püstitamisel põhjus-tagajärg seoseid isikute, organisatsiooni, ühiskonna mõjutuste kontekstist lähtuvalt.

- Aasta vältel toimunud kohtumised ja liikmete külastused (Viljandi, Sillamäe, Jõelähtme, Harku, Saue, Kesklinn, Tallinn, Hiiumaa, Tartu, Võru, Türi, Audru) on tõestanud liikmete vajadust tihedamaks kommunikatsiooniks, ning valmidust MTÜ Lastekaitse Liit sõnumi igakülgselt levitamiseks.

Organisatsioonis töötati 2011 aasta lõpul välja Lapse õiguste programm (LÕP) ja suunad, mis on olnud sisus üldstrateegia osa MTÜ Lastekaitse Liit eestkostetöö fookuseerimisel ja efektiivsemaks muutmisel. LÕP on juhatusele strateegiliste prioriteetvaldkondades (kaitse, perekond, laps) eesmärkide püstitamisel abiks teostatavate projektide kaudu. Aasta 2015 ülesanne on koostada Lastekaitse Liidu uus strateegia, et tagada pikaajaliste eesmärkide ja tegevuste koosmõju, ning elluviimise efektiivsus, tulemuslikkus. Eesmärgiks on meeskonna pidev areng ja pädevuse tõus, et kindlustada pikaajaline areng ja toetav organisatoorne raamistik.

5.3 Üldkogu

MTÜ Lastekaitse Liit üldkogu toimus 26. aprillil 2014.a. Rahvusraamatukogus. Üldkogu läbivaks teemaks oli uus lastekaitseadus ja mitmesektoriaalse koostöö tugevdamine. Osalejad MTÜ Lastekaitse Liit liikmed, toetajaliikmed, auliikmed, kõneisikud, koostööpartnerite esindajad (sh sotsiaalminister Helmen Kütt), kokku 58 inimest. Sõna said liikmesorganisatsioonide esindajad: P.Tarre (Audru LKÜ): *Lastekaitse Liidu töö on olnud suurepärane, jätkata samas vaimus. Väga tubli organisatsioon, koostöö erineval tasandil (sh Õiguskantsleri kantselei, SoM, HTM, Advokatuur) on vilja kandnud. Väljaantavad materjalid on väga vajalikud. Oluline on perede mõjutamine. Aga meie, liikmed, peame olema aktiivsemad!*

Heaks kiideti 2013 aasta majandusaasta aruanne, ning tutvustati tegevuskava 2014. Finantskorraldusele andis positiivse tagasiside audiitorid Rödl & Partner Audit OÜ'st. Lastekaitse Liidule andis toetuse üle Kajaani koguduse esindaja ja Lastekaitse Liidu auliige P.Ingman - Kajaani õpilaste poolt päevatöökorjandusega kogutud toetus 20 725 eurot ja 20 senti on suunatud Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuse seiklusraja ehituseks ja soojustumba soetamiseks. Lastekaitse Liidu toetajaliige Toomas Tamme andis Advokaadibüroo Glikman, Alvin & Partnerid poolt üle rahalise toetuse (2750 eurot) Remniku Õppe- ja Puhkekeskuse toitlustusleti rajamiseks.

Liikmete tunnustamiseks kuulutati viiendat korda välja konkursi MTÜ Lastekaitse Liit Liige. Aasta 2013 võitja – Sillamäe Lastekaitse Ühing, tunnustades mitmekülgset tööd laste ja perede hüvanguks. Tänukirjaga tunnustati veel Tartu Lastekaitse Ühingu ja Viljandi Lastekaitse Klubi. Aasta Liige 2012 Hiiumaa LKÜ kinnitas, et taoline tunnustus on ühingule väga oluline. Kuulutati välja projektikonkursi „Kasvame koos!“ võitjad. Sõnavõtuga esines ka sotsiaalminister H. Kütt: *Tark omavalitsus on see, kes 3 sektorit kuulab ja kaasab. On taunitav, et KOV'ides on lastekaitsetöötajate puudus (Paldiski juhtum). Targem ja odavam on ennetada kui tegeleda tagajärgedega. Samas saame öelda, et riigi prioriteedid on muutumas. Lastekaitse Liitu täna pikaajase konstruktiivse partnerluse eest. See mida teete, see on imetlusväärne.* Üldkogul koostati

pöördumine Eesti ühiskonna poole: *Laps ei ole kärpekoht!*, mis sai laialdase meediakajastuse (vt LISA 1).

MTÜ Lastekaitse Liidu 2013 tegevusest kompaktse ja atraktiivse ülevaate andmiseks anti üldkoguks välja MTÜ Lastekaitse Liit 2013.a. tegevust tutvustav infomaterjal (<http://www.lastekaitseliit.ee/organisatsioon/uuenduslikud-ettevotmised-aastate-loikes/>). Samuti lisati eelmiste aastate kokkuvõtted organisatsiooni tutvustuseks eelnimetatud kodulehe alalehele.

23.08.2014 toimus MTÜ Lastekaitse Liit üldkogu (osalesid 19 liikmesorganisatsiooni esindajad, vanematekogu liikmed (8), büroo (8)), mille raames valiti organisatsioonile uus juhataja (M.Medar), ning arutleti mõttetalgute raames Lastekaitse Liidu strateegia 2020 üle.

5.4 Vanematekogu

MTÜ Lastekaitse Liit vanematekogu pidas 2014 aastal kokku 11 korralist koosolekut (24.01.; 20.02. (kogemusseminari raames); 28.03; 15.04. (erakorraline juhatuse valimise ja üldkoguga seoses); 25.04.; 23.05.; 27.06.; 26.09.; 24.10 (strateegiapäeva raames); 14.11; 16.12) Arutelu keskmes oli MTÜ Lastekaitse Liit tegevuskava (sh liikmete programm), laste kaasamine, uus lastekaitseasutus, kommunikatsioon (sh jõudmine vene elanikkonnani), laste vaesus, koostöö erasektoriga ja rahvusvaheliste partneritega, uue juhatuse valimised, kooseluseadus, rahastuse projektide edusammud, ning MTÜ Lastekaitse Liit lastelaagritega (Pivarootsi õppe- ja puhkekeskus, Remniku õppe- ja puhkekeskus) seonduvad kitsaskohad ja plaanid, väärtuspõhise strateegiaga koostamine (vanematekogu ja liikmete tihedam koostöö), piirkondlik tegevus. Sealhulgas olid arutlusel teemad: võimalused lastekaistealase liikumise tugevdamiseks; laste suvepuhkuse korraldus; sotsiaal- ja tervishoiusüsteemis temaatika väikelapse heaolu kontekstis; riskilaste-ja noorte programm; laste õiguste alane teavitamine ja kommunikatsioon.

6 Juhatus

MTÜ Lastekaitse Liit juhatus on põhikirjast lähtuvalt valitud 3 aastaks ja juhatus on ühe liikmeline. Juhataja on lähtunud oma tegevuses vanematekogu otsustest ja ettepanekutest, mis peamiselt on puudutanud küsimusi: Haldusega seotud küsimused; laste õiguste kaitse edendamisega ja vabatahtliku lastekaitseliikumise seotud programmilised tegevused ning organisatsiooni missioon selles osas; personali ja projektimeeskondadega, projektide haldamise ning juhtimisega seonduvad teema; finantsküsimused; toetusrahade taotlemine. Seoses ametiaja lõppemisega andis üldkogul (26.04.) MTÜ Lastekaitse Liit pikaajaline juhataja Alar Tamm teada, et pärast 19 aastast ametisolekut ta lahkub juhataja ametikohalt. Sellega seoses kuulutati mais 2014 aastal välja avalik konkurss juhataja kandidaadi leidmiseks. Tähtajaliselt (31.05.2014) laekus 20 avaldust, kellest vanematekogu liikmetest moodustatud komisjon (L.Ots, T.Sikk) valis välja 4 kandidaati, kes kutsuti vestlusele. Vestlus kandidaatidega toimus 17.06 (komisjonis L. Ots, T. Sikk, E.Tomberg) Ettepanek esitati Martin Medar'ile, kelle väärtushinnangud, eelnev töökogemus, ning visioon Lastekaitse Liidu juhtimise osas toetasid tema kandidatuuri. Kandidaadi kiitis heaks vanematekogu oma koosolekul 27.06.2014. Üldkogu uue juhatuse liikme määramise (vastavalt LL põhikirja p 5.2.5.) toimus 23.augustil 2014., millel osalesid 19 liikmesorganisatsiooni esindajad, vanematekogu liikmed (8), büroo (8)), mille raames valiti organisatsioonile uus juhataja (M.Medar), ning arutleti mõttetalgute raames Lastekaitse Liidu strateegia 2020 üle. Juhatus poolt on korraldatud 1 p.a. arenguvestlused ja sellest tulenevalt koostatud plaan töötajate motiveerimiseks ja koolitusvajaduste tagamiseks.

7 Noortekogu

15.jaanuaril tutvustasid kaks Noortekogu liiget lapse õiguse Tallinna Muusikakeskkooli 7.klassile. Pöördumine selles osas tuli Tallinna Muusikakeskkooli poolt, kelle eesmärgiks oli teavitada õpilasi õigustest ja kohustustest, mis on neile ette nähtud. Koolituse läbiviimiseks läbisid kaks Noortekogu liiget ka ise vastava koolituse ja ülevaate. Lisaks sellele on antud Noortekogu liikmed läbinud ka

varasemalt erinevaid koolitus lapse õiguste teemadel. 20.jaanuariks koostasid MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu liikmed ka kirjaliku tagasiside lastekaitseaduse eelnõu osas. Seeläbi on MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu liikmed kaasatud ka seaduste kujundamisse. 28.märtsil tutvustasid kaks Noortekogu liiget Lapse Õiguste konventsiooni Vanalinna Hariduskolleeegiumi õpilastele. Sel korral oli tegu Noortekogu liikmete enda initsiatiiviga, kes soovisid jagada kogutud teadmisi ka laiemale ringkonnale. Sobivaks kohaks leiti Tallinna Vanalinna Hariduskolleeegium, kes oli antud pakkumisest väga huvitatud. 17.-20 märtsil toimus Taanis Drums for Peace'i (võrgustik, kuhu MTÜ Lastekaitse Liit kuulus) aastakoosolek, kus osales Noortekogu esindajana ka Nikolai Kunitsõn. Drums for Peace on rahvusvaheline organisatsioon, mille eesmärgiks on jõustada noori läbi kaasavate kunstivormide. Kohtumisel pandi paika ka järgneva kahe aasta kalender. 27.05 – 3.06 toimus Itaalias rahvusvaheline Drums for Peace'i noortevahetus. Eestis osales noortevahetusel kaheksa noort, keda juhendas Noortekogu liige.

8 Projekti juhtimine

Projekti meeskond: Martin Medar, Helika Saar, Mart Valner, assisteerib Kiira Gornischeff. Projektil puudub eraldi juhtkomitee, kuid erinevate tegevuste juures kasutatakse spetsialiste nii MTÜ Lastekaitse Liit liikmete kui partnerite hulgast. Organisatsioonis töötati 2011 aasta lõpul välja Lapse õiguste programm ja suunad, mis on olnud tõhusaks abiks eestkostetöö fokuseerimisel ja efektiivsemaks muutmisel.

LASTEKAITSE LIIDU LASTELAAGRITE OÜ

Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ tegevusaruandes on esitatud ülevaade Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ (edaspidi OÜ) tegevusest ja 2014. majandusaastal toimunud olulistest sündmustest. Tegevusaruanne käsitleb arengusuundi järgmiseks 2015. majandusaastaks. Lastekaitse Liidu poolt asutatud OÜ on majandustegevust arendav osaühing ja seda Lastekaitse Liit missioonist lähtuvalt laste ning noorte heaks töötav. OÜ omanik on Lastekaitse Liit.

Avalikes huvides ning vabatahtliku ühendusena tegutsev Lastekaitse Liit eristab oma põhitegevusest tulu saamiseks aktiivse majandustegevuse OÜ ülesannete täitmise kaudu. OÜ arendab Lastekaitse Liidu omandisse kuuluvat kahte baasi (õppe- ja puhkekeskus) ja erinevate toodete ning teenustega toetab eelkõige laste arengut ja peab oluliseks teenuste korraldamisel sidustumist teiste sihtrühmadega. OÜ tegevuse eesmärgiks on majanduslik tulemus ning selle saavutamiseks sihtrühmade vajadusi teades sisu loomine ning uuenduste jätkamine. Tulemuslik majandamine võimaldab planeerida ja teostatakse investeringuid kava alusel Remniku õppe- ja puhkekeskuse ja Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuse materiaali- tehnilise baasi arendamisse ja sihtrühmadele suunatud teenuste ning toodete parendamiseks.

Missioon: Me tegutseme selle nimel, et (meie kliendid) lapsed ja noored saaksid erinevate valikute kaudu sisukalt aega veeta, õppida ja kogemusi saada.

Visioon aastani 2018: Oleme tunnustatud ja mõjukas ülevabariigiline keskus, kelle teenuseid kasutavad laialdaselt koolid, noortekeskused ja ettevõtjad. oma arengus ning meeskonnatöös.

Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ (edaspidi OÜ) põhitegevusaladeks on lastelaagrite (programmid laagritingimustes) ja noortevahetuste korraldamine, toitlus- ja majutustegevus ning seminariteenuste osutamine. OÜ juhib ühe liikmeline juhatuse ja osanike koosoleku ülesandeid täidab Lastekaitse Liidu vanematekogu.

OÜ tööga on alaliselt seotud tööülesannetest lähtuvalt ja baasides osutavate toodete pakkumiseks 6 liikmeline meeskond: programmide juht, õppe- ja puhkekeskuse juhataja, majandusala juht, toitlus- ja kodunduse alal vastutav töötaja, ehitusala oskustega meeskond. Juhtimise ja kogu tööjõuga seotud palgakulu kokku oli 103 313 eur, mis müügitulust moodustab 47%. Juhatuse liikme tasu oli kokku

13 242 eur. Remniku õppe- ja puhkekeskuse juhataja lahkus veebruarist 2014 ja ülesanded jaotati. OÜ programmide juht asus tööle aprillis.

OÜ majandustegevuse aluseks on olnud erinevate teenuste arendus eelkõige ja teenuste osutav pakkumine sihtrühmadele. Peamised teenused osutatakse Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuse ja Remniku õppe- ja puhkekeskuse tingimustes. Majandustegevuse raames arendatakse ka õppe- ja puhkekeskustega seotud keskkondi toodete ning teenuste pakkumiseks ja osutamiseks. OÜ-l on tegevuseks seadusandlusest tulenevalt vastavad eriload, tegevuslitsentsid teenuste osutamiseks.

Pivarootsi õppe- ja puhkekeskus asub Lõuna-Läänemaal, Hanila valla lõunapiiril, Pivarootsi külas vastu Pärnumaa piiri, Liivi lahe kaldal, kadakate ja mändide vahel. Meie puhta õhu ja kauni loodusega asukoht sobib seminari, nõupidamise, koolituse, kokkutuleku või muu ürituse läbiviimiseks; peresündmuste korraldamiseks; laste- ja noortelaagriks; aktiivse puhkuse, spordiürituse ja kokkutuleku läbiviimiseks gruppidele; linnuvaatlejatele ja loodushuvilistele; saamaks osa vanast eesti käsitöötraditsioonist; vaatluste läbi kohaliku looduse tundmaõppimiseks. On keskendunud keskkonnateadlikkuse tõstmisele. Käsitöö tubades hoiame au sees traditsioonilisi rahvuslikke käsitöövõtteid. Majutus- ja toitlustuskohtade arv 72 inimesele.

Remniku õppe- ja puhkekeskus asub imekaunil Peipsi järve põhjakaldal. Keskusel on 9 ha suurune piirdega territoorium, millel asuvad 5 kahekorruselist majutushoonet, külalistemaja, söökla, klubi ja saun. Keskuses on 2 suurt saali, igas majas eraldi väike saal, 3 rannavõrkpalliplatsi, puitkattega korvapliviljak, 2 jalgpalliviljakut, viburada ning lisaks erinevad võimalused aktiivseks puhkuseks. Kõik keskuse hooned vastavad Päästeameti ja Terviseameti poolt esitatud nõuetele. Hoonetesse on paigaldatud nõuetekohane automaatne tulekahjusignalsatsioon. 2013.aasta kevadel avati EAS-i toetusega ehitatud Remniku pesemismaja, mille valmimisega paranesid tunduvalt laste pesemistingimused.

Peamised tooted ja teenused: OÜ poolt pakutakse teenustena erinevaid lahendusi vaba aja aktiivseks sisustamiseks ning sihtsuunitlusega formaalõppeprogramme lastele ning noortele, mis annavad sihtrühmadele rikastava kogemuse ja loovad uut huvitatust ning toetavad arengupotentsiaali. Kompleksteenuseid osutatakse erinevatele vanusegruppidele ja sihtsuunitlusega programme korraldatakse lastele ning noortele peamiselt laagritingimustes. Programmid laagritingimustes (lastelaager) sisaldavad osalejatele õpet ja kasvatust, aktiivse vaba aja mõtestatud kasutamist, majutus ja toitlustusteenust, juhendamist ja järelevalvet turvalisuse tagamiseks. Intensiivne periood teenuste ja laagriprogrammide pakkumiseks ning osutamiseks oli alates maist kuni augustikuuni, september (osaliselt).

Lastelaagrid (programmid laagritingimustes): Programme laagritingimustes ehk lastelaagreid korraldati kahes õppe- ja puhkekeskuses s.o. Pivarootsi õppe- ja puhkekeskus asub Läänemaal, Hanila vald ja Remniku õppe- ja puhkekeskus asub Ida- Virumaal, Alajõe vald. OÜ poolt korraldatud programmidest võttis osa kokku 1615 last üle Eesti. Remniku õppe- ja puhkekeskuses korraldati lastele 6 programmi. Programmid lastele olid pakutud osalusvanuses 8-14. aastat ja programmid (lastelaagrid) toimusid Remniku õppe- ja puhkekeskuses alljärgnevatel aegadel: 11.-17.juuni; 26.juuni-3.juuli; 8.-15.juuli; 22.-29.juuli; 1.-7.august; 11.-18.august. Kokku osales suvisel koolivaheajal programmides Remniku õppe- ja puhkekeskuses kuues põhiprogrammis kokku 1104 last. Osalevatest lastest kokku 389 olid kaasatud sotsiaalprogrammi alusel vähekindlustatud peredest ning lapsed hoolekandesüsteemist. Lastega peredele sotsiaalprogrammi kaudu olid abiks omavalitsuste lastekaitsetöötajate ja asenduskodu personal, kelle kaudu toimus soovituslikult laste arenguks suunatud programmide valik, nõustamine ja osalus. 715 last osalesid programmides väljastpoolt sotsiaal- ja lastekaitsesüsteemi. Üle poolte s.o. 58% programmides osalevatest lastest ja noortest oli tagasisideankeetides märkinud oma koduseks keeleks vene keele. Kokku osalesid lapsed programmides 8388 voodipäeva, mis teeb keskmiseks programmi kestvuseks laagritingimustes Remniku õppe- ja puhkekeskuse näitel 7,60 päeva osaleja kohta.

Hea näitena oli OÜ poolt korraldatud 22.-29. juuli 2014 uuendatud sisuga programm „Koos on tore“, millest võttis osa 187 osalejat. Programmi eesmärgiks oli mitte-eestikeelsete laste lõimimine Eesti kultuuriruumi eestikeelsete noortega koos läbiviidavate ühistegevuste kaudu. Programmis osalesid noored mitteformaalse õppesisuga tegevustesse laagritingimustes suhtlemiseks, üldpädevuste ja teadmiste omandamiseks Eesti ühiskonnast sh. kultuurist, keelest, traditsioonidest, tavadest.

OÜ poolt pakutavate teenuste kaudu osales Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuses läbiviidavates programmides vanuses 7-12 eluaastat kokku 511 last ehk kokku oli osalusest lähtuvalt 3688 voodipäeva, mis teeb keskmiselt programmi kestvuseks Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuses 7,20 päeva osaleja kohta. OÜ poolt korraldati Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuses laagritingimustes kaks programmi. „Loodusõpe“ programm toimus Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuses 5.-30. juuni ja programm „Aktiivne vaba aega ja loodusõppe“ korraldati 18.-27. juuli. Kokku osales kahes OÜ poolt korraldatud programmis Läänemaal 127 last. Suvisel koolivaheajal toimusid lastelaagrid Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuses järgmises ajakasutuses: 07.-13.06; 14.-19.06; 25.-30.06; 01.-06.07; 08.-15.07; 18.-27.07; 30.07-06.08; 09.-16.08; 18.-23.08; 24.-29.08.

Olulise tulu sihtfinantseerimise kaudu moodustab toetus Haridus- ja Teadusministeerium poolt (ENTK) koondprojekt „Noorte tervistav ja arendav puhkus 2014“ kaudu, mis moodustab müügitulust kuni 43%.

Puhkus ja aktiivne vaba aeg: OÜ aktiveeris turunduse kaudu müüki klientidele ja moodustati klientide andmebaas. Pivarootsi õppe- ja puhkekeskust ja Remniku õppe- ja puhkekeskust külastasid sise- ja välituristid, pereturistid, juhuslikud läbisõitjad, ühepäeva ja nädalalõpu külastajad, koolitustel ja muudel üritustel osalejad ning laiema huviga puhkajad. Müügitulu tegevusalade lõikes kasvas 20%, samas vähenes müük klientidele Soomest kuni 72%. Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuse külastajate arv oli väiksem kui 2013 aastal. Pivarootsi õppe- ja puhkekeskus oli teenusteks avatud 1. maist kuni 20. detsembrini. Majutusteenust kasutati nimetatud perioodist mai kuni september. Müüdnud tubaööpäevade arv oli 1297, majutatute arv oli 1005, sellest eestlasi 879, soomlasi 119, ameeriklasi 1, lätlasi 4, venelasi 2 ja kokku oli ööbimiste arv 4275, sise- ja väliskülastajat. Põhikülastaja oli eestlane, väliskülastajatest väisasid puhkekeskust soomlased, lätlased, venelased. Lisaks ühepäevakülastajad ja lapsevanemad, kelle üle puhkekeskus arvestust ei pea. Koolitustel, õppekäikudel, peresündmustel osalenud ja üheks päevaks ruumi rentinuid oli umbes 330 inimest. Remniku õppe- ja puhkekeskuses osutati teenuseid aktiivselt alates maist kuni septembrini. Baasi teenuseid (peamiselt majutus ja toitlustus) kaustasid partneritena firmad suvepäevade läbiviimiseks, spordiklubid ja huvialadega seotud ühendused, organisatsioonid.

Eriprojektid 2014, sündmused: OÜ eesmärkide täitmiseks täpsustati 2014.a. strateegilised sammud ning ambitsioonidest lähtuvalt sõnastati OÜ visioon ja koostati ärimudelilist lähtuv plaan aastaringse majandustegevuse saavutamiseks. Ärimudelilist ja - plaanilist lähtuva kava koostisosadeks on oluline professionaalse meeskonna arendamine, mille saavutamiseks koostati kriteeriumid meeskonnale ja korraldati vastavaid koolitusi eelkõige laste ning noortega tööks programmide läbiviimisel. Kinnistusid siseriiklikud ja rahvusvahelised kontaktid ja suurenes sisuprogrammides osalejate arv. Lastekaitse Liidu kaudu ja koostöös viidi ellu projekt "Pivarootsi loodusõpe VII etapp, loodus- ja loovusõppe laagrivahetus" KIK Keskkonnateadlikkus programmist ja projekt Remniku õppe- ja puhkekeskuses „Koos on tore õppida 2“, mille eesmärgiks oli kujundada Eestis elavate Euroopa Liidu mõistes kolmandate riikide kodanike ja määratlemata kodakondsusega isikute oskusi, teadmisi, vilumusi, väärtuseid ja hoiakuid edukaks toimetulekuks Eesti info- ja kultuuriruumis. Projekti toetas Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus *Meie Inimesed* „Eesti keele õpe peredes ja projektlaagrites“ konkurss raames.

Investeeringud projektide kaudu: Rahvusvahelise koostööprojekti toel püstitati Pivarootsi õppe- ja puhkekeskusesse käsitöökoda ja Lastekaitse Liit kaudu ning OÜ osalisel toetusel realiseeriti projekt „Pivarootsi pesemismaja renoveerimistöde II etapp“, millest 85 % ehituse maksumusest oli sihtotstarbeline toetus EAS kaudu. OÜ osalusel parendati Remniku õppe- ja puhkekeskus

majutuskorpuste elektrisüsteemi projekt „Remniku õppe- ja puhkekeskuse magamiskorpuste elektrisüsteemide renoveerimine.” kaudu. Projekti toetas EAS ja teostati tööd korraldatud Riigihankega.

Majandustegevuses 2015 arengusuunad: Lastekaitse Liiduga koostöös kaasajastatakse kahe õppe- ja puhkekeskuse keskkond st. olem, vaba aja, toitlustamise, majutuse jne. tingimusi. Kavandatakse strateegilised investeeringud õppe- ja puhkemajanduse korrastamiseks ning arendatakse koostööd sidususte saavutamiseks partnervõrgustikega, piirkondlike kogukondadega. Teenuste ja toodete turundamiseks arendatakse kommunikatsioonikanaleid. Selleks uuendatakse kodulehtede sisu kasutusotstarbest lähtuvalt ja aktiveeritakse Facebook keskkond. Täiustatakse haridusasutuste ja noorsootöö asutustega sihtsuunitlusega formaalõppe programme, et pakkuda õpet laagritingimustes lastele ja noortele meeskonnatööks, praktiliselt toetada laste- ja noorte kompetentsi kasvu ning arendada välikeskkonda selle teostamiseks Lastekaitse Liit omandis olevates baasides.

Väljakutsed tulenevad OÜ missioonist ja Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuse (loodussuunitlus) ja Remniku õppe- ja puhkekeskuse (aktiivne vaba aja suunitlus) arengusuundadest :

- programmide sisu ja teostuskvaliteedi parandamine teenuste ning toodete kaudu;
- keskkonna arendamine ja mitmekesistamine suunitlustest lähtuvalt;
- sotsiaalprogrammide arendamine ja laiendamine;
- meeskonna kujundamine professionaalseks tööks.

Järgneval 2015. majandusaastal on plaanis jätkata samal tegevusaladel ja osutada teenuseid ning tooteid Remniku õppe- ja puhkekeskuses ja Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuses ning linnaruumis. 2015.a on arvestatud käibe kasvu prognoos ca 15%.

LASTEKAITSE LIIT JA LASTEKAITSE LIIDU LASTELAAGRITE OÜ RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

KONSOLIDEERITUD BILANSS

(eurodes)

VARAD				
KÄIBEVARA	Lisa nr	31.12.2014	31.12.2013	
Raha		314 053	332 906	
Nõuded ja ettemaksed	2;3	67 208	176 171	
Varud	4	70 262	76 567	
Kokku käibevara		451 523	585 644	
PÕHIVARA				
Materiaalne põhivara	5	826 523	899 206	
Kokku põhivara		826 523	899 206	
VARAD KOKKU		1 278 046	1 484 850	
KOHUSTUSED JA NETOVARA				
KOHUSTUSED				
Lühiajalised kohustused				
Laenukohustused		0	3 868	
Võlad ja ettemaksed	7	33 536	13 036	
Tulevaste perioodide tulu sihfinantseerimisest		355 083	128 217	
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed		0	128 348	
Kokku lühiajalised kohustused		388 619	273 469	
Pikaajalised kohustused				
Tulevaste perioodide tulu sihfinantseerimisest	8	431 461	682 525	
Kokku pikaajalised kohustused		431 461	682 525	
KOHUSTUSED KOKKU		820 080	955 994	
NETOVARA				
Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem		528 856	451 745	
Aruandeaasta tulem		-70 890	77 111	
KOKKU NETOVARA		457 966	528 856	
KOKKU KOHUSTUSED JA NETOVARA		1 278 046	1 484 850	

KONSOLIDEERITUD TULEMIARUANNE**(eurodes)**

	Lisa nr	2014	2013
Liikmetelt saadud tasud		698	546
Annetused ja toetused	9	663 659	453 302
Tulu ettevõtlusest	10	208 418	206 476
Muud tulud, sh tulu põhivarade sihtfinantseerimisest		34 114	164 503
Tulud kokku		906 889	824 827
Valmistoodangu varude			
jääkide muutus		1 697	-7 818
Sihtotstarbeliselt finantseeritud			
projektide		-245 027	-135 754
otsesed kulud			
Mitmesugused tegevuskulud		-60 472	-84 954
Kaubad, toore, materjal ja			
teenused		-94 353	-80 097
Tööjõu kulud	11	-452 573	-320 272
Põhivara kulum	5	-127 051	-118 189
Kulud kokku		-977 779	-747 084
Põhitegevuse tulem		-70 890	77 743
Finantstulud ja -kulud		0	-632
Aruandeaasta tulem		-70 890	77 111

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE (otsemeetod)

(eurodes)

Rahavood põhitegevusest	Lisa nr	2014	2013
Liikmetelt saadud tasud		698	546
Laekunud annetused ka toetused		625 545	743 672
Laekumised kaupade müügist ja teenuste osutamisest		207 303	210 506
Muud põhitegevuse tulude laekumised		5 151	5 229
Väljamaksed annetusteks ja toetusteks	10	-2 998	-3 536
Väljamaksed tarnijatele kaupade ja teenuste eest		-351 535	-247 589
Toetuse ettemaksed		0	-128 348
Väljamaksed töötajatele	12	-451 558	-321 769
Laekunud intressid	13	68	102
Makstud intressid	13	-53	-734
Kokku rahavood põhitegevusest		32 621	258 079
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalse põhivara soetamisel	5	-47 606	-125 574
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-47 606	-125 574
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenude tagasimaksed		0	-64 650
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	6	-3 868	-2 979
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		-3 868	-67 629
Kokku rahavood		-18 853	64 876
Raha perioodi alguses		332 906	268 030
Raha muutus		-18 853	64 876
Raha perioodi lõpus		314 053	332 906

KONSOLIDEERITUD NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

(eurodes)

	Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	Netovara kokku
Saldo		
31.12.2012	451 745	451 745
Aruandeperioodi tulem	77 111	77 111
Saldo		
31.12.2013	528 856	528 856
Aruandeperioodi tulem	-70 890	-70 890
Saldo		
31.12.2014	457 966	457 966

LASTEKAITSE LIIT JA LASTEKAITSE LIIDU LASTELAAGRITE OÜ RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Konsolideeritud finantsaruannete lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne 2014. aasta kohta on koostatud kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga. Eesti hea raamatupidamistava tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestus- ja aruandluse põhimõtetele, mille põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seaduses ning mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna juhendid. Aastaaruande koostamisel on kasutatud jätkuvalt varem kasutatud arvestuspõhimõtteid. Aruandes esitatud aruandeaasta andmed on olulises osas võrreldavad 2013.a. majandusaasta andmetega.

Lastekaitse Liidu ja tema tütarettevõtja arvestusvaluutaks on euro ja raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Konsolideerimise põhimõtted

Grupis konsolideeritakse tütarettevõtja, mille üle Lastekaitse Liidul on kontroll. Tütarettevõtjat loetakse Lastekaitse Liidu kontrolli all olevaks, kui viimane omab 50%-100% hääleõiguslikest osadest. Konsolideeritud finantsaruanded sisaldavad tütarettevõtja finantsandmeid. Konsolideeritud aruannetes on kajastatud ainult need majandustehingud, mis leidsid aset väljaspool Gruppi olevate partneritega. Aruanded on konsolideeritud rida realt, Gruppi kuuluvate ühingute vahelised tehingud ja saldod on elimineeritud.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalentidena kajastatakse bilansis ja rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha ja arvelduskontode jääke ning kuni 3-kuulisi tähtajalisi deposiite.

Nõuded ja ettemaksed

Nõuded ostjate vastu, viitlaekumised ning muud lühi- ja pikaajalised nõuded (sh. laenuõuded, deposiidid) kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Igal bilansipäeval hinnatakse, kas esineb tunnuseid nende finantsvarade väärtuse languse osas. Juhul, kui selliseid tunnuseid esineb, hinnatakse korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad finantsvarad alla nendest eeldatavasti tulevikus laekuvate maksete nüüdisväärtuseni. Väärtuse langusest tulenevad allahindlused kajastatakse kasumiaruandes kuluna.

Varud

Varude kuluks kandmisel kasutatakse FIFO meetodit. Varud kajastatakse bilansis nende soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses, sõltuvalt sellest, kumb on madalam.

Materiaalne põhivara

Grupis loetakse materiaalseks põhivaraks materiaalet vara kasuliku elueaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 320 eurost. Materiaalne põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast, mittetagastatavatest maksudest ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta. Kulutused, mis taastavad objekti algset seisundit (remont, hooldus) on kajastatud perioodikuludes. Bilansis kajastatakse materiaalet põhivara selle jääkmaksumuses, st soetusmaksumusest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Materiaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsiooninorm määratakse igale põhivara objektile eraldi vastavalt selle kasulikule elueale.

Amortisatsioonimäärade vahemikud aastas on põhivara gruppidele järgmised:

Hooned ja rajatised	6-15%
Masinaid ja seadmed	20-30%
Muu materiaalne põhivara	30%

Maad ei amortiseerita.

Igal bilansipäeval hinnatakse materiaalse põhivara puhul vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või vara kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna. Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel bilansikuupäeval

töenäosust, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse. Sel juhul suurendatakse vara bilansilist jääkmaksumust kuni summani, mis oleks kujunenud arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni. Allahindluse tühistamisi kajastatakse aruandeperioodi kulu vähendamisenä.

Finantskohustused

Kõik lühi- ja pikaajalised võlakohustused võetakse arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil. Lühiajaliste võlakohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, seetõttu kajastatakse lühiajalised võlakohustused bilansis maksmisele kuuluvas summas. Pikaajaliste võlakohustuste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamine toimub nominaalse intressimäära meetodil.

Kapitalirent

Renditehingut käsitletakse kapitalirendina, kui kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Kapitalirendi tingimuste kohaselt renditud põhivara kajastatakse rendi jõustumise hetkel bilansis põhivara ja kohustusena vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, olenevalt sellest, kumb on madalam. Rendileandjale makstavad renditasud jagunevad põhiosa tagasimakseteks ja finantskuluks. Finantskulu jaotub kogu rendiperioodile. Kapitalirendi tingimuste kohaselt renditavat põhivara amortiseeritakse samade põhimõtete alusel nagu muud sama tüüpi soetatud vara.

Kasutusrendid

Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Sihtfinantseerimine

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel kasutatakse üldmeetodit. Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel järgitakse tulude ja kulude vastavuse printsiipi. Varade sihtfinantseerimisel võetakse soetatud vara bilansis arvele tema soetusmaksumuses. Varade soetamise toetuseks saadud sihtfinantseerimise summa kajastatakse bilansis kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest. Sihtfinantseerimise kohustus amortiseeritakse tulusse sihtfinantseerimise tingimuste täitmisel.

Ettevõtlusest saadud tulude arvestus

Tulu kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglasel väärtuses. Tulu kaupade ja teenuste müügist kajastatakse siis, kui olulised omandiga seonduvad riskid ja hüved on ostjale üle läinud ning tulu tehingust ja tehinguga seotud kulutusi on võimalik usaldusväärselt määrata.

Rahavoogude aruanne

Rahavoogude aruanne on koostatud otsemeetodil. Põhi-, investeerimis- ja finantseerimistegevusest tulenevad rahavood on kajastatud otsemeetodil ning aruandeperioodi brutolaekumiste ja –väljamaksetena.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustuste hindamist mõjutanud asjaolud, mis ilmnid bilansikuupäeva ja aruande koostamise päeva vahelisel perioodil, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Lisa 2 Nõuded ja ettemaksed

Nõuete ja ettemaksude liik	31.12.2014	31.12.2013
Nõuded ostjate vastu	963	3 807
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	6 612	5 527
Laekumata annetused ja toetused	59 633	38 089
Ettemaksed	0	128 748
Kokku	67 208	176 171

Kõigi nõuete maksetähtaeg on lühem kui 12 kuud.

Lisa 3 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

Maksuliik	31.12.2014		31.12.2013	
	Ettemaksed	Maksuvõlad	Ettemaksed	Maksuvõlad
Käibemaks	6 612	0	5 527	0
Üksikisiku tulumaks	0	3 539	0	2 751
Sotsiaalmaks	0	6 329	0	5 175
Kogumispensionimaksed	0	399	0	276
Töötuskindlustusmaksed	0	397	0	392
Erijuhtude tulumaks	0	46	0	0
Ressursitasu	0	24	0	0
Kokku	6 612	10 734	5 527	8 594

Lisa 4 Varud

Varude liik	31.12.2014	31.12.2013
Metoodilised materjalid	35 896	43 898
Trükised	34 366	32 669
Kokku	70 262	76 567

Lisa 5 Materiaalne põhivara

	Maa	Ehitised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Lõpetamata ehitused ja ettemaksud	Kokku
31.12.2012						
Soetusmaksumus	11 890	1 314 851	130 424	80 874	22 377	1 560 417
Akumuleeritud kulum	0	-517 750	-79 607	-71 239	0	-668 596
Jääkmaksumus	11 890	797 101	50 818	9 635	22 377	891 821
Ostud ja parendused	0	113 405	1 500	10 669	0	125 574
Ümberklassifitseerimised	0	19 810	-2 045	4 612	-22 377	0
Mahakandmised	0	-3 195	0	-10 873	0	-14 068
Mahakantud põhivara kulum	0	3 195	0	10 873	0	14 068
Amortisatsioonikulu	0	-98 617	-12 331	-7 241	0	-118 189
31.12.2013						
Soetusmaksumus	11 890	1 444 873	129 879	85 282	0	1 671 923
Akumuleeritud kulum	0	-613 173	-91 938	-67 607	0	-772 717
Jääkmaksumus	11 890	831 700	37 942	17 675	0	899 206
Ostud ja parendused	0	40 497	12 538	1 333	0	54 368
Amortisatsioonikulu	0	-106 030	-13 736	-7 285	0	-127 051
31.12.2014						
Soetusmaksumus	11 890	1 485 370	142 417	86 615	0	1 726 292
Akumuleeritud kulum	0	-719 203	-105 674	-74 892	0	-899 768
Jääkmaksumus	11 890	766 167	36 744	11 723	0	826 523

Põhivarade sihtfinantseerimine

	2014	%	2013	%
Ettevõtluse Arendamise SA	27 687	100,00	87 801	67,24
Keskkonna Investeeringute Keskus	0	0,00	37 847	28,99
Annetus	0	0,00	1 500	1,15
Hasartmängumaksust Sotsiaalministeerium	0	0,00	1 314	1,01
Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet	0	0,00	1 111	0,85
Hanila valla toetusgrupp MTÜ	0	0,00	1 000	0,77
Kokku	27 687	100,00	130 573	100,00

Jaotus järelejäänud tähtaja alusel

	2014	Tulu	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	27 687	0	0	27 687

	2013	Tulu	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	130 573	3 814	0	126 759

Sihtfinantseerimise abil soetatud põhivarade toetuse summa kajastatakse bilansis tulevaste perioodide sihtfinantseerimise tuluna kuni sihtfinantseerimise tingimuste täitmiseni.

Lisa 6 Kasutusrent**Aruandekohustuslane kui rentnik**

	2014	2013
Kasutusrendikulu	10 289	8 904

Alates 2007. aastast üürib Lastekaitse Liit Meke Sillamäe AS-lt kasutusrendi tingimustel keskuse "Märka Last" ruume Sillamäel aadressil Viru pst 39 a. Lepingu lõpptähtaeg on 31.12.2017. Aruandeaasta üürimaksete kogusumma oli 2 040 eurot. Eelmise majandusaasta üürimaksete kogusumma oli 2 264 eurot.

Lastekaitse Liit üürib Endla 4 Real Estate OÜ kasutusrendi tingimustel koolituskeskuse (alates 2008.aastast) ja laoruumi (alates 2013.aastast) Tallinnas aadressil Endla 4. Lepingu lõpptähtaeg on 31.12.2017. Koolituskeskuse ja laoruumide aruandeaasta üürimaksete kogusumma oli 7 174 eurot. Eelmise aasta üürimaksete kogusumma oli 6 640 eurot.

Alates 2014.aasta juunikuust üürib Lastekaitse Liit täiendavat lapinda Ladustamisteenused OÜ-lt. Rendiperioodi lõpptähtaeg on määramata. Aruandeaasta üürimaksete summa oli 1 075 eurot.

Lisa 7 Võlad ja ettemaksed

	31.12.2014	31.12.2013
Võlad tarnijatele	18 567	3 328
Võlad töövõtjatele	3 388	1 012
Maksuvõlad	10 734	8 594
Muud võlad	847	102
Kokku võlad ja ettemaksed	33 536	13 036

Kõigi võlgade maksetähtaeg on lühem kui 12 kuud.

Lisa 8 Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest

	31.12.2013	Saadud	Tulu	31.12.2014
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	712 367	27 687	-29 842	710 212

	31.12.2012	Saadud	Tulu	31.12.2013
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	741 067	126 760	-155 460	712 367

Jaotus järeljäänud tähtaja alusel			
	31.12.2014	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	710 212	278 751	431 461
	31.12.2013	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	712 367	29 842	682 525

Lisa 9 Annetused ja toetused**Tegevuskulude sihtfinantseerimine**

Allikas	2014	%	2013	%
Hasartmängumaks	229 102	34,52	181 402	40,02
Siseriiklikud fondid	108 056	16,28	74 955	16,54
Välisfondid	69 526	10,48	55 716	12,29
Ministeeriumid, ametid	209 802	31,61	120 104	26,50
Annetused	47 173	7,11	21 125	4,66
Kokku	663 659	100,00	453 302	100,00

Allikas, otstarve	2014	%	2013	%
Hasartmängumaks- Haridus- ja teadusministeerium (valdkonnad 2014: Kiusamisest vaba lasteaed ja kool, Teadlikkus lapse õigustest, organiseeritus ning organisatoorne võimekus) (valdkonnad 2013: Kiusamisest vaba lasteaed, 101 last Toompeale, Organisatsioon ja organisatsiooni arendus)	147 100	22,16	136 252	30,06
Hasartmängumaks- Sotsiaalministeerium (valdkond 2014: Teadlikkus lapse õigustest, organiseeritus ning organisatoorne võimekus) (valdkonnad 2013: Teadlikkus lapse õigustest, Organisatsioon ja organisatsiooni arendus)	82 002	12,36	45 150	9,96
Haridus- ja Teadusministeerium (2014, 2013: Laagriteenus- voodipäeva dotatsioon)	65 558	9,88	69 372	15,30
Euroopa Komisjon (2014, 2013: Targalt internetis)	66 172	9,97	52 343	11,55
Sotsiaalministeerium (2014: Targalt internetis, Lapse hää!) (2013: Targalt internetis, Ajakiri "Märka last", Lapse hää!, Konverents "Kuidas elad, Eestimaa laps?")	59 967	9,04	48 719	10,75
Eesti Noorsootöö Keskus	74 746	11,26	0	0,00

(2014: Kiusamisest vaba lasteaed ja kool)				
Avatud Eesti Fond (2014, 2013: Lapse hääli)	49 287	7,43	30 149	6,65
Annetused (2014, 2013: Remniku õppe- ja puhkekeskus, Kiusamisest vaba lasteaed ja kool)	47 173	7,11	21 125	4,66
Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus (2014, 2013: Keeleõpe Remniku suvelaagris)	42 224	6,36	34 728	7,66
Keskkonna Investeeringute Keskus (2014, 2013: Loodusõpe Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuses)	7 537	1,14	2 120	0,47
Justiitsministeerium (2014: Hea nõu lastega perdele)	6 081	0,92	0	0,00
Archimedes SA (2014: Euroopa Noored, Noorteparlament) (2013: Euroopa Noored, 101 last Toompeale)	5 725	0,86	-2 041	-0,45
Eesti Filmi Instituut (2014: Raamat "Laps eesti filmis")	3 000	0,45	0	0,00
Tallinna Spordi- ja Noorsootöö Amet (2014, 2013: Noortelaagrite korraldamine)	1 810	0,27	1 248	0,28
Kultuuriministeerium (2014: Raamat "Laps eesti filmis")	1 250	0,19	0	0,00
Inhope (2014, 2013: sõidukulud)	961	0,14	420	0,09
Save the Children Italia (2014, 2013: sõidukulud)	942	0,14	2 953	0,65
Eurochild AISBL (2014: sõidukulud)	501	0,08	0	0,00
EUN Partnership AISBL (2014: sõidukulud)	500	0,08	0	0,00
Universidad Complutense de Madrid (2014: sõidukulud)	450	0,07	0	0,00
Eesti Kultuurkapital (2014: Raamat "Laps eesti filmis")	390	0,06	0	0,00
Eesti Advokatuur (2014, 2013: Remniku õppe- ja puhkekeskus)	283	0,04	168	0,04
Kodanikuühiskonna Sihtkapital (2013: Jätkusuutlik kommunikatsiooniteenus, reisitoetus)	0	0,00	7 305	1,61
PRIA Leader (2013: Pivarootsi käsitöö- ja toiduait)	0	0,00	2 694	0,59
Ida-Virumaa Omavalitsuste Liit (2013: Lapse hääli)	0	0,00	597	0,13
Kokku	663 659	100,00	453 302	100,00

Ühingute projektide finantseerimine	2014	%	2013	%
Hasartmängumaksust - Sotsiaalministeerium	2 998	100,00	3 536	100,00
Kokku	2 998	100,00	3 536	100,00

Kogu aruandeperioodil annetustest ja toetustest saadud tulu oli sihtotstarbeline. Samuti oli kogu eelmisel majandusaastal annetustest ja toetustest saadud tulu sihtotstarbeline. Toetusi on kasutatud lapse õiguste tagamise alaste projektide rahastamiseks.

Lisa 10 Tulu ettevõtlusest

Geograafiliste piirkondade lõikes	2014	%	2013	%
Müük Euroopa Liidu riikidele				
Eesti	207 518	99,57	203 154	98,39
Soome	900	0,43	3 322	1,61
Kokku	208 418	100,00	206 476	100,00
Tegevusalade lõikes	2014	%	2013	%
Majutusteenus	70 459	33,81	60 315	29,21
Toitlustamine	67 295	32,29	60 989	29,54
Koolituste, seminaride ja konverentside osavõtutasud	5 551	2,66	5 621	2,72
Ruumirent	3 214	1,54	9 520	4,61
Kirjanduse müügitulu	2 814	1,35	4 101	1,99
Metoodilise materjali müügitulu	51 190	24,56	63 429	30,72
Kaupade müügitulu	3 492	1,68	2 501	1,21
Programmiline tegevus	2 550	1,22	0	0,00
Transporditeenus	1 853	0,89	0	0,00
Kokku	208 418	100,00	206 476	100,00

Lisa 11 Tööjõukulud

Tööjõukulude liik	2014	2013
Palgakulu	293 034	219 669
Tegevjuhtkonnale makstud tasu	45 066	19 486
Sotsiaalmaksud	114 473	81 117
Kokku	452 573	320 272
	2014	2013
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	17	16

Lisa 12 Seotud osapooled

Juhatuse liikmetele arvestatud tasu oli majandusaastal 45 066 eurot. Eelmisel majandusaastal oli juhatuse liikme tasu 19 486 eurot.

Juhataja tagasikutsumisel enne juhatuse liikme lepingu tähtaja möödumist, lepingu juhataja poolt ülesütlemlisel, juhataja volituste lõppemisel, kui juhatajat ei valita uueks tähtajaks, või juhataja surma korral, tasub MTÜ juhatajale või tema pärija(te)le hüvitist kuue kuu tasu ulatuses.

Lisa 13 Liikmete arv

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga	31.12.2014	31.12.2013
--	------------	------------

Juriidilisest isikust liikmete arv

34

34

Lisainformatsioon Lastekaitse Liidu kohta

Lisa 14 BILANSS (konsolideerimata)

(eurodes)

VARAD

KÄIBEVARA

	31.12.2014	31.12.2013
Raha	192 517	198 514
Nõuded ja ettemaksed	63 737	171 062
Varud	70 262	76 567

Kokku käibevara

326 516 446 143

PÕHIVARA

Finantsinvesteeringud	57 558	57 558
Kinnisvarainvesteeringud	787 484	870 358
Materiaalne põhivara	21 950	22 894

Kokku põhivara

866 992 950 810

KOKKU VARAD

1 193 508 1 396 953

KOHUSTUSED JA NETOVARA

KOHUSTUSED

Lühiajalised kohustused

Laenukohustused	0	3 868
Võlad ja ettemaksed	26 170	9 293
Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest	355 083	116 188
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed	0	128 348

Kokku lühiajalised kohustused

381 253 257 697

Pikaajalised kohustused

Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest	431 461	682 525
--	---------	---------

Kokku pikaajalised kohustused

431 461 682 525

KOHUSTUSED KOKKU

812 714 940 222

NETOVARA

Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	456 731	396 395
Aruandeaasta tulem	-75 937	60 336

KOKKU NETOVARA

380 794 456 731

KOKKU KOHUSTUSED JA NETOVARA

1 193 508 1 396 953

Lisa 15 TULEMIARUANNE (konsolideerimata)
(eurodes)

	2014	2013
Liikmetelt saadud tasud	698	546
Annetused ja toetused	578 038	376 747
Tulu ettevõtlusest	61 444	86 096
Muud tulud, sh tulu põhivarade sihtfinantseerimisest	34 993	164 503
Tulud kokku	675 173	627 892
Valmistoodangu varude jääkide muutus	1 697	-7 818
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-245 027	-135 754
Mitmesugused tegevuskulud	-88 019	-98 211
Tööjõukulud	-296 547	-210 010
Põhivara kulum	-123 214	-115 119
Kulud kokku	-751 110	-566 912
Põhitegevuse tulem	-75 937	60 980
Finantstulud ja -kulud	0	-644
Aruandeaasta tulem	-75 937	60 336

Lisa 16 RAHAVOOGUDE ARUANNE (otsemeetod) (konsolideerimata)
(eurodes)

Rahavood põhitegevusest	2014	2013
Liikmetelt saadud tasud	698	546
Laekunud annetused ka toetused	553 198	653 847
Laekumised kaupade müügist ja teenuste osutamisest	61 460	90 015
Muud põhitegevuse tulude laekumised	5 151	5 229
Väljamaksed annetusteks ja toetusteks	-2 998	-3 536
Väljamaksed tarnijatele kaupade ja teenuste eest	-291 492	-183 006
Toetuse ettemaksed	0	-128 348
Väljamaksed töötajatele	-295 512	-211 527
Laekunud intressid	53	90
Makstud intressid	-53	-734
Rahavood põhitegevusest kokku	30 505	222 576
Rahavood investeerimistegevusest		
Tasutud kinnisvarainvesteeringute soetamisel	-32 634	-123 399
Tasutud põhivara soetamisel	0	-1 314
Rahavood investeerimistegevusest kokku	-32 634	-124 713
Rahavood finantseerimistegevusest		
Saadud laenude tagasimaksed	0	-64 650
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-3 868	-2 979
Rahavood finantseerimistegevusest kokku	-3 868	-67 629
Rahavood kokku	-5 997	30 234
Raha perioodi alguses	198 514	168 280
Raha muutus	-5 997	30 234
Raha perioodi lõpus	192 517	198 514

Lisa 17 NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE (konsolideerimata)
(eurodes)

	Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	Netovara kokku
Saldo 31.12.2012	396 395	396 395
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse bilansiline väärtus		-57 558
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil		112 908
Korrigeeritud konsolideerimata netovara 31.12.2012		451 745
Aruandeperioodi tulem		60 336
Saldo 31.12.2013		456 731
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse bilansiline väärtus		-57 558
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil		129 683
Korrigeeritud konsolideerimata netovara 31.12.2013		528 856
Aruandeperioodi tulem		-75 937
Saldo 31.12.2014		380 794
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse bilansiline väärtus		-57 558
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil		134 730
Korrigeeritud konsolideerimata netovara 31.12.2014		457 966

Lastekaitse Liidu aruandeaasta müügitulu jaotus vastavalt Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatorile (EMTAK)

Tegevusala	2014
Koolitusseminaride ja konverentside osavõtutasud (EMTAK 85599)	5 551
Renditulu (EMTAK 68201)	1 560
Kirjanduse müügitulu (EMTAK 47991)	3 143
Metoodiliste materjalide müügitulu (EMTAK 47991)	51 190
Kokku	61 444

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 16.04.2015

Lastekaitse Liit (registrikood: 80013442) 01.01.2014 - 31.12.2014 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
MARTIN MEDAR	Juhatuse liige	16.04.2015

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Mittetulundusühingu Lastekaitse Liit üldkoosolekule

Oleme auditeerinud mittetulundusühingu Lastekaitse Liit konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud bilanssi seisuga 31.12.2014, konsolideeritud tulemiaruanne, netovara muutuste aruannet ja rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta, aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lisasid.

Juhtkonna kohustus raamatupidamisaruannete osas

Juhtkond vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga ning sellise sisekontrolli eest, mida juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Vandeaudiitori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada oma auditi põhjal arvamust selle konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta. Viisime oma auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (Eesti). Nende standardite kohaselt on nõutav, et oleme kooskõlas eetikanõuetega ning planeerime ja viime auditi läbi omandamaks põhjendatud kindluse selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on olulise väärkajastamiseta.

Audit hõlmab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes esitatud arv näitajate ja avalikustatud informatsiooni kohta auditi tõendusmaterjali hankimiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Valitud protseduurid sõltuvad vandeaudiitori otsustustest, sealhulgas hinnangust riskidele, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne võib sisaldada pettustest või vigadest tulenevaid olulisi väärkajastamisi. Nende riskihinnangute tegemisel võtab vandeaudiitor arvesse sisekontrolli, mis on relevantne majandusüksuse konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel ja õiglasel kajastamisel, kavandamaks antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamise eesmärgil majandusüksuse sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab samuti juhtkonna poolt kasutatud arvestuspoliitika asjakohasuse ja tehtud arvestushinnangute põhjendatuse ning ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldise esitusviisi hindamist.

Usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie auditiarvamusele.

Arvamus

Meie arvates kajastab kaasatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt mittetulundusühingu Lastekaitse Liit konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31.12.2014 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga.

/digitaalselt allkirjastatud/

Mart Nõmper

Vandeaudiitori number 499

Rödl & Partner Audit OÜ

Audiitorettevõtja tegevusloa number 2

Roosikrantsi 2, Tallinn 10119

16.04.2015

Audiitorite digitaalallkirjad

Lastekaitse Liit (registrikood: 80013442) 01.01.2014 - 31.12.2014 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
MART NÖMPER	Vandeaudiitor	16.04.2015

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	Põhitegevusala
Noorte- ja lasteühendused ning noorte ja laste heaolu edendavad ühendused	94993	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6311128
Faks	+372 6311735
E-posti aadress	liit@lastekaitseliit.ee
Veebilehe aadress	www.lastekaitseliit.ee